

**ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА РАДА
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА
ІМЕНІ ЛЕОНІДА ЮЗЬКОВА**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення методичної ради університету
25 серпня 2022 року,
протокол № 1

Перша проректорка, голова методичної ради
університету, кандидатка наук з державного
управління, доцентка

_____ Ірина КОВТУН

25 серпня 2022 року

м.п.

**ПРАКТИКУМ
з навчальної дисципліни
«КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО»
ЧАСТИНА 1**

**для підготовки на першому освітньому рівні
здобувачів вищої освіти ступеня бакалавра
за спеціальністю 081 Право
галузі знань 08 Право**

**м. Хмельницький
2022**

РОЗРОБНИК:

Доцентка кафедри кримінального права та процесу, кандидатка юридичних наук,
доцентка
8 серпня 2022 року

_____ Тетяна НІКІФОРОВА

СХВАЛЕНО

Рішення кафедри кримінального права та процесу
8 серпня 2022 року, протокол № 1

Завідувач кафедри, кандидат юридичних наук, доцент
8 серпня 2022 року

_____ Сергій КРУШИНСЬКИЙ

В.о. декана юридичного факультету, кандидат юридичних наук, доцент
8 серпня 2022 року

_____ Віктор ЗАХАРЧУК

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
1.МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ ВИРІШЕННЯ ЗАДАЧ.....	4
2.ПРИКЛАДИ ВИРІШЕННЯ ЗАДАЧ.....	5
3.ЗАДАЧІ. ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ.....	6
4.РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА.....	94

ВСТУП

Практикум розроблено згідно з тематикою навчальної дисципліни «Кримінальне право», закріпленою у відповідній робочій програмі та планом лекційних та семінарських занять, що містяться у навчально-методичних матеріалах з навчальної дисципліни «Кримінальне право» для підготовки на першому освітньому рівні здобувачів вищої освіти ступеня бакалавра за спеціальністю 081 Право галузі знань 08 Право (частина 1).

У практикумі містяться задачі та тестові завдання до кожної теми. Метою вирішення задач є набуття та закріплення навичок самостійної роботи із законодавчими положеннями кримінального закону переважно в правозастосовній (практичній) площині. Розв'язання тестових завдань спрямоване на закріплення набутих теоретичних знань та практичних навичок.

У структуру навчального посібника також включені методичні рекомендації для вирішення задач, приклади вирішення задач, а також перелік нормативно-правових актів, актів тлумачення норм кримінального закону та літературних джерел, які рекомендовані для опрацювання.

1. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ ВИРІШЕННЯ ЗАДАЧ

Необхідною умовою успішного вирішення задач є попереднє вивчення теоретичного матеріалу, який був викладений під час лекційного заняття, а також тієї частини, яка зібрана у навчальній та спеціальній монографічній літературі. Другий блок потрібної для вивчення інформації становлять норми чинного КК України та іншого галузевого законодавства, а також положення актів тлумачення правових норм та судової практики (Рішення Конституційного Суду України, постанови Пленуму Верховного суду України, постанови Верховного Суду, огляди судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду).

Перш ніж вдатися до розв'язування задачі, необхідно уважно її перечитати, звернути особливу увагу на юридичну термінологію, оцінити обставини, викладені в умові, які слід вважати установленими. Відповідь на задачу потрібно давати, виходячи з поставленого питання. Відповідь повинна бути обґрунтована, з посиланням на конкретні статті КК. Якщо під час вирішення задачі слід звернутися до інших нормативно-правових актів чи положень судової практики, студент повинен чітко зазначити, яке із положень він використав і коротко сформулювати зміст відповідного положення.

Окремі задачі можуть бути вирішені по-різному, оскільки тлумачення деяких норм кримінального закону в науці дискусійні, а на практиці не має однозначності застосування цих норм. Під час вирішення таких задач принципове значення має уміння юридично правильно аргументувати власну точку зору. Відповідь щодо задачі передбачає обґрунтування студентом обраного ним варіанту вирішення.

2. ПРИКЛАДИ ВИРІШЕННЯ ЗАДАЧ

Задача 1

П'ятнадцятирічний О. вступив у злочинну організацію і в її складі взяв участь у кількох нападах на інкасаторів, під час яких двох з них було вбито і викрадено грошей на суму, яка становить особливо великий розмір. О. засуджено за ч. 1 ст. 255 КК України.

Чи правильне рішення суду?

Відповідь.

Згідно ч. 1 ст. 22 КК, кримінальній відповідальності підлягають особи, яким до вчинення кримінального правопорушення виповнилося 16 років. Відповідно до ч. 2 ст. 22 КК, особи, що вчинили кримінальні правопорушення у віці від чотирнадцяти до шістнадцяти років, підлягають кримінальній відповідальності лише за ті кримінальні правопорушення, вичерпний перелік яких міститься і цій частині. Частина 1 ст. 255 КК у цей перелік не входить. Отже 15-річний О. не може підлягати кримінальній відповідальності за ч. 1 ст. 255 КК та повинен нести відповідальність лише за конкретні кримінальні правопорушення, вчинені у складі злочинної організації. За умовою задачі - це розбій та вбивство.

Задача 2

М. протягом року вчинив крадіжку за попередньою змовою групою осіб (ч. 2 ст. 185 КК України) та грабїж у великих розмірах (ч. 4 ст. 186 КК України).

Яке максимальне покарання може бути призначене за сукупністю кримінальних правопорушень?

Відповідь.

Призначення покарань за сукупністю кримінальних правопорушень здійснюється за правилами передбаченими ст. 70 КК України. Максимальне покарання може бути призначено способом повного складання призначених покарань, з дотриманням вимог, закріплених в ч. 2 ст. 70 КК: «При складанні покарань остаточне покарання за сукупністю кримінальних правопорушень визначається в межах, встановлених санкцією статті (санкцією частини статті) Особливої частини цього Кодексу, яка передбачає більш суворе покарання. Якщо хоча б одне із кримінальних правопорушень є умисним тяжким або особливо тяжким злочином, суд може призначити остаточне покарання за сукупністю кримінальних правопорушень у межах максимального строку, встановленого для даного виду покарання в Загальній частині цього Кодексу». Максимальний строк покарання, встановлений в ч. 2 ст. 185 КК – 5 років позбавлення волі, ч. 4 ст. 186 КК – 10 років позбавлення волі. Кримінальне правопорушення, передбачене ч. 2 ст. 185 КК, відповідно до ст. 12 КК є нетяжким злочином, ч. 4 ст. 186 КК – тяжким злочином. Згідно ч. 2 ст. 63 КК максимальний строк позбавлення волі становить 15 років. Таким чином, максимальне покарання, яке може бути призначене М. за сукупністю кримінальних правопорушень, передбачених ч. 2 ст. 185 та ч. 4 ст. 186 КК становить 15 років позбавлення волі.

3. ЗАДАЧІ. ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

ТЕМА 1. КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО ЯК ГАЛУЗЬ ПРАВА ТА ЮРИДИЧНА НАУКА

Тестові завдання

1. Що є предметом кримінального права?

- А. Відносини, які виникають внаслідок вчинення особою кримінального правопорушення і подальшого застосування покарання за нього;
- Б. Відносини, які виникають до вчинення кримінального правопорушення;
- В. Відносини, які виникають після відбування покарання;
- Г. Відносини, які виникають в процесі виконання покарання.

2. Принципи кримінального права поділяються на:

- А. Загальні та конкретні;
- Б. Головні та другорядні;
- В. Міжгалузеві та спеціальні галузеві;
- Г. Основні та факультативні.

3. Яка галузь права є пріоритетною над кримінальним правом?

- А. Цивільне право;
- Б. Адміністративне право;
- В. Конституційне право;
- Г. Кримінально-процесуальне право.

4. Що таке кримінальне право як наука?

- А. Це система кримінально-правових норм;
- Б. Це система поглядів, теорій, ідей;
- В. Це наука про злочинність та її попередження;
- Г. Це система правових норм, які врегульовують відносини між державою і особою, яка вчинила кримінальне правопорушення.

5. Який з перелічених розділів є в Загальній частині Кримінального кодексу України?

- А. Склад кримінального правопорушення;
- Б. Вина та її форми;
- В. Класифікація кримінальних правопорушень;
- Г. Дія кримінального закону в часі.

6. Між ким виникають кримінально-правові відносини у результаті дії кримінально-правових норм?

- А. Між злочинцем та потерпілим;
- Б. Між державою та потерпілим;
- В. Між державою та особою, яка вчинила кримінальне правопорушення;
- Г. Між двома особами.

7. Функцією кримінального права є:

- А. Охоронна;
- Б. Забезпечувальна;
- В. Керуюча;
- Г. Корируюча.

8. Систему кримінального права становлять:

- А. Загальна та спеціальна частини;

- Б. Загальна та Особлива частини;
В. Загальна частина та перелік майна, що не підлягає конфіскації;
Г. Основна та спеціальна частини.
9. Який з перелічених розділів є в Загальній частині Кримінального кодексу України?
А. Призначення покарання;
Б. Склад кримінального правопорушення;
В. Предмет кримінального права;
Г. Множинність кримінальних правопорушень.
10. Функцією кримінального права є:
А. Регулятивна;
Б. Регламентуюча;
В. Керуюча;
Г. Забезпечувальна.
11. Методами кримінального права України як галузі права є:
А. Дозвіл, заохочення, покладання обов'язку, заборона;
Б. Діалектичний, історико-правовий, соціологічний;
В. Охоронний, історико-правовий, соціологічний;
Г. Заохочувальний; соціологічний, порівняльний.
12. Одним із методів науки кримінального права є:
А. Історико-правовий;
Б. Невідворотності;
В. Законності;
Г. Гуманізму.
13. Одним із спеціальних принципів кримінального права є:
А. Законності;
Б. Буквальності;
В. Діалектичний;
Г. Економії кримінальної репресії.
14. Одним із спеціальних принципів кримінального права є:
А. Законності;
Б. Буквальності;
В. Заборони;
Г. Індивідуалізації покарання.
15. Кримінальне право – це галузь:
А. Приватного права.
Б. Публічного права.
В. Земельного права.
Г. Конституційного права.
16. Який з перелічених розділів є в Загальній частині Кримінального кодексу України?
А. Склад кримінального правопорушення;
Б. Обставини, що виключають кримінальну протиправність діяння;
В. Класифікація кримінальних правопорушень;
Г. Дія кримінального закону в часі.
17. Як співвідносяться кримінальне право і кримінальний закон:

- А. Кримінальне право – це форма кримінального закону.
- Б. Кримінальний закон – це зміст кримінального права.
- В. Кримінальне право і кримінальний закон – це тотожні поняття.
- Г. Кримінальне право є змістом кримінального закону, а кримінальний закон є формою вираження кримінального права.

18. Одним із методів кримінального права України як галузі права є:

- А. Заохочення;
- Б. Законність;
- В. Діалектичний;
- Г. Невідворотності.

19. Одним із методів науки кримінального права є:

- А. Порівняльний;
- Б. Справедливості;
- В. Заборони;
- Г. Дозволу.

20. Що не є джерелом кримінального права?

- А. Рішення ЄСПЛ;
- Б. Конституція України;
- В. Міжнародно-правові акти;
- Г. Цивільний кодекс України.

ТЕМА 2. КРИМІНАЛЬНИЙ ЗАКОН

Задачі

Задача 1

Громадянин Італії порушив правила безпеки дорожнього руху, що призвело до смерті пішохода в м. Одеса. Він був затриманий і притягнутий до кримінальної відповідальності за ч. 2 ст. 286 КК України. Який принцип дії кримінального закону у просторі був застосований?

Задача 2

Громадяни Німеччини в м. Дрезден захопили заручників і на автомобілі направлялись до Молдови. В Україні їх було затримано. Чи буде кримінальне правопорушення (захоплення заручників) визнаватися вчиненим на території України?

Задача 3

Штурман закордонного танкера – громадянин ФРН – систематично збував на Кіпрі наркотичні засоби. У Житомирі його затримали за вчинення хуліганства. Чи може бути штурман притягнутий до кримінальної відповідальності за збут наркотиків за КК України?

Задача 4

Законами України № 2108-IX від 03.03.2022, № 2198-IX від 14.04.2022 ч. 1 ст. 55 КК було доповнено абзацом наступного змісту: «Позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю як основне або додаткове покарання за вчинення кримінальних правопорушень проти основ національної безпеки України, передбачених статтями 111⁻¹, 111⁻² цього Кодексу, призначається на строк від десяти до п'ятнадцяти років». Яку дію у часі має кримінальний закон у новій редакції?

Задача 5

Дипломатичний кур'єр дипломатичного представництва Азербайджану в Україні на території України під час сварки на ґрунті ревнощів заподіяв громадянину Україні умисне середньої тяжкості тілесне ушкодження. Чи може дипломатичний кур'єр бути притягнутий до кримінальної відповідальності за КК України? (ознайомтеся із Віденською конвенцією про дипломатичні зносини від 18 квітня 1961 року)

Задача 6

Ч., який як особа без громадянства постійно проживав в Україні, вчинив у Румунії вбивство через необережність. Оскільки в Румунії не змогли притягнути Ч. до відповідальності і він повернувся в Україну, то правоохоронні органи Румунії звернулись з проханням про видачу Ч. Як слід вирішити справу?

Задача 7

Громадянин України Б. за попередньою змовою із громадянином Білорусі К. на території Білорусі займалися виготовленням національної валюти України з метою збуту (ч. 2 ст. 199 КК України). Чи можна Б. та К. притягнути до кримінальної відповідальності за КК України?

Задача 8

15 січня 2021 року П. з метою вбивства свого сусіда вистрілив у нього. У зв'язку з наданням медичної допомоги смерть наступила 15 лютого 2021 року. Визначте час вчинення вбивства.

Задача 9

Громадянин України П. на території Польщі вчинив розбійний напад на громадянку Великобританії С. Чи може бути П. притягнуто до кримінальної відповідальності за КК України?

Задача 10

Громадянин Франції Д. на території Італії вчинив вбивство громадянина України О. Чи може Д. відповідати за КК України?

Задача 11

Н. та С., перебуваючи за кордоном, придбали в Литві кольоровий ксерокс та спеціальний папір для підробки банкнот євро. Разом із мешканцем м. Львова І. в його приватному будинку вони виготовляли підроблені купюри. При спробі збути партію підроблених банкнот Н., С. та І. були затримані працівниками поліції у м. Краків (Республіка Польща). На території якої держави вчинено кримінальне правопорушення?

Задача 12

Громадяни С. та Р. налагодили стійкий канал ввезення на територію України зі Словацької Республіки частин вогнепальної нарізної зброї іноземного виробництва з метою їх подальшого збуту. В період із січня по лютий 2017 р. вони ввезли до України з приховуванням від митного контролю в запасному колесі автомобіля частини пістолетів марки «GLOCK», «ASTRA» та «BERETTA». У червні 2017 р. С. та Р. судом були визнанні винними у контрабанді, тобто переміщенні з приховуванням від митного контролю частин вогнепальної нарізної зброї та засуджені за ч. 1 ст. 201 КК України. Чи вірним є рішення суду?

Задача 13

Громадянин України Д., який постійно проживав у м. Трускавці Львівської обл., гостював у родичів у м. Кракові (Республіка Польща). В ресторані він заподіяв громадянину Республіки Польща умисне тяжке тілесне ушкодження, що спричинило смерть потерпілого. У Республіці Польща він затриманий не був і повернувся додому. За законодавством якої держави може бути притягнутий до відповідальності Д.?

Варіант: Д. був громадянином Литви, вчинив злочин у м. Кракові, після цього поїхав до України в м. Трускавець Львівської області.

Задача 14

Перший секретар посольства іноземної держави, керуючи автомобілем у стані алкогольного сп'яніння, скоїв наїзд на пішохода, заподіявши останньому тяжкі тілесні ушкодження. Допомогу потерпілому не надав і зник з місця події, залишивши особу в небезпечному для життя стані. Як повинно бути вирішене питання про кримінальну відповідальність секретаря посольства?

Задача 15

Протягом 31.12. 2017 року та 01.01. 2018 року А. систематично наносив побої та вчиняв інші насильницькі дії стосовно своєї дружини з метою її залякування. Ці діяння кваліфіковані за ч. 2 ст. 126 КК України. Після набрання чинності Законом України «Про внесення змін до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України з метою реалізації положень Конвенції Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу з цими явищами» прокурор перекваліфікував діяння А. за статтею 126-1 КК України і поставив перед судом питання про застосування до нього обмежувальних заходів, передбачених статтею 91-1 КК України. Чи правильне рішення прокурора?

Тестові завдання

1. Що означає просторова юрисдикція?
  - 1) Поширення кримінального закону в межах певної території та щодо певного кола осіб;
  - 2) Тривалість дії кримінального закону в межах певного часового інтервалу;
  - 3) Тривалість дії кримінального закону в межах певного часового інтервалу та поширення кримінального закону в межах певної території та щодо певного кола осіб;
  - 4) Поширення кримінального закону щодо певного кола осіб.

2. Громадянин України, який вчинив кримінальне правопорушення за її межами;
  - 1) Не підлягає кримінальній відповідальності за КК України;
  - 2) Завжди підлягає кримінальній відповідальності за КК України;
  - 3) Підлягає кримінальній відповідальності за КК України, якщо інше не передбачено міжнародними договорами України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України;
  - 4) Питання, про кримінальну відповідальність такої особи в Україні вирішується в кожному конкретному випадку слідчим, прокурором, судом.

3. Кримінальний закон, офіційно оприлюднений 1 вересня 2021 року без вказівки в ньому про час вступу його в силу, набере чинності
  - 1) 1 вересня 2021 року;
  - 2) 2 вересня 2021 року;
  - 3) 10 вересня 2021 року;
  - 4) 11 вересня 2021 року.

4. Тлумачення кримінального закону, що здійснюється суб'єктом, який його застосовує, називається:
  - 1) Делеговане;
  - 2) Правозастосувальне;
  - 3) Доктринальне;
  - 4) Офіційне.

5. Принципом дії кримінального закону у просторі є:
  - 1) Міжгалузевий;
  - 2) Міжтериторіальний;
  - 3) Громадянства;
  - 4) Абсолютний.

6. Тлумачення кримінального закону за обсягом поділяється на такі види:
  - 1) Порівняльне, обмежене та буквальне;
  - 2) Буквальне, поширювальне та обмежувальне;
  - 3) Порівняльне, буквальне та систематичне;
  - 4) Порівняльне, обмежене та систематичне

7. Закон про кримінальну відповідальність має зворотну силу, якщо він:
  - 1) Пом'якшує кримінальну відповідальність;
  - 2) Посилює кримінальну відповідальність;
  - 3) Встановлює кримінальну відповідальність;
  - 4) Обмежує кримінальну відповідальність.

8. Визначить один із способів тлумачення кримінального закону:
  - 1) Систематичне;
  - 2) Буквальне;
  - 3) Судове;

4) Доктринальне.

9. Одним із видів санкції норми кримінального закону є:

- 1) Складна;
- 2) Абсолютно визначена;
- 3) Альтернативна;
- 4) Відсилочна.

10. Одним із видів тлумачення кримінального закону за суб'єктом є:

- 1) Буквальне;
- 2) Філологічне;
- 3) Офіційне;
- 4) Історичне.

11. Одним із видів кримінально-правових норм є:

- 1) Норми-санкції;
- 2) Норми-гіпотези;
- 3) Норми-дефініції;
- 4) Норми-диспозиції.

12. Які є види диспозицій ?

- 1) Проста, складна, описова та диференційована;
- 2) Проста, описова, відсилочна, бланкетна;
- 3) Проста, складна, відсильна, бланкетна;
- 4) Проста, складна, описова, відсильна.

13. Абзац статті (її частини, пункту) Особливої частини КК, в якому вказується діяння, що визначається кримінальним правопорушенням, називається:

- 1) Гіпотеза;
- 2) Диспозиція;
- 3). Примітка;
- 4) Санкція.

14. Чи може дипломатичний представник іноземної держави у разі вчинення ним кримінального правопорушення на території України підлягати відповідальності за КК України?

- 1) Не може;
- 2) Може у випадку вчинення ним особливо тяжкого злочину проти прав і свобод громадян України чи інтересів України;
- 3) Може у випадках, передбачених міжнародними договорами;
- 4) Може у випадку явно вираженої на це згоди акредитуючої держави.

15. Оберіть, до якого з видів належить диспозиція ч.1 ст. 148 КК України: «Підміна чужої дитини, вчинена з корисливих або інших особистих мотивів»:

- 1) Проста;
- 2) Описова;
- 3) Банкетна;
- 4) Відсилочна.

16. Альтернативна санкція передбачає.....

- 1) Основне і додаткове покарання;
- 2) Заміну кримінального покарання на інші заходи впливу, не пов'язані з кримінальним;
- 3) Звільнення від кримінального покарання;
- 4) Наявність кількох видів основного покарання.

17. Відсилочна диспозиція кримінально-правової норми відсилає до .....

- 1) Іншого нормативно-правового акту;
- 2) Іншої статті або частини статті Загальної частини КК України;
- 3) Іншої статті або частини статті Особливої частини КК України;
- 4) Іншої статті особливої частини КК України.

18. Текст статті Кримінального кодексу України складається з:

- 1) Гіпотези та санкції;
- 2) Порядкового номера, назви та змісту;
- 3) Порядкового номера, диспозиції та санкції;
- 4) Гіпотези, диспозиції та санкції.

19. Якщо самим кримінальним законом не передбачений час вступу його в силу, він набирає чинності:

- 1) Через десять днів після його оприлюднення;
- 2) Через сім днів з дня його офіційного оприлюднення ;
- 3) Через десять днів з дня його офіційного оприлюднення, але не раніше дня його опублікування;
- 4) Через десять днів з дня його оприлюднення.

20. Відповідно до п. 6 ч. 2 ст. 115 КК України вбивство з корисливих мотивів карається позбавленням волі на строк від 10 до 15 років або довічним позбавленням волі, з конфіскацією майна. Визначте вид санкції:

- 1) Проста, одинична, відносно визначена;
- 2) Проста, альтернативна, відносно визначена;
- 3) Кумулятивна, альтернативна, відносно визначена;
- 4) Проста, одинична, абсолютно визначена.

ТЕМА 3. ПОНЯТТЯ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ ТА ЙОГО ВИДИ

Задачі

Задача 1

Під час розмови К. заявив своїм товаришам, що тепер знає, як можна «заробити» гроші. На його думку, захист практично будь-якого банківського рахунку можна подолати за допомогою сучасного комп'ютера. Чи є дії К. кримінально протиправними?

Задача 2

В. і М. викрали з дачної ділянки С. металеву бочку, яку здали на металобрухт. Правоохоронним органам С. пояснив, що навіть зрадів такій пропажі, оскільки давно мав намір очистити двір від непотребу, а от робочих рук бракувало. Чи є дії В. і М. кримінальним правопорушенням?

Задача 3

На водія через відчинене вікно автомобіля напав рій бджіл. Водій втратив керування та, відмахуючись від комах, здійснив наїзд на пішохода, який загинув на місці події. Чи можна притягнути водія до кримінальної відповідальності за порушення правил дорожнього руху, що спричинили смерть потерпілого (ч. 2 ст. 286 КК України)?

Задача 4

Д. з метою помсти натравив на О. свого бійцівського собаку. Собака заподіла О. тяжкі тілесні ушкодження (ст. 121 КК України). Чи можна притягнути Д. до кримінальної відповідальності за заподіяну шкоду?

Задача 5

А. після роботи проводжав свою знайому Ю. до зупинки. Біля зупинки Ю. посковзнулась та, падаючи, зачепила рукою А. Останній не втримав рівновагу, упав, вдарившись головою об бордюр. Від отриманої травми А. помер на другий день у лікарні. Чи можна притягнути Ю. до кримінальної відповідальності за необережне вбивство (ст. 119 КК України)?

Задача 6

Президент України видав Указ про встановлення кримінальної відповідальності за образу працівника правоохоронного органу. Чи можна вважати такі дії кримінальним правопорушенням? Чи є законним такий Указ?

Задача 7

Н. обіцяв Г. зареєструвати шлюб. Пізніше він вступив з Г. у статеві стосунки, а згодом реєструвати шлюб відмовився. Чи можна вважати, що Н. вчинив кримінальне правопорушення?

Задача 8

М. йшов по вулиці та їв морозиво. Раптом до нього підбіг 14-річний Р., вихопив морозиво з рук та втік. Чи є дії Р. кримінальним правопорушенням?

Задача 9

Н. побачив на зупинці свого п'яного сусіда К., який спав на землі. Н. підняв К. та обпер об зупинку. Втім, К. не втримався на ногах та впав під колеса автобуса, внаслідок чого загинув. Чи можна притягнути Н. до кримінальної відповідальності за необережне вбивство (ст. 119 КК України)?

Задача 10

Д., погрожуючи складним ножем, намагався забрати в перехожого гаманець, де було 20 грн., але був затриманий працівниками поліції. Чи є дії Д. кримінальним правопорушенням?

Задача 11

Із торгового центру В. намагався непомітно винести чоловічий станок для гоління вартістю 230 грн., але був затриманий охороною. Чи є вчинене В. діяння кримінальним правопорушенням?

Задача 12

До квартири відомого артиста проникли С. і Б. з метою «добряче пожитися». Проте виявилось, що всі коштовності й гроші артист зберігає в банку, тому викрасти зlodіям нічого не вдалося. Образившись за «невдачу», С. і Б. потрощили в квартирі меблі й покинули приміщення. Чи є дії С. і Б. кримінальним правопорушенням?

Задача 13

Х. вчинив вбивство Л. і зазначив, що його підбурих на цей злочин Б. Під час кримінального провадження Б. заперечував свою співучасть у вбивстві, що й не було доведено. Водночас, суд визнав його винним у тому, що під час досудового розслідування Б. давав неправдиві показання, заперечуючи свою вину. На цій підставі дії Б. було кваліфіковано за ч. 1 ст. 384 КК України «Введення в оману суду або іншого уповноваженого органу». Чи є правильним висновок суду? Чи є дії Б. кримінально протиправними?

Задача 14

Н. продав Л. ноутбук, гроші за який останній пообіцяв віддати через тиждень. Однак у визначений час Л. гроші не віддав, а ноутбук повернути відмовився. Тоді Н. таємно проник до його квартири та забрав свій ноутбук. Чи є дії Н. кримінальним правопорушенням?

Задача 15

Дівчині відмовили у прийнятті документів до аспірантури закладу вищої освіти, пояснивши це тим, що чоловіки більш схильні до заняття наукою, а дівчата «виходять заміж і перестають цікавитися науковими дослідженнями». Чи є такі дії проявом дискримінації? Чи належать вони до кримінального правопорушення?

Тестові завдання

1. В якій відповіді названа ознака кримінального правопорушення?

- 1) Об'єкт;
- 2) Суб'єкт;
- 3) Вік;
- 4) Діяння (дія або бездіяльність).

2. Суспільна небезпечність як матеріальна ознака кримінального правопорушення полягає в тому, що:

- 1) Дія або бездіяльність хоча формально і містить ознаки будь-якого діяння, передбаченого КК України, але не заподіяла і не могла заподіяти шкоди фізичній чи юридичній особі, суспільству або державі;
- 2) Діяння передбачене кримінальним законом;
- 3) Діяння або заподіює шкоду відносинам, які охороняються кримінальним законом, або містить у собі реальну можливість заподіяння такої шкоди;
- 4) Особа підлягає кримінальній відповідальності за вчинене діяння тільки за наявності вини.

3. В якій відповіді названа ознака кримінального правопорушення?

- 1) Об'єкт;
- 2) Фізична особа;
- 3) Людина;
- 4) Суспільна небезпечність

4. В якій відповіді названа ознака кримінального правопорушення?

- 1) Співучасть;
- 2) Об'єкт;
- 3) Протиправність;
- 4) Малозначність.

5. Видами кримінальних правопорушень за суб'єктом є:

- 1) Вчинені загальним та спеціальним суб'єктом;
- 2) Вчинені суб'єктом кримінального правопорушення та малолітнім;
- 3) Тяжкі та особливо тяжкі;
- 4) Умисні та необережні.

6. Що є матеріальним критерієм класифікації кримінальних правопорушень за ступенем тяжкості?

- 1) Суспільна небезпечність;
- 2) Суспільна шкідливість;
- 3) Протиправність;
- 4) Караність.

7. Типи (способи) визначення поняття кримінальних правопорушень:

- 1) Формально-діловий, матеріально-правовий;
- 2) Формальний, матеріальний, формально-матеріальний;
- 3) Вербально-формальний, матеріальний;
- 4) Матеріально-легітимний, формальний.

8. Поняття «діяння» охоплює:

- 1) Дію та бездіяльність;
- 2) Дію, бездіяльність, наслідки;
- 3) Дію, бездіяльність, наслідки та причинний зв'язок;
- 4) Дію, бездіяльність, вину.

9. Протиправність як нормативна ознака кримінального правопорушення полягає в тому, що:

- 1) Відповідне діяння передбачене законом про кримінальну відповідальність;
- 2) Відповідне діяння посягає на найбільш важливі суспільні відносини;
- 3) Відповідне діяння визнається кримінальним правопорушенням обвинувальним вироком суду;
- 4) За відповідне діяння особа обов'язково відбудуватиме покарання.

10. Поняття кримінального правопорушення визначено:

- 1) В Конституції України;
- 2) В Кримінальному кодексі України;
- 3) В науці кримінального права;
- 4) В одній з постанов Пленуму Верховного Суду України.

11. Суспільно небезпечне діяння є кримінальним правопорушенням лише тоді, коли воно вчинене:
- 1) Фізичною особою;
  - 2) Суб'єктом кримінального правопорушення;
  - 3) Громадянином України;
  - 4) Особою, яка досягла встановленого законом віку.
12. Дія або бездіяльність, яка хоча формально і містить ознаки будь-якого діяння, передбаченого КК, але через малозначність не становить суспільної небезпеки:
- 1) Не є кримінальним правопорушенням;
  - 2) Є кримінальним правопорушенням;
  - 3) Може бути визнана кримінальним правопорушенням;
  - 4) Є кримінальним проступком
13. Видами кримінальних правопорушень за формою вини є:
- 1) Умисні, необережні, з подвійною (складною) формою вини;
  - 2) Невеликої тяжкості, середньої тяжкості, тяжкі та особливо тяжкі;
  - 3) Умисні та неумисні;
  - 4) Прості та складні.
14. Згідно чинного КК України кримінальні правопорушення поділяються на:
- 1) Невеликої тяжкості, середньої тяжкості, тяжкі та особливо тяжкі;
  - 2) Кримінальні проступки та злочини;
  - 3) Нетяжкі, тяжкі та особливо тяжкі;
  - 4) Невеликої, середньої та особливої тяжкості.
15. У КК України закріплено такий спосіб (тип) визначення поняття кримінального правопорушення:
- 1) Матеріальний;
  - 2) Формально-матеріальний;
  - 3) Процесуальний;
  - 4) Формальний.
16. Ступінь тяжкості кримінального правопорушення, за вчинення якого передбачено одночасно основне покарання у виді штрафу та позбавлення волі, визначається:
- 1) В такому випадку не встановлюється ступінь тяжкості кримінального правопорушення;
  - 2) На розсуд суду;
  - 3) За розміром встановленого штрафу;
  - 4) Зі строку покарання у виді позбавлення волі, передбаченого за відповідне кримінальне правопорушення.
17. Під караністю, як ознакою кримінального правопорушення, розуміють:
- 1) Загрозу застосування покарання, що міститься в санкціях кримінально-правової норми;
  - 2) Обов'язкове покарання державними органами за вчинене кримінальне правопорушення;
  - 3) Вид покарання, який призначається судом;
  - 4) Покарання у виді штрафу чи позбавлення волі за вчинене суб'єктом кримінальне правопорушення.
18. До формальної ознаки кримінального правопорушення відносять:
- 1) Винність;
  - 2) Караність;
  - 3) Суспільну небезпечність;
  - 4) Передбаченість діяння КК України.

19. До матеріальної ознаки кримінального правопорушення відносять:

- 1) Передбаченість діяння КК України;
- 2) Суспільну небезпечність;
- 3) Винність;
- 4) Караність.

20. Викрадення чужого майна на суму 200 грн. є:

- 1) Кримінальним проступком;
- 2) Злочином;
- 3) Малозначним діянням;
- 4) Правомірним діянням.

ТЕМА 4. ПОНЯТТЯ КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ, СКЛАД КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ ТА ЙОГО ВИДИ

Задачі

Задача 1

З. заподів П. умисні легкі тілесні ушкодження. Проте було встановлено, що на момент вчинення посягання З. внаслідок хронічного психічного захворювання був у стані неосудності. Суд на підставі ч. 1 ст. 93 КК України застосував до нього примусовий захід медичного характеру у вигляді госпіталізації до психіатричного закладу із звичайним наглядом. Чи є застосування примусових заходів медичного характеру формою реалізації кримінальної відповідальності?

Задача 2

12-річний С. заподіяв своєму ровеснику Б. тяжкі тілесні ушкодження. Суд на підставі ч. 2 ст. 97 КК України застосував до С. примусові заходи виховного характеру у вигляді обмеження дозвілля та передачі під нагляд педагогічного колективу школи, в якій він навчався. Чи є застосування примусових заходів виховного характеру у цій ситуації формою реалізації кримінальної відповідальності?

Задача 3

Директор підприємства «Зоря» частину доходів підприємства скеровував на фінансування терористичної групи (ч. 1 ст. 258-5 КК України). Суд призначив йому покарання у виді позбавлення волі строком на 7 років з позбавлення права обіймати керівні посади на строк 2 роки та з конфіскацією майна. Окрім цього суд прийняв рішення про ліквідацію підприємства «Зоря» з конфіскацією його майна. Які кримінально-правові заходи є формою реалізації кримінальної відповідальності?

Задача 4

К. вчинив таємне викрадення майна. Щодо нього відкрито кримінальне провадження і обрано запобіжний захід - взяття під варту. Судом в обвинувальному вирокі К. засуджено до покарання у виді обмеження волі на 1 рік. З якого моменту настає кримінальна відповідальність? З якого моменту виникають кримінально-правові відносини?

Задача 5

К. вчинив умисне вбивство. Обвинувальним вирокі суду його засуджено до покарання у виді позбавлення волі на 10 років. 15 листопада 2013 року він відбув покарання. 15 листопада 2021 року сплив строк погашення судимості. З якого моменту припиняється кримінальна відповідальність?

Задача 6

Д. відкрито викрав чуже майно. Назвіть підставу кримінальної відповідальності.

Задача 7

Р. вчинив грабіж (ч. 1 ст. 186 КК України). Визначте фактичну і юридичну підставу кримінальної відповідальності.

Задача 8

О. усвідомлював необхідність дотримання кримінально-правових заборон та неухильно дотримувався законів України, не посягав на права і свободи інших людей. Визначте вид кримінальної відповідальності?

Задача 9

С., з метою заволодіти мобільним телефоном Ч., вчинив на нього напад, поєднаний із застосуванням насильства, небезпечного для життя і здоров'я особи. Однак, телефоном не заволодів, оскільки Ч. вчинив опір і втік. С. притягнуто до кримінальної відповідальності за ознаками складу кримінального правопорушення, передбаченого ч.1 ст. 187 КК України. Визначте вид складу кримінального правопорушення за конструкцією об'єктивної сторони.

Задача 10

П., раніше судимий за крадіжку, який ніде не працював, пиячив, вкрав у громадянки Ф. праску, яка знаходилась на балконі її квартири. Ознайомтесь зі ст. 185 КК України та коментарем до неї. Ознаки яких кваліфікованих складів кримінальних правопорушень, передбачених цією статтею є в діях П.?

Задача 11

Ч. вчинив хуліганство (ч. 1 ст. 296 КК України). У подальшому Ч. був звільнений судом від кримінальної відповідальності на підставі ст. 47 КК України. З якого моменту виникає та припиняється кримінальна відповідальність?

Задача 12

П'ятнадцятирічні учні Ч. і Б. вирішили пожартувати та зателефонували до поліції, повідомивши, що школу, в якій вони навчаються, заміновано. Мінери кілька годин обстежували всі приміщення школи, але вибухівки не виявили. Чи є в діях Ч. і Б. склад кримінального правопорушення, передбачений ч. 1 ст. 259 КК України?

Задача 13

Б., перебуваючи в стані алкогольного сп'яніння, з хуліганських мотивів у нічний час стріляв з обрізу по вуличних ліхтарях, внаслідок чого грубо порушив громадський порядок і спричинив майнову шкоду на суму 8 тис. гривень. Викликаний громадянами наряд поліції затримав Б. Чи є в діях Б. склад кримінального правопорушення, передбачений ч. 1 ст. 194 КК України?

Задача 14

Н., не був зареєстрованим в якості суб'єкта підприємницької діяльності, при цьому за виконання робіт з ремонту квартири П. отримав від останнього 5 тис. доларів США. Чи підлягає Н. кримінальній відповідальності?

Задача 15

Г. їхав в одному купе з С. Уночі С. зійшов на станції Фастів, а вранці Г. виявив, що С. на столику забув свій годинник. Г. забрав цей годинник собі. Чи є в діях Г. склад кримінального правопорушення, передбачений ст. 193 КК України?

Тестові завдання

1. Назвіть підставу кримінальної відповідальності:

- 1) Вчинення особою протиправного діяння;
- 2) Вчинення особою суспільно небезпечного діяння, яке містить склад кримінального правопорушення, передбачений КК України;
- 3) Вчинення особою умисно чи необережно будь-якого протиправного діяння;
- 4) Вчинення кримінального правопорушення

2. Вкажіть види складів кримінальних правопорушень за конструкцією об'єктивної сторони:

- 1) Основні, кваліфіковані, формальні;
- 2) Матеріальні, прості, складні;

- 3) Матеріальні, формальні, усічені;
- 4) Матеріальні, прості, кваліфіковані

3. Критерієм класифікації кримінальних правопорушень на з матеріальним та формальним складом є:

- 1) Ступінь суспільної небезпечності;
- 2) Особливості об'єкта кримінального правопорушення;
- 3) Момент закінчення злочину;
- 4) Повнота реалізації умислу особи у його фактичному діянні

4. Склад кримінального правопорушення – це:

- 1) Сукупність ознак, за допомогою яких можна кримінальне правопорушення відрізнити від інших правопорушень;
- 2) Суспільно небезпечне діяння, яке передбачене кримінальним законом, є винним і караним;
- 3) Сукупність встановлених кримінальним законом об'єктивних і суб'єктивних ознак, які характеризують суспільно небезпечне діяння як кримінальне правопорушення;
- 4) Суспільно небезпечне, протиправне діяння

5. Вкажіть види складів кримінальних правопорушень за ступенем суспільної небезпечності:

- 1) Формальний склад, основний склад;
- 2) Основний, кваліфікований, матеріальний;
- 3) Основний, кваліфікований, особливо кваліфікований, з пом'якшуючими обставинами;
- 4) Основний, кваліфікований, простий

6. Кримінальне правопорушення з усіченим складом має місце:

- 1) Коли пропущена хоча б одна стадія попередньої злочинної діяльності (готування або замах);
- 2) Коли наслідки не настали, незважаючи на те, що винний зробив все від нього залежне для їх настання;
- 3) Коли стадія готування або замаху законом визнається закінченим кримінальним правопорушенням;
- 4) Коли кримінальне правопорушення визнається закінченим з моменту вчинення суспільно небезпечного діяння.

7. Що таке кваліфікація кримінального правопорушення?

- 1) Застосування кримінально-правової норми;
- 2) Встановлення і юридичне закріплення точної відповідності між ознаками вчиненого діяння і ознаками складу кримінального правопорушення, передбаченого кримінально-правовою нормою;
- 3) Винесення обвинувального вироку і реалізація покарання;
- 4) Правила, за якими потрібно притягати особу до кримінальної відповідальності

8. Значення складу кримінального правопорушення:

- 1) Допомагає здійснювати регулювання суспільних відносин
- 2) Допомагає здійснювати спеціальне попередження вчинення кримінальних правопорушень;
- 3) Є єдиною, необхідною і достатньою підставою кримінальної відповідальності;
- 4) Визначає особистий характер кримінальної відповідальності

9. З якого моменту настає кримінальна відповідальність?

- 1) З моменту виникнення наміру вчинити кримінальне правопорушення;

- 2) З моменту повідомлення особі про підозру у вчиненні кримінального правопорушення;
- 3) З моменту винесення обвинувального вироку суду;
- 4) З моменту набрання законної сили обвинувальним вироком суду

10. Однією з ознак об'єктивної сторони складу кримінального правопорушення є:

- 1) Вік;
- 2) Суспільна небезпечність;
- 3) Особа;
- 4) Суспільно-небезпечне діяння.

11. Ознаки складу кримінального правопорушення залежно від їх ролі в характеристиці загального поняття складу кримінального правопорушення поділяються на:

- 1) обов'язкові та факультативні;
- 2) основні і додаткові;
- 3) центральні і субсидіарні;
- 4) змістовні і доповнюючі.

12. На рівні загального поняття про склад кримінального правопорушення спосіб як ознака об'єктивної сторони складу кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 185 КК України «Таємне викрадення чужого майна (крадіжка)», належить до категорії:

- 1) Обов'язкових ознак;
- 2) Факультативних ознак;
- 3) Кваліфікуючих ознак;
- 4) Пом'якшуючих ознак.

13. Вкажіть, в якому співвідношенні знаходяться поняття «кримінальне правопорушення» і «склад кримінального правопорушення»:

- 1) у співвідношенні цілого та частини;
- 2) склад кримінального правопорушення є соціальною характеристикою кримінального правопорушення;
- 3) ці поняття ніяк не співвідносяться;
- 4) кримінальне правопорушення – це конкретне суспільно небезпечне діяння; склад кримінального правопорушення – юридичне поняття про кримінальне правопорушення певного виду.

14. Елементами складу кримінального правопорушення є:

- 1) Об'єкт, суб'єкт, об'єктивна сторона, суб'єктивна сторона;
- 2) Об'єкт, суб'єкт, об'єктивна сторона;
- 3) Об'єкт, предмет, суб'єкт, об'єктивна сторона, суб'єктивна сторона;
- 4) Засоби і знаряддя.

15. Видами складів кримінальних правопорушень за способом описування в КК України ознак є:

- 1) Прості і складні;
- 2) Прості і пом'якшуючі;
- 3) Прості, формальні та матеріальні;
- 4) Формальні та усічені.

16. Кримінальна відповідальність носить:

- 1) Колективний характер;
- 2) Загальний характер;
- 3) Індивідуальний характер;
- 4) Сімейний характер.

17. Однією з ознак об'єктивної сторони складу кримінального правопорушення є:

- 1) Вік;
- 2) Знаряддя;
- 3) Осудність;
- 4) Мотив.

18. Однією з ознак суб'єктивної сторони складу кримінального правопорушення є:

- 1) Вік;
- 2) Вина;
- 3) Суспільно-небезпечне діяння;
- 4) Особа.

19. Однією з ознак суб'єкта є:

- 1) Стать;
- 2) Осудність;
- 3) Діяння;
- 4) Емоції.

20. Видами складів кримінальних правопорушень за суб'єктом є:

- 1) З загальним суб'єктом та зі спеціальним суб'єктом;
- 2) Умисні та необережні;
- 3) Прості та складні;
- 4) Матеріальні та формальні

ТЕМА 5. ОБ'ЄКТ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ

Задачі

Задача 1

Визначте факультативний об'єкт при хуліганстві, поєднаному зі спричиненням потерпілому легких тілесних ушкоджень.

Задача 2

М. наклеїв на однодоларову банкноту два нулі та розраховувався нею із 80-літньою жінкою за куплене у неї теля. Ознайомтесь зі статтями 190 та 199 КК України та коментарями до них. Ознаки якого з цих кримінальних правопорушень є в діях М.?

Задача 3

Ч. 2 ст. 121 КК України передбачає відповідальність за умисне тяжке тілесне ушкодження, що спричинило смерть потерпілого. Що є безпосереднім об'єктом цього кримінального правопорушення?

Задача 4

А., дізнавшись про інтимний зв'язок своєї дружини із Головою Національного банку України П., вирішив поквитатись з останнім. Підстерігши П. біля будинку, А. пострілом з пістолета вбив його. Що є безпосереднім об'єктом вчиненого кримінального правопорушення?

Задача 5

Ш., перебуваючи у стані алкогольного сп'яніння, з метою заволодіння чужим майном приставив Т. з лівого боку тіла під ребро палець руки, який остання сприйняла за ніж та відкрито заволодів належним потерпілій мобільним телефоном. Визначте об'єкт посягання.

Задача 6

В. з приховуванням від митного контролю перемістив через митний кордон України 20 одиниць гладкоствольної мисливської зброї та 2000 одиниць боеприпасів до неї. Дайте правову оцінку діям В. (ознайомтесь із ст. 201 КК України).

Задача 7

Тренер спортивної секції Ц. пояснив своєму 18-річному учню Р., що значно більшого успіху можна досягнути, якщо той буде вживати анаболічні стероїди (допінг). Дайте правову оцінку діям Ц. (ознайомтесь із ст. 323 КК України).

Задача 8

Ж., будучи незадоволеним рішенням судді Верховного Суду О., яке той виніс у його справі, вирішив помститися судді. Ж. пострілом з вогнепальної зброї вбив О. Що є безпосереднім об'єктом вчиненого кримінального правопорушення?

Задача 9

Т. за попередньою змовою групою осіб шляхом злому замка дверцят, незаконно заволодів транспортним засобом. Діяння кваліфіковано за ч. 2 ст. 289 КК України. Визначте родовий об'єкт складу цього кримінального правопорушення.

Задача 10

Н., погрожуючи К. розповісти його дружині про його інтимні стосунки з Л, примусив К. безплатно зробити за рахунок приватного підприємства, директором якого був К., ремонт квартири сина Н. Чи є дії Н. кримінальним правопорушенням?

Задача 11

Б. і З., знаходячись у потязі, розпивали спиртні напої та нецензурно ляялись. Коли Д. зробив їм зауваження, Б. зненацька вихопив з кишені ножа та вдарив ним Д., заподіявши йому тяжкі тілесні ушкодження. Зазначені дії були кваліфіковані за ч. 1 ст. 121, ч. 2 ст. 263, ч. 4 ст. 296 КК України. Визначте об'єкт цих кримінальних правопорушень.

Задача 12

Д. придбав саморобний стартовий пістолет і носив його при собі. Суд кваліфікував дії Д. за ч. 1 ст. 263 КК України. Використайте постанову Пленуму Верховного Суду України «Про судову практику у справах про викрадення та інше незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами, вибуховими речовинами, вибуховими пристроями чи радіоактивними матеріалами» від 26.2002 р. № 3. Ознайомтеся з правовою позицією, яка міститься у постанові ККС ВС від 29.03.2018 р. у справі № 398/4375/14-к (провадження № 51-133км18) <http://reyestr.court.gov.ua/Review/73157268?fbclid=IwAR28hURT6PymXzY0SC-XrshYXGH6OnmFpT6KfR85CP8wCc6chniuYe1VOd8>. Чи може бути цей предмет предметом кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 263 КК України? Охарактеризуйте об'єкт цього кримінального правопорушення.

Задача 13

Перебуваючи в стані алкогольного сп'яніння та керуючи автомобілем, Я. збив Ц., заподіявши їй тяжкі тілесні ушкодження. Дії Я. були кваліфіковані за ч. 2 ст. 286-1 КК України. Визначте об'єкт цього кримінального правопорушення.

Задача 14

Т., збираючись на полювання, зарядив свою рушницю та поклав її на стіл, а сам вийшов на подвір'я будинку у справах. Його малолітня донька, побачивши на столі рушницю, вирішила погратися з нею, але це призвело до пострілу, що завдало їй тяжких тілесних ушкоджень. Визначте об'єкт цього кримінального правопорушення

Задача 15

На території української митниці був затриманий громадянин іноземної країни О., який приховував від митного контролю 10 тис. доларів США, антикварну зброю та 60 г. героїну. Дії О. були кваліфіковані за ч. 1 ст. 201 та ч. 3 ст. 305 КК України. Чи правильно кваліфіковано дії О. Визначте предмет та об'єкт цих кримінальних правопорушень.

Тестові завдання

1. Вкажіть відповідь, в якій названо структурний елемент суспільних відносин?

- 1) Ініціатор кримінального правопорушення;
- 2) Наслідки кримінального правопорушення;
- 3) Предмет, з приводу якого виникають і існують суспільні відносини;
- 4) Речі, процеси, явища, якими безпосередньо заподіюється або може бути заподіяна істотна шкода охоронюваним кримінальним законом суспільним відносинам

2. За ступенем узагальнення охоронюваних кримінальним законом суспільних відносин об'єкти кримінального правопорушення класифікуються на:

- 1) Основний, факультативний, загальний;
- 2) Основний, безпосередній, додатковий;
- 3) Загальний, родовий, безпосередній;

- 4) Загальний, родовий, додатковий
3. Група охоронюваних кримінальним законом однорідних або тотожних суспільних відносин, яким заподіюється або може бути заподіяна істотна шкода – це:
  - 1) Основний об'єкт кримінального правопорушення
  - 2) Спеціальний об'єкт кримінального правопорушення
  - 3) Додатковий об'єкт кримінального правопорушення
  - 4) Родовий об'єкт кримінального правопорушення
4. Конкретне, охоронюване кримінальним законом суспільне відношення, на яке прямо посягає кримінальне правопорушення і якому при цьому завжди заподіюється істотна шкода – це:
  - 1) Родовий об'єкт кримінального правопорушення;
  - 2) Основний безпосередній об'єкт кримінального правопорушення;
  - 3) Додатковий факультативний об'єкт кримінального правопорушення;
  - 4) Додатковий обов'язків об'єкт кримінального правопорушення
5. Предмет кримінального правопорушення – це:
  - 1) Сукупність суспільних відносин, що охороняються законом;
  - 2) Речі матеріального чи нематеріального світу, з якими пов'язано вчинення кримінального правопорушення;
  - 3) Шкода, що заподіюється або може бути заподіяна суспільним відносинам, що взяті під охорону кримінальним законом;
  - 4) Речі, процеси, явища, якими безпосередньо не заподіюється або не може бути заподіяна істотна шкода суспільним відносинам, що взяті під охорону кримінальним законом, але які полегшують вчинення кримінального правопорушення
6. Безпосередній об'єкт кримінального правопорушення поділяється на такі види:
  - 1) Основний і неосновний;
  - 2) Головний і додатковий;
  - 3) Родовий і додатковий;
  - 4) Основний і додатковий
7. В теорії кримінального права виділяють наступні класифікації об'єктів складу кримінального правопорушення:
  - 1) Основна і додаткова;
  - 2) Вертикальна і горизонтальна;
  - 3) Обов'язкова і факультативна;
  - 4) Загальна та спеціальна
8. В якому випадку предмет кримінального правопорушення є обов'язковою ознакою складу?
  - 1) У будь-якому випадку;
  - 2) Якщо він передбачений у диспозиції статті Особливої частини КК України;
  - 3) Якщо він передбачений у Загальній частині КК України;
  - 4) Ніколи предмет кримінального правопорушення не може бути обов'язковою ознакою
9. Який принцип покладено в основу поділу Особливої частини КК на розділи?
  - 1) Принцип безпосереднього об'єкта;
  - 2) Принцип родового об'єкта;
  - 3) Принцип загального об'єкта;
  - 4) Принцип факультативного об'єкта

10. Визначить факультативний додатковий об'єкт при хуліганстві, поєднаному зі спричиненням потерпілому легких тілесних ушкоджень (ч. 1 ст. 296 КК):

- 1) Власність;
- 2) Гідність;
- 3) Здоров'я;
- 4) Честь

11. Фізична особа, якій кримінальним правопорушенням було заподіяно шкоду є:

- 1) Предметом кримінального правопорушення;
- 2) Знаряддям кримінального правопорушення;
- 3) Засобом вчинення правопорушення;
- 4) Потерпілим від кримінального правопорушення

12. Визначить безпосередній об'єкт при вчиненні крадіжки (ч. 1 ст. 185 КК):

- 1) Життя;
- 2) Здоров'я;
- 3) Власність;
- 4) Майно

13. Визначить безпосередній об'єкт при вчиненні забруднення моря (ч. 1 ст. 243 КК):

- 1) Здоров'я;
- 2) Власність;
- 3) Море;
- 4) Довкілля

14. Відмінність об'єкта від предмета кримінального правопорушення:

- 1) Об'єкт – це суспільні відносини, предмет – це певне благо;
- 2) Об'єкт – це певна річ матеріального світу, предмет – це те, на що посягає кримінальне правопорушення;
- 3) Об'єкт – це суспільні відносини, предмет – це річ матеріального або нематеріального світу, з приводу якої вчинюється кримінальне правопорушення;
- 4) Об'єкт – це суспільні відносини, предмет – це річ матеріального світу, за допомогою якої спричиняється шкода об'єкту кримінального правопорушення.

15. В якому випадку предмет кримінального правопорушення є обов'язковою ознакою складу:

- 1) У будь-якому випадку;
- 2) Якщо він передбачений у диспозиції статті Особливої частини КК ;
- 3) Якщо він передбачений у Загальній частині КК України;
- 4) Ніколи.

16. Вся сукупність суспільних відносин, соціальних благ, інтересів, що охороняються кримінальним законом від кримінально-протиправних посягань на них – це:

- 1) Безпосередній об'єкт;
- 2) Видовий об'єкт;
- 3) Загальний об'єкт;
- 4) Родовий об'єкт.

17. До видів об'єктів (по вертикалі) відносять:

- 1) Загальний, родовий, безпосередній;
- 2) Безпосередній основний та безпосередній додатковий;
- 3) Придатний та непридатний;
- 4) Загальний, основний, опосередкований.

18. Кримінальне правопорушення, яке посягає одразу на два і більше безпосередніх об'єкта називається:

- 1) Обтяжуюче;
- 2) Складне;
- 3) Двооб'єктне або багатооб'єктне;
- 4) Основне та додаткове.

19. Класифікація багатооб'єктних кримінальних правопорушень по горизонталі:

- 1) Безпосередній складний та безпосередній простий;
- 2) Безпосередній основний та безпосередній додатковий;
- 3) Безпосередній офіційний та безпосередній факультативний;
- 4) Безпосередній основний та безпосередній обтяжуючий.

20. Конкретне охоронюване нормою закону про кримінальну відповідальність суспільне відношення, яке в інших випадках є самостійним об'єктом кримінально-правової охорони, а в разі вчинення даного кримінального правопорушення йому не завжди заподіюється або може бути заподіяна істотна шкода – це:

- 1) Родовий об'єкт кримінального правопорушення;
- 2) Основний безпосередній об'єкт кримінального правопорушення;
- 3) Додатковий факультативний об'єкт кримінального правопорушення;
- 4) Додатковий обов'язків об'єкт кримінального правопорушення.

ТЕМА 6. ОБ'ЄКТИВНА СТОРОНА КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ

Задачі

Задача 1

А. та Р. побили З., заподіявши йому перелом кісток носа з розривом хряща (середньої тяжкості тілесні ушкодження). Внаслідок гострого малокрів'я, спричиненого тривалою і значною носовою кровотечею внаслідок захворювання крові – порушення її згортання (гемофілія), З. помер. Чи є причинний зв'язок між діями А. та Р. та смертю З.?

Задача 2

Начальник геологорозвідувальної пошукової партії С., направляючи в багатоденний маршрут геологів Б. та Ю., порушивши Правила безпеки при геологорозвідувальних роботах, не зробив запит про погоду. Крім того, він не перевіряв чи взяли Б. і Ю. з собою спальні мішки. Наступного дня почалася хурделиця, внаслідок якої Б. помер від переохолодження. Ознайомтесь зі ст. 367 КК України. Чи є в бездіяльності С. ознаки цього кримінального правопорушення?

Задача 3

І., зайшовши у ресторан, побачив там П., який танцював зі своєю знайомою. З П. І. був у неприязних стосунках. Вихопивши пістолет, І. з відстані 7 метрів тричі вистрілив у П., заподіявши йому смертельні поранення. Вироком суду дії І. кваліфіковано за п. 5 ч. 2 ст. 115 КК України. Чи правильно судом визначено спосіб вчинення злочину?

Задача 4

Під час бійки О. вдарив К. ножем у ліву частину грудної клітини. Після операції К. у лікарні помер. Слідством встановлено, що завдане потерпілому ножем поранення проникло в грудочеревну порожнину на 5 см і пройшло 5-6 см. від серця. Жоден із життєво важливих органів не ушкоджено. Проведення операції було зумовлено необхідністю з'ясування стану грудочеревної порожнини. Смерть К. сталася внаслідок асфіксії, спричиненої післянаркозним блюванням. Чи є причинний зв'язок між смертю К. та діями О.?

Задача 5

Вихователька одного з дитсадків в обідній час, коли усі діти спали, знімала з малят золоті медальйони, кульчики. Незабаром батьки помітили зникнення ювелірних виробів у малюків і звернулися в поліцію. Який спосіб заволодіння майном має місце? (ознайомтесь із статтями 185, 186, 190 КК України, а також Постановою Пленуму Верховного Суду України «Про судову практику у справах про злочини проти власності» від 6 листопада 2009 року № 10).

Задача 6

Двоє мисливців, попередньо домовившись, приїхали на полювання у недозволений час. Однак, друзі нічого не вполювали. Дайте правову оцінку діям мисливців.

Задача 7

Матір потерпілої від звалтування К. – Г., будучи роздратована діями та доводами у суді захисника обвинуваченого С., вирішила заподіти захиснику шкоду. Для цього жінка вдома провела ритуал для наведення порчі на С. Наступного дня С. потрапив в дорожньо-транспортну пригоду, в якій йому було заподіяно тяжкі тілесні ушкодження. Дайте правову оцінку діям Г.

Задача 8

П. вирішив заволодіти грішми з каси обміну валют. Він підійшов до віконця і почав погрожувати О. пістолетом. Співробітниця злякалася, проте не розгубилася і закрила віконце. Грабіжник спробував розбити віконце пістолетом. Проте пістолет був іграшковим, а тому зламався. П. довелося тікати. Який вид складу вчиненого П. кримінального правопорушення?

Задача 9

Фельдшер Н. відмовилася прийти на виклик до онкохворого Р., в якого розпочалася кровотеча. Внаслідок кровотечі Р. помер. Свою бездіяльність Н. пояснила тим, що вона знала про вкрай важкий стан хворого і нічим допомогти все одно не змогла б. Судмедекспертиза встановила, що навіть при своєчасній допомозі смерть все одно б настала. Дайте правову оцінку діям Н. (ознайомтеся із ст. 139 КК України).

Задача 10

Пілот під час керування літаком випив 100 г коньяку. Який вид складу вчиненого кримінального правопорушення?

Задача 11

Водій Ш. на автомобілі «Екстрена медична допомога» з несправними гальмами виїхав за викликом до хворого. Рухаючись дорогою, він побачив велосипедиста, подав звуковий сигнал і став об'їжджати його з лівого боку по ходу руху з дотриманням правил обгону. В цей момент велосипедист раптово повернув ліворуч, вдарився в передню частину автомобіля і від отриманої травми помер. Шульга був засуджений за ч. 2 ст. 286 КК України. Чи обґрунтований вирок суду?

Задача 12

Г. побачивши К., який намагався викрасти велосипед. Г. побіг за ним, щоб його затримати. Намагаючись втекти, К. на велосипеді виїхав на проїзну частину дороги, де його збила автомашина. Від заподіяних тілесних ушкоджень він помер на місці події. Чи знаходяться тяжкі наслідки в причинному зв'язку з діями Г.?

Задача 13

Бажаючи зайнятися полюванням, П. прийшов на територію заповідника. Побачивши дикого кабана, він зарядив мисливську рушницю та натиснув на спусковий гачок, але постріл не відбувся. У цей момент П. був затриманий. Під час проведення експертизи виявилось, що набої були непридатні для використання. Чи підлягає П. кримінальній відповідальності?

Задача 14

З метою одержання кредиту К. повідомив службовій особі банку про те, що має у власності будинок. Під час перевірки служба безпеки банку виявила відсутність набуття у власність К. будь-якої нерухомості.

Чи можна К. притягти до відповідальності за шахрайство (ст. 190 КК України)?

Задача 15

На автотрасі водій легкового автомобіля з двома пасажирами не впорався з керуванням і врізався в дерево на узбіччі. Автомобілісти Р. і Д., які у цей час проїжджали повз місце пригоди, бачили розбиту автівку і закривавлених людей, але не зупинилися. Через їх байдужість загинуло три особи. Ознайомтеся зі змістом ст. 136 КК України. Чи наявна об'єктивна сторона цього кримінального правопорушення у поведінці Р. і Д.?

Тестові завдання

1. Значення необхідного причинного зв'язку:

- 1) Є обов'язковою ознакою об'єктивної сторони кримінального правопорушення з матеріальним складом;
- 2) Є обов'язковою ознакою об'єктивної сторони всіх кримінальних правопорушень;
- 3) Впливає на суспільну небезпечність кримінального правопорушення;
- 4) Враховується при призначенні покарання.

2. Факультативними ознаками об'єктивної сторони є:

- 1) Місце, час, спосіб, наслідки;
- 2) Суспільно небезпечне діяння, суспільно небезпечні наслідки, причинний зв'язок між діянням і наслідками;
- 3) Суспільно небезпечні наслідки, причинний зв'язок між діянням і наслідками, місце, час, обстановка, спосіб, знаряддя, засоби;
- 4) Суспільно-небезпечне діяння, місце, час, обстановка.

3. Об'єктивна сторона кримінального правопорушення - це

- 1) Сукупність, передбачених кримінальним законом, внутрішніх ознак, що характеризують суспільно небезпечне діяння як кримінальне правопорушення;
- 2) Сукупність, передбачених кримінальним законом, зовнішніх і внутрішніх ознак, що характеризують суспільно небезпечне діяння як кримінальне правопорушення;
- 3) Зовнішня сторона кримінального правопорушення, що характеризується суспільно небезпечним діянням (дією або бездіяльністю), суспільно небезпечними наслідками, причинним зв'язком між діянням і наслідками, місцем, часом, обстановкою, способом, знаряддями і засобами вчинення кримінального правопорушення;
- 4) Внутрішня сторона кримінального правопорушення, що характеризується суспільно небезпечним діянням (дією або бездіяльністю), суспільно небезпечними наслідками, причинним зв'язком між діянням і наслідками, місцем, часом, обстановкою, способом, знаряддями і засобами вчинення кримінального правопорушення.

4. Що таке бездіяльність як ознака об'єктивної сторони:

- 1) Виконання особою дій, які спрямовані на ухилення від виконання юридичних обов'язків;
- 2) Невиконання особою покладених на неї юридичних обов'язків при можливості їх виконання;
- 3) Невиконання особою покладених на неї юридичних обов'язків або неналежне їх виконання;
- 4) Невиконання заборонених законом дій.

5. Кримінальне правопорушення з формальним складом вважається закінченим:

- 1) З моменту готування до кримінального правопорушення;
- 2) З моменту замаху на кримінальне правопорушення;
- 3) З моменту настання хоча б частини наслідків;
- 4) З моменту вчинення протиправного діяння.

6. Ознаки об'єктивної сторони кримінального правопорушення поділяються на:

- 1) Обов'язкові та факультативні;
- 2) Загальні та спеціальні;
- 3) Прості і складні;
- 4) Обов'язкові та формальні.

7. Вимоги, що ставляться для встановлення необхідного причинного зв'язку між суспільно небезпечним діянням і суспільно небезпечними наслідками:

- 1) Суспільно небезпечний наслідок іноді може породжуватися цим діянням;
- 2) Наслідок зумовлюється діянням;

- 3) Причина (діяння) повинна: у часі передувати наслідку, зумовлювати наслідок, бути визначальною умовою (фактором) настання суспільно небезпечних наслідків, неминуче викликати (породжувати) настання саме такого наслідку;
- 4) Достатньо, щоб діяння передувало наслідку в часі.

8. За конструкцією об'єктивної сторони розрізняють такі види складів кримінальних правопорушень:

- 1) Матеріальний, усічений, факультативний;
- 2) Матеріальний, формальний, усічений;
- 3) Матеріальний, продовжуваний, триваючий;
- 4) Матеріальний, продовжуваний, усічений.

9. Місце вчинення кримінального правопорушення буде обов'язковою ознакою об'єктивної сторони у випадку:

- 1) Коли воно зазначене у диспозиції статті як ознака складу кримінального правопорушення;
- 2) Коли воно є обставиною, що виключає протиправність діяння;
- 3) Коли воно вказане в протоколі огляду місця події;
- 4) Коли на нього вказує обвинувачений.

10. Суспільно небезпечні наслідки є:

- 1) Обов'язковою ознакою об'єктивної сторони кримінального правопорушення;
- 2) Ознакою об'єктивної сторони кримінального правопорушення;
- 3) Обов'язковою ознакою об'єктивної сторони кримінального правопорушення з формальним складом;
- 4) Обов'язковою ознакою об'єктивної сторони кримінального правопорушення з матеріальним складом.

11. Причинний зв'язок – це обов'язкова ознака об'єктивної сторони:

- 1) Усіченого складу кримінального правопорушення;
- 2) Формального складу кримінального правопорушення;
- 3) Матеріального складу кримінального правопорушення;
- 4) Формального і матеріального складу кримінального правопорушення.

12. З моменту настання наслідків закінченим є кримінальне правопорушення:

- 1) З формальним складом;
- 2) З матеріальним складом;
- 3) З будь-яким складом;
- 4) З усіченим складом.

13. Суспільно небезпечна дія як форма вчинення діяння:

- 1) Це рух тіла, у тому числі рефлекторний рух тіла, що відбувається поза контролем свідомості;
- 2) Це реакція організму на заподіяну злочином шкоду;
- 3) Це активна або пасивна поведінка суб'єкта, яка з фізичної сторони може бути простою і складною;
- 4) Це є активна, свідома, вольова, суспільно небезпечна, протиправна поведінка суб'єкта злочину, що має конкретний характер.

14. Обов'язковими ознаками об'єктивної сторони кримінального правопорушення з формальним складом є:

- 1) Суспільно-небезпечне діяння, суспільно-небезпечні наслідки, причинний зв'язок між діянням і наслідками;

- 2) Суспільно-небезпечне діяння, суспільно-небезпечні наслідки;
- 3) Суспільно-небезпечне діяння;
- 4) Місце, час, обстановка, спосіб, знаряддя, засоби.

15. Вирішення в науці кримінального права питання про причинний зв'язок між дією чи бездіяльністю і суспільно небезпечним наслідком ґрунтується на:

- 1) Теорії причинності, розробленій філософією;
- 2) На теорії про явища та їх наслідок, розробленій у соціології;
- 3) Теорії відносності;
- 4) Теорії співвідношення цілого та частки.

16. Суспільно небезпечні наслідки є:

- 1) обов'язковою ознакою об'єктивної сторони;
- 2) ознакою об'єктивної сторони;
- 3) обов'язковою ознакою об'єктивної сторони кримінального правопорушення з формальним складом;
- 4) обов'язковою ознакою об'єктивної сторони кримінального правопорушення з матеріальним складом.

17. Кримінальне правопорушення з усіченим складом вважається закінченим:

- 1) з моменту вчинення суспільно-небезпечного діяння;
- 2) з моменту настання суспільно-небезпечних наслідків;
- 3) з моменту вчинення замаху;
- 4) з моменту виявлення наміру вчинити кримінальне правопорушення.

18. Однією з факультативних ознак об'єктивної сторони складу кримінального правопорушення є:

- 1) Час;
- 2) Мотив;
- 3) Суспільно-небезпечне діяння;
- 4) Вина.

19. У кримінальному праві суспільно-небезпечними наслідками визнаються:

- 1) наслідки матеріального характеру та наслідки нематеріального характеру;
- 2) лише матеріальні наслідки;
- 3) лише нематеріальні наслідки;
- 4) лише фізична шкода.

20. Поняттям «суспільно-небезпечне діяння» не охоплюється:

- 1) Дія;
- 2) Бездіяльність;
- 3) Рефлекторні рухи тіла.
- 4) Діяння.

ТЕМА 7. СУБ'ЄКТ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ

Задачі

Задача 1

В день свого 14-річчя П. вчинив крадіжку (ч. 1 ст. 185 КК) і вбивство (ч. 1 ст. 115 КК). Дайте кримінально-правову оцінку діям П.

Задача 2

15-річний О. вступив у злочинну організацію і в її складі взяв участь у кількох нападах на інкасаторів, під час яких двох з них було вбито і викрадено грошей на суму, яка становить особливо великий розмір. О. засуджено за ч. 1 ст. 255 КК України. Чи правильне рішення суду?

Задача 3

Неповнолітній К. 22 грудня 2015 року вчинив кишенькову крадіжку (ч. 1 ст. 185 КК). Під час слідства з'ясувалося, що К. немає жодних документів, що засвідчують його особу. За висновком судово-медичної експертизи К. народився у 2001 році. Дайте кримінально-правову оцінку діям К.

Задача 4

17-річний Є. підмовив 13-річного М. вчинити зґвалтування їхньої 15-річної сусідки, що вони спільно і зробили. Дії Є. були кваліфіковані за ч. 3 ст. 152 за ознаками вчинення зґвалтування неповнолітньої групою осіб. Чи правильно суд дав оцінку діям Є.?

Задача 5

15-річний Т. знайшов у парку кастет. Цього ж вечора Т. продав знахідку своїм старшим друзям з двору. Чи може Т. бути притягнутий до відповідальності за незаконний збут холодної зброї (ч. 2 ст. 263 КК України)?

Задача 6

Повнолітній К. разом з Є., якому не було 14 років, вчинили три крадіжки чужого майна. Дії К. суд кваліфікував за ч. 2 ст. 185 КК як крадіжку, вчинену за попередньою змовою групою осіб. Чи правильне рішення суду?

Задача 7

16-річний Н. вчинив крадіжки з супермаркету (ч. 2 ст. 185 КК). Під час слідства встановлено, що Н. страждає на kleptomanію. Чи буде Н. притягнутий до кримінальної відповідальності?

Задача 8

14-річний Б. вчинив умисне вбивство (ч.1 ст. 115 КК України). Під час слідства встановлено, що на момент вчинення злочину Б. через наявний у нього психічний розлад, не був здатний повною мірою усвідомлювати свої дії та керувати ними. Чи підлягає Б. кримінальній відповідальності?

Задача 9

Д., перебуваючи на посаді головного лікаря і виконуючи організаційно-розпорядчі обов'язки, вчинив підроблення офіційних документів. Ознайомтеся зі статтями 366, 358 КК. Дайте правову оцінку діям Д..

Задача 10

Ю., перебуваючи у хворобливому стані внаслідок важкого психічного потрясіння, вчинив незакінчений замах на зґвалтування. Судово-психіатричною експертизою встановлено, що він не міг усвідомлювати свої суспільно небезпечні дії і керувати ними. Яка ознака медичного критерію вказує на неосудність Ю.?

Задача 11

Громадянка Р., працюючи головним бухгалтером ТОВ «Десна», за попередньою змовою з продавцем відділу продуктів С., протягом двох місяців шляхом приписки неіснуючих касових ордерів викрала майно цього товариства на суму 58 тис. гривень. Вироком суду Р. і С. були засуджені до двох років позбавлення волі за заволодіння чужим майном шляхом зловживання службовою особою своїм службовим становищем (ч. 2 ст. 191 КК України). Чи правильне рішення прийняв суд?

Задача 12

Як директор підприємства П. склала завідомо неправдиву довідку. Такі її дії органи досудового розслідування кваліфікували за ч.1 ст. 366 КК України. У свою чергу, П. подала скаргу, мотивуючи, що вона очолює приватне підприємство і не є службовою особою. Це, на її переконання, виключає притягнення її до відповідальності за цією статтею. Чи вірне рішення суду?

Задача 13

Т. викрав зварювальний апарат, але при спробі його збуту був затриманий. Після цього він захворів на психічну хворобу, що позбавляє його можливості усвідомлювати свої дії (бездіяльність) або керувати ними. Враховуючи це, захисник Т. звернувся до суду з клопотанням про звільнення його підзахисного від кримінальної відповідальності. Яке рішення повинен прийняти суд?

Задача 14

П'ятнадцятирічний Г., перебуваючи у стані наркотичного сп'яніння, вчинив розбійний напад на аптеку з метою заволодіння грошима, але був затриманий охоронцем і переданий до поліції. Захисник, посиляючись на показання родичів, стверджував, що Г. систематично вживав опіати, тому під час розбою перебував у стані наркотичної абстиненції. Із цієї причини його не можна притягати до кримінальної відповідальності. Чи вірна аргументація захисника?

Задача 15

Після тривалого вживання спиртних напоїв у ресторані К. побив офіціанта, який, на його думку, мляво реагував на його замовлення. Наступного дня в поліції К. стверджував, що за вечір, зі слів друзів, він випив не менше літра горілки і трьох літрів пива, однак він зовсім не пам'ятає, що бив офіціанта. Чи підлягає К. кримінальній відповідальності?

Тестові завдання

1. Видами суб'єктів складу кримінального правопорушення є:

- 1) Загальний та конкретний;
- 2) Загальний та спеціальний;
- 3) Загальний та особливий;
- 4) Основний та спеціальний.

2. Одним із видів спеціальних суб'єктів кримінального правопорушення за фізичними ознаками є:

- 1) Свідок;
- 2) Медичний працівник;

- 3) Жінка;
- 4) Іноземець.

3. Значення юридичного критерію неосудності:

- 1) Є єдиною підставою для визнання особи неосудною;
- 2) Визначає дійсний зміст неосудності і межі чинності медичного критерію;
- 3) Не має ніякого значення;
- 4) Впливає на кримінальну відповідальність особи.

4. Співвідношення юридичного та медичного критеріїв неосудності:

- 1) Для визначення неосудності необхідно встановити всі ознаки медичного критерію і всі ознаки юридичного критерію;
- 2) Єдиним визначальним критерієм є юридичний;
- 3) Для визначення неосудності необхідно встановити хоча б одну ознаку медичного критерію і хоча б одну ознаку юридичного критерію;
- 4) Єдиним визначальним критерієм є медичний

5. Значення обмеженої осудності:

- 1) Обмежено осудна особа звільняється від покарання;
- 2) Визнання особи обмежено осудною враховується судом при призначенні покарання і може визнаватися підставою для застосування примусових заходів медичного характеру;
- 3) Обмежено осудна особа обов'язково звільняється судом від покарання і до неї застосовуються примусові заходи медичного характеру;
- 4) Обмежено осудна особа звільняється від кримінальної відповідальності

6. Хто з цих осіб не є спеціальним суб'єктом кримінального правопорушення?

- 1) 25-річний слідчий, який вчинив вбивство з ревнощів;
- 2) 14-річна матір, яка вчинила вбивство своєї новонародженої дитини;
- 3) 18-річна особа, яка ухиляється від призову на строкову військову службу;
- 4) 30-річна службова особа, яка вчинила зловживання своїм службовим становищем.

7. Ознаки спеціального суб'єкта:

- 1) Фізична особа, осудність, досягнення віку, з якого може наставати кримінальна відповідальність, додаткова ознака, визначена в законі;
- 2) Юридична особа, що спричинила шкоду правоохоронюваним відносинам;
- 3) Фізична особа, неосудність, наявність психічної хвороби;
- 4) Громадянство, досягнення певного віку, осудність, посадова особа.

8. Особливості визначення віку кримінальної відповідальності за відсутності офіційних даних, що його підтверджують:

- 1) У цих випадках вік визначається згідно з довідкою із пологового будинку;
- 2) У цих випадках вік визначається згідно з довідкою з місця проживання;
- 3) У цих випадках призначається судово-медична експертиза;
- 4) У цих випадках вік визначається зі слів особи.

9. Значення медичного критерію для визнання особи неосудною:

- 1) Є обов'язковою підставою для встановлення юридичного критерію;
- 2) Є передумовою вини особи;
- 3) Є підставою для застосування примусових заходів медичного характеру;
- 4) Немає ніякого значення.

10. Знижений вік кримінальної відповідальності:

- 1) Особі до вчинення кримінального правопорушення повинно виповнитися шістнадцять років;
- 2) Особі до винесення вироку повинно виповнитися чотирнадцять років;
- 3) Особі до вчинення кримінального правопорушення повинно виповнитися дванадцять років;
- 4) Особі до вчинення кримінального правопорушення повинно виповнитися чотирнадцять років.

11. Обов'язкові ознаки суб'єкта кримінального правопорушення:

- 1) досягнення 18 років, осудність, громадянство;
- 2) досягнення 16 років, фізична особа, визнання своєї вини;
- 3) досягнення 14 років, винність, фізична особа, осудність;
- 4) фізична особа, осудність, досягнення віку, з якого може наставати кримінальна відповідальність.

12. Відповідальність за кримінальні правопорушення, вчинені у стані фізіологічного сп'яніння:

- 1) стан фізіологічного сп'яніння є медичним критерієм неосудності, і особа у такому стані не підлягає кримінальній відповідальності;
- 2) вчинення кримінального правопорушення особою, що знаходиться у стані фізіологічного сп'яніння, є обставиною, що пом'якшує покарання;
- 3) вчинення кримінального правопорушення особою, що знаходиться у стані фізіологічного сп'яніння, є обставиною, що за загальним правилом обтяжує покарання;
- 4) за кримінальне правопорушення, вчинене у стані фізіологічного сп'яніння, особі замість покарання призначаються примусові заходи медичного характеру.

13. Юридична особа в кримінальному праві України :

- 1) не визнається суб'єктом кримінального правопорушення;
- 2) може визнаватися суб'єктом окремих кримінальних правопорушень;
- 3) визнається суб'єктом кримінального правопорушення, але не підлягає кримінальному покаранню;
- 4) визнається суб'єктом кримінального правопорушення, але не підлягає кримінальній відповідальності.

14. Одним із видів спеціальних суб'єктів кримінального правопорушення за соціально-правовим статусом є:

- 1) Особа без громадянства;
- 2) Жінка;
- 3) Малолітній;
- 4) Організатор.

15. Згідно з КК України суб'єктом кримінального правопорушення є:

- 1) Фізична особа, яка вчинила кримінальне правопорушення у віці, з якого може наставати кримінальна відповідальність;
- 2) Фізична осудна особа, яка вчинила кримінальне правопорушення у віці, з якого може наставати кримінальна відповідальність;
- 3) Осудна особа, яка вчинила кримінальне правопорушення у віці, з якого може наставати кримінальна відповідальність;
- 4) Фізична або юридична особа, яка вчинила кримінальне правопорушення.

16. Загальний вік кримінальної відповідальності.

- 1) Особі до вчинення кримінального правопорушення повинно виповнитися шістнадцять років;

- 2) Особі до вчинення кримінального правопорушення повинно виповнитися вісімнадцять років;
- 3) Особі до вчинення кримінального правопорушення повинно виповнитися дванадцять років;
- 4) Особі до винесення вироку повинно виповнитися чотирнадцять років.

17. Які є критерії неосудності?

- 1) Моральний і медичний;
- 2) Юридичний і медичний;
- 3) Матеріальний і фізичний;
- 4) Юридичний і формальний.

18. Фізична особа як обов'язкова ознака суб'єкта:

- 1) Це фізична особа – підприємець;
- 2) Це громадянин України;
- 3) Це людина;
- 4) Це будь-яка жива істота.

19. Одним із видів спеціальних суб'єктів кримінального правопорушення за професійним статусом є:

- 1) Іноземець;
- 2) Суддя;
- 3) Виконавець;
- 4) Свідок.

20. Однією з ознак суб'єкта кримінального правопорушення є:

- 1) Мотив;
- 2) Осудність;
- 3) Потерпілий;
- 4) Діяння

ТЕМА 8. СУБ'ЄКТИВНА СТОРОНА КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ

Задачі

Задача 1

П., електрик за фахом, для охорони свого квітника огордив його сталевим дротом і ввечері підключив до електромережі. Його сусід, вмикаючи електричне освітлення на вулиці, потрапив під напругу і був смертельно травмований. Ознайомтесь зі статтями 115 і 119 КК. Якою має бути кримінально-правова оцінка дій П.?

Задача 2

О., будучи незадоволеним невиконанням одним із членів політичної партії Л. своїх обов'язків, ввечері напав на нього з ножем та заподіяв декілька ударів в область грудної клітки. Однак внаслідок своєчасно наданої допомоги життя Л. вдалося врятувати, хоча було заподіяно тяжкі тілесні ушкодження. Які обов'язкові ознаки характеризують суб'єктивну сторону вчиненого посягання (ознайомтесь із ст. 115 КК України)?

Задача 3

Озброєний обрізом мисливської рушниці Ж. з метою викрадення відеоапаратури проник до будинку обласної телерадіокомпанії, під погрозою вбивства зв'язав сторожа, засунувши йому в рот великий кляп. Кляп перекрив дихальні шляхи і сторож помер. Ознайомтесь зі статтями 187, 115 і 119 КК. Визначте форму і вид вини у вчинених Ж. злочинах.

Задача 4

Р. систематично знущався з свого сусіда Щ. Одного дня Щ. вийшов із своїм другом Д. на вулицю погуляти. Р. знову почав цькувати сусіда, ображати, називати непристойними словами. Внаслідок сильного душевного хвилювання, що раптово виникло у Щ., він накинувся на Р. із каменем, який підняв з землі, і почав бити по голові. Д. одразу ж підхопив ще один камінь і став допомагати другові. Внаслідок таких дій Р. помер. Якими ознаками характеризується суб'єктивна сторона вчиненого Щ. та Д. (ознайомтесь із ст. ст. 115, 116 України)?

Задача 5

На полюванні під час частування К. вирішив «пожартувати» зі своїм другом О. Він направив у його сторону мисливську зброю, положивши палець на спусковий механізм. Мисливський собака К., побачивши у руках господаря зброю, з радості стрибнув на нього. Від поштовху було здійснено постріл і убито О. Визначте форму вини та її вид.

Задача 6

Командир пасажирського літака ТУ-134А З. всупереч правилам безпеки руху імітував «сліпий» політ на висоті 400 метрів при підльоті до аеропорту. Він наказав бортмеханіку Т. закрити лобове вікно шторкою сліпого польоту і в такому стані продовжував зниження літака до висоти восьми метрів над землею. Це призвело до того, що літак приземлився з підвищеною вертикальною швидкістю і загорівся. Внаслідок катастрофи загинув другий пілот та 29 пасажирів. Ознайомтесь зі статтями 276, 115 і 119 КК. Визначте ставлення З. до факту порушення правил безпеки руху повітряного транспорту та наслідків катастрофи. Якою має бути кримінально-правова оцінка дій З.?

Задача 7

К. на замовлення вчинив вбивство з автомата бізнесмена П. При цьому загинули охоронець і стороння особа. Визначте форму і вид вини К.

Задача 8

П., щоб помститися знайомому, підпалив вночі його будинок. Він думав, що в будинку нікого немає. Внаслідок цієї дії загинуло дві особи. Визначте форму і вид вини П.

Задача 9

П. придбав для збуту у невідомого 10 г порошку білого кольору, вважаючи, що це кокаїн. За висновком експертизи, це був крохмаль. Дайте кримінально-правову оцінку діям П.

Задача 10

У Т. склалися неприязні стосунки з сім'єю С., які повідомили в поліцію про браконьєрство і хуліганство батька Т. Т. вирішив помститися. Ввечері він підійшов до будинку С. Помітивши через вікно кухні обрис фігури людини і вважаючи, що це С., Т. вистрілив. Вбитим виявився К. Т. засуджено за вбивство через необережність К. і за замах на умисне вбивство С. Ознайомтесь зі статтями 115 і 119 КК. Чи правильно суд кваліфікував дії Т.?

Задача 11

Знаходячись на балконі своєї квартири в багатоповерхівці, Р. помітив підлітків, які підривали петарди біля його автомобіля, припаркованого поряд із під'їздом. З огляду на відсутність реакції хлопців на зроблене ним зауваження Р. кинув у бік підлітків шматок цеглини, влучивши в голову одному з них. Від отриманих ушкоджень хлопець незабаром помер у лікарні. Під час судового слідства Р. стверджував, що не хотів будь-кого травмувати, а цеглу кинув, щоб налякати хуліганів і запобігти пошкодженню свого майна. Яка з форм вини має місце в діянні Р. щодо смерті хлопця? Ознайомтесь з правовим висновком ВСУ, викладеним у ПБСУ по справі №5-25кс15 від 28. 05.2015 р. (<https://oda.court.gov.ua/sud1590/pravovipozicii/su/5-25ks15>) з приводу правильного рішення цього питання.

Задача 12

На кондитерську фабрику завезли два вагони цукру-сирцю. Стояла суха сонячна погода й директор фабрики наказав вивантажити товар на заасфальтований майданчик під відкритим небом. Будь-яких вказівок накрити цукор він не давав. Наступного дня пішли заливні дощі та багато цукру разом з водою стекло в каналізацію. Внаслідок цього діяння фабриці були спричинені тяжкі наслідки. Визначте психічне ставлення директора фабрики до вчиненого ним кримінального правопорушення.

Задача 13

Під час розбою потерпілому Ч. було заподіяно тяжке тілесне ушкодження. Внаслідок втрати великої кількості крові він помер. Підозрюваний С. на допиті показав, що він не хотів вбивати Ч., а тільки завдав удар ножем у живіт для того, щоб останній не міг чинити опору. Визначте форму і вид вини С. щодо завдання тяжкого тілесного ушкодження, що спричинило смерть особи.

Задача 14

Під час обробних робіт багатоповерхового будинку маляр Л. вирішив пожартувати над іншою робітницею О. Він підхопив її та підняв над відкритою платформою ліфта. Не втримавши рівноваги він впустив робітницю, яка за висновком судово-медичної експертизи отримала тяжке тілесне ушкодження. Визначте форму та вид вини Л.

Задача 15

У лісі на галявині А., Б. і Д. відпочивали. Д. розпалив багаття і відійшов. У цей час пролунав вибух. А. і Б., які були біля багаття, зазнали травм, унаслідок яких А. помер, а Б. отримав середньої тяжкості тілесне ушкодження. Експертами встановлено, що в кущах поблизу багаття вибухнула граната, яка здетонувала через нагрів. Чи є в діянні Д. вина? Якщо так, то визначте її форму.

Тестові завдання

1. Суб'єктивна сторона складу кримінального правопорушення – це:
  - 1) Сукупність, передбачених кримінальним законом, зовнішніх і внутрішніх ознак, що характеризують суспільно небезпечне діяння як кримінальне правопорушення;
  - 2) Внутрішня сторона кримінального правопорушення, що характеризується виною у формі умислу чи необережності, мотивом, метою та емоційним станом;
  - 3) Сукупність, передбачених кримінальним законом, зовнішніх ознак, що характеризують суспільно небезпечне діяння як кримінальне правопорушення.
  - 4) Внутрішня сторона злочину, що характеризується суспільно небезпечними діяннями (дією або бездіяльністю), суспільно небезпечними наслідками, причинним зв'язком між діяннями і наслідками, місцем, часом, обстановкою, способом, знаряддями і засобами вчинення кримінального правопорушення

2. Які, згідно чинного КК України, є форми вини?
  - 1) Умисел та необережність;
  - 2) Складна, злочинна самовпевненість, прямий умисел;
  - 3) Непрямий умисел, прямий умисел;
  - 4) Умисел, необережність, злочинна недбалість.

3. Мотив і мета є факультативними ознаками суб'єктивної сторони складу кримінального правопорушення. Це означає, що вони:
  - 1) Ніколи не зазначаються в диспозиції статті Особливої частини КК України;
  - 2) Зазначаються у диспозиції деяких статей Особливої частини КК України, проте не впливають на вирішення питання про наявність у діянні особи ознак складу кримінального правопорушення;
  - 3) Зазначаються у диспозиції окремих статей Особливої частини КК України, у такому випадку їх відсутність виключає можливість притягнення особи до кримінальної відповідальності;
  - 4) Притаманні будь-якому складу кримінального правопорушення.

4. Кримінальну протиправну самовпевненість відмежовують від непрямого умислу за:
  - 1) Інтелектуальними ознаками;
  - 2) Інтелектуальними та вольовими ознаками;
  - 3) Вольовою ознакою;
  - 4) Інтелектуальною ознакою.

5. При непрямому невизначеному умислі діяння кваліфікується за:
  - 1) Характером передбачення наслідків;
  - 2) За ознаками об'єкта;
  - 3) За спрямованістю умислу;
  - 4) За наслідками, що фактично настали.

6. Які ознаки суб'єктивної сторони складу кримінального правопорушення? ,
  - 1) Вина, діяння, мотив, мета;
  - 2) Вина, умисел, необережність;
  - 3) Вина, мотив, мета, емоційний стан;
  - 4) Вина, наслідки, мотив.

7. Що таке помилка в кримінальному праві?
  - 1) Неправильна кваліфікація слідчим;
  - 2) Неправильне визначення законодавцем окремих ознак певного кримінального

правопорушення;

- 3) Неправильне уявлення особи про юридичні чи фактичні ознаки вчинюваного нею діяння;
- 4) Неправильне розуміння обставин вчиненого кримінального правопорушення.

8. Кримінальна протиправна недбалість – це:

- 1) Форма вини;
- 2) Вид необережності;
- 3) Вид умислу;
- 4) Ознака суб'єктивної сторони

9. Види необережної форми вини:

- 1) Кримінальна протиправна самовпевненість та кримінальна протиправна халатність;
- 2) Кримінальна протиправна недбалість і непрямий умисел;
- 3) Кримінальна протиправна самовпевненість та кримінальна протиправна недбалість;
- 4) Казус та кримінальна протиправна халатність

10. При відхиленні дії чи удару особа:

- 1) Заподіює шкоду одній людині, помилково сприйнятій за іншу;
- 2) Заподіює удари не в ті частини тіла, в які планувала до початку вчинення кримінального правопорушення;
- 3) Спрямовує свої дії на заподіяння шкоди людині, але з причин, які від неї не залежать, шкоди їй не заподіює;
- 4) Спрямовує свої дії на заподіяння шкоди одній людині, але з причин, які від неї не залежать, заподіює шкоду іншій.

11. Які є види помилок в кримінальному праві?

- 1) Фактична і теоретична;
- 2) Юридична і фактична;
- 3) Загальна і спеціальна;
- 4) Фактична і формальна.

12. Кримінальна протиправна самовпевненість – це:

- 1) Вид умислу;
- 2) Форма вини;
- 3) Вид необережності;
- 4) Ознака суб'єктивної сторони

13. Помилка в об'єкті – це:

- 1) Неправильне уявлення особи про предмет, на який вона посягає;
- 2) Неправильне уявлення особи про характер суспільних відносин, на які посягає її діяння;
- 3) Неправильне уявлення особи щодо наявності в її діянні ознак, що утворюють об'єктивну сторону конкретного складу кримінального правопорушення;
- 4) Неправильне уявлення особи про дійсний розвиток причинного зв'язку між її діянням та суспільно небезпечними наслідками.

14. Видами умислу, згідно чинного КК, є:

- 1) Прямий та опосередкований;
- 2) Прямий та непрямий;
- 3) Простий та складний;
- 4) Самовпевнений та недбалий.

15. Формами вини є:

- 1) Прямий та непрямий умисел;

- 2) Кримінальна протиправна самовпевненість та кримінальна протиправна недбалість;
- 3) Умисел та необережність;
- 4) Непрямий умисел та кримінальна протиправна недбалість.

16. «Казус» відмежовується від кримінальної протиправної недбалості за:

- 1) Об'єктивним або суб'єктивним критерієм;
- 2) Вольовою ознакою;
- 3) Інтелектуальною та вольовою ознакою;
- 4) Інтелектуальною ознакою.

17. Видами необережності згідно чинного КК, є:

- 1) Пряма та непряма;
- 2) Кримінальна протиправна самовпевненість та кримінальна протиправна недбалість;
- 3) Кримінальна протиправна халатність та кримінальна протиправна впевненість.
- 4) Основна та додаткова.

18. Залежно від спрямованості та ступеня конкретизації наслідків умисел поділяється на:

- 1) Заздалегідь обдуманий і той, що виник раптово;
- 2) Визначений та невизначений;
- 3) Прямий та непрямий;
- 4) Простий та складний.

19. За часом виникнення умисел поділяється на:

- 1) Прямий та непрямий;
- 2) Заздалегідь обдуманий і той, що виник раптово;
- 3) Визначений та невизначений;
- 4) Простий та альтернативний.

20. Мотив вчинення кримінального правопорушення буде обов'язковою ознакою суб'єктивної сторони у випадку:

- 1) Коли він зазначений у диспозиції статті як ознака складу кримінального правопорушення;
- 2) Коли він є обставиною, що виключає кримінальну протиправність діяння;
- 3) Коли він вказаний в протоколі огляду місця події;
- 4) Коли на нього вказує обвинувачений.

ТЕМА 9. СТАДІЇ ВЧИНЕННЯ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ

Задачі

Задача 1

Під час полювання В., з порушенням встановлених правил, зробив кілька пострілів. Одним пострілом був поранений О., який знаходився на лінії вогню. Слідчий кваліфікував дії В. як замах на необережне вбивство. Чи правильним є рішення слідчого?

Задача 2

З метою вбивства А., М. підпалив вночі будинок, де той мешкав. У цей час А. в будинку не було, про що М. не знав. Визначте стадію вчинення кримінального правопорушення?

Задача 3

Т. вирішив убити С., оскільки він заважав йому «просуватися» по службі. Т. напав на С. та заподіяв йому три удари ножом в живіт, заподіявши тяжкі тілесні ушкодження. Однак, життя С. вдалося врятувати. Дайте оцінку діям Т.

Задача 4

М. таємно проник у чуже помешкання з метою збагатитися. Незаконне проникнення М. через вічко дверей побачила сусідка, яка повідомила у правоохоронні органи. Поліція прибула за декілька хвилин та затримала М. на порозі квартири, коли той намагався винести викрадене. Дайте оцінку діям М.

Задача 5

П. проніс на борт літака у своєму багажі 1 кг пороху. Однак, про це стало відомо правоохоронним органам, які встигли до закриття дверей повітряного судна затримати П. та зняти його з багажем з польоту. Дайте правову оцінку діям П. (ознайомтеся із ст. 269 КК України).

Задача 6

Т., заздалегідь заготовленою відмичкою відкрив двері авто, яке стояло у сусідньому дворі, однак, був затриманий власником при спробі завести двигун. Дайте правову оцінку діям Т. (ознайомтеся із ст. 289 КК України та Постановою Пленуму Верховного Суду України «Про практику застосування судами України законодавства у справах про деякі злочини проти безпеки дорожнього руху та експлуатації транспорту, а також про адміністративні правопорушення на транспорті» від 23 грудня 2005 року № 14).

Задача 7

Б. вирішив спалити дачний будинок Д., який неодноразово його принижував. Б. полив сходи до будинку бензином, а тоді кинув запалений сірник. Коли здійнявся вогонь, Б. злякався і почав засипати полум'я піском, що був насипаний поруч. Полум'я вдалося погасити. Дайте правову оцінку діям Б. (ознайомтеся із ст. 194 КК України).

Задача 8

Ф. вирішив вбити У., який залицявся до його дівчини. З цією метою Ф. без передбаченого законом дозволу придбав пістолет. Втім, через деякий час дізнався, що дівчина неодноразово його зраджувала. Тому вирішив, що такої дівчини йому не потрібно. У зв'язку з цим Ф. відмовився від реалізації задуманого вбивства. Дайте правову оцінку діям Ф. (ознайомтеся із ст. 115 та ст. 263 КК України).

Задача 9

В. під час сварки з К. намагався вдарити його лезом сокири по голові, але останній закрив голову рукою і удар прийшовся по ній. При повторній спробі завдати удару К. відхилив голову і удар прийшовся по правому передпліччю. Тоді В. підняв потерпілого і відвів його у будинок. К. було заподіяно тяжкі тілесні ушкодження. Якою має бути кримінально-правова оцінка дій В.?

Задача 10

З метою заволодіння грошима П., Р. і Л. вирішили її отруїти. Вони придбали отруту, призначену для труїння гризунів, і дали П. разом з їжею. Приймавши порошок П. почала блювати. Ніяких інших наслідків не настало. Експертизою встановлено, що порошок був непридатний для отруєння. Чи є кримінально протиправними дії Р. та Л.?

Задача 11

Старовинну рідкісну монету, вартістю декілька тисяч доларів США, К. вирішила викрасти у П. Вона заздалегідь дізналася в які дні П. демонструє монету на зборах нумізматів, та яким маршрутом вона туди їде. Також К. домовилася з скупником крадених речей про подальший продаж йому цієї монети. Проте цей намір їй не вдалося здійснити, оскільки вона була затримана напередодні того дня, коли збиралися вчинити крадіжку.

Варіант 2: К. в автобусі розрізала сумку П., намагаючись дістати альбом з монетою, але була викрита іншими пасажирками.

Варіант 3: К. витягнула альбом з монетою з сумки П. та вийшла з автобусу та була затримана при спробі збуту монети.

Ознайомтеся з об'єктивною стороною крадіжки (ст. 185 КК України). Проаналізуйте обставини справи та визначте у кожному варіанті стадію вчинення кримінального правопорушення.

Задача 12

Х. для власного вживання придбав у невстановленої слідством особи наркотичний засіб. Увечері цього ж дня поведінка Х. викликала підозру у працівників митних органів при проходженні ним митного контролю в міжнародному пункті пропуску «Конотоп» Сумської митниці. У процесі особистого огляду й огляду речей Х. було виявлено та вилучено скляну пляшку з речовиною темного кольору. Згідно висновку хімічної експертизи, дана речовина є особливо небезпечним наркотичним засобом – опієм ацетильованим, в перерахунку на суху речовину, вагою 120 г. Дайте правову оцінку діям Х.

Задача 13

К., запропонувала М., за 3 тис. доларів США вбити її чоловіка, на що останній погодився. Після чого К. передала М. гроші, фотокартку чоловіка та вказала на можливе місце його знаходження. Увечері цього ж дня М. зустрів чоловіка К., дістав пістолет і двічі натиснув на спусковий гачок, але постріли не відбулися, тому що патрони були відвологлими. Визначте стадію вчинення кримінального правопорушення.

Задача 14

С. задумав обікрати свою знайому Т. Для цього він заздалегідь пошкодив сигналізацію її будинку і виготовив інструменти для злому дверей.. Проте Т. дізналася про його намір та повідомила у поліцію, яка затримала С. за день до вчинення запланованого кримінального правопорушення.

Ознайомтеся зі змістом ст. 185 КК України. Проаналізуйте ситуацію та визначте стадію вчинення цього кримінального правопорушення.

Задача 15

На святкуванні весілля сестри Б. згідно зі звичаями почав безладну стрілянину вгору з мисливської рушниці. Зброя була заряджена дробом і частина заряду випадково влучила в

одного з гостей, спричинивши середньої тяжкості тілесні ушкодження. Суд кваліфікував його дії як закінчений замах на умисне вбивство, аргументувавши це тим, що було використано вогнепальну зброю з близької відстані.

Ознайомтеся зі складами середньої тяжкості тілесних ушкоджень й умисного убивства (ст.ст.115, 122 КК України). Проаналізуйте правову позицію, яка міститься у Постанові ВСУ від 31.01.2013 р. у справі № 5-32кц12 (<http://reyestr.court.gov.ua/Review/29792703>). Чи вірне рішення прийняв суд?

Тестові завдання

1. Стадіями кримінального правопорушення є:

- 1) Замах, добровільна відмова, дійове каяття;
- 2) Готування, замах, виявлення наміру;
- 3) Готування, замах, закінчене кримінальне правопорушення;
- 4) Виявлення наміру, замах, закінчене кримінальне правопорушення

2. Готуванням до кримінального правопорушення є:

- 1) Вчинення посягання на об'єкт кримінального правопорушення;
- 2) Оприлюднення наміру вчинити кримінальне правопорушення;
- 3) Змова на вчинення кримінального правопорушення;
- 4) Наявність умислу на вчинення кримінального правопорушення

3. Для якого виду вини характерні готування та замах на кримінальне правопорушення:

- 1) Кримінально-протиправної самовпевненості;
- 2) Кримінально-протиправної недбалості;
- 3) Непрямого умислу;
- 4) Прямого умислу;

4. Особа, яка добровільно відмовилась від доведення кримінального правопорушення до кінця:

- 1) Підлягає кримінальній відповідальності лише в тому випадку, якщо фактично вчинене нею діяння містить склад іншого кримінального правопорушення;
- 2) Не підлягає кримінальній відповідальності;
- 3) Підлягає кримінальній відповідальності за готування або замах;
- 4) Підлягає кримінальній відповідальності;

5. Згідно з чинним КК України видами замаху є:

- 1) Готування та закінчений;
- 2) Закінчений та обмежений;
- 3) Закінчений та незакінчений;
- 4) Розпочатий та закінчений;

6. В теорії кримінального права виділяють такі види замаху на кримінальне правопорушення:

- 1) Замах на непридатний об'єкт та замах з непридатними засобами (знаряддями);
- 2) Замах на непридатний об'єкт та замах на непридатний суб'єкт;
- 3) Замах з непридатними засобами (знаряддями) та замах на непридатний предмет;
- 4) Замах на непридатний предмет та непридатний суб'єкт

7. Одним із видів замаху на кримінальне правопорушення є:

- 1) Незакінчений;
- 2) Незавершений;
- 3) Обмежений;

4) Розпочатий.

8. Готування до кримінального проступку:

- 1) Тягне за собою кримінальну відповідальність;
- 2) Не тягне за собою кримінальної відповідальності;
- 3) Може тягнути за собою кримінальну відповідальність;
- 4) У виключних випадках може тягнути за собою кримінальну відповідальність

9. Відповідно до чинного КК України добровільною відмовою при незакінченому кримінальному правопорушенні є:

- 1) припинення кримінального правопорушення за власною волею;
- 2) добровільне припинення особою протиправних дій;
- 3) остаточне припинення особою суспільно-небезпечних дій, передбачених Кримінальним кодексом України
- 4) остаточне припинення особою за своєю волею готування до кримінального правопорушення або замаху на кримінальне правопорушення, якщо при цьому вона усвідомлювала можливість доведення кримінального правопорушення до кінця

10. Замах визнається закінченим, якщо:

- 1) особа виконала усі дії, які вважала необхідними для доведення кримінального правопорушення до кінця, але кримінальне правопорушення не було закінчено з причин, які не залежали від її волі;
- 2) особа з причин, що не залежали від її волі, не вчинила усіх дій, які вважала необхідними для доведення кримінального правопорушення до кінця;
- 3) особа остаточно за своєю волею припинила готування до кримінального правопорушення або замах на кримінальне правопорушення, якщо при цьому вона усвідомлювала можливість доведення кримінального правопорушення до кінця;
- 4) особа виконала усі дії, які вважала необхідними для доведення кримінального правопорушення до кінця, але кримінальне правопорушення не було закінчено

11. Визначить формулу кваліфікації закінченого замаху на умисне вбивство:

- 1) Ч. 1 ст. 15 – ч. 1 ст. 115 КК;
- 2) Ч. 2 ст. 15 – ч. 1 ст. 115 КК;
- 3) Ч.3 ст. 15 – ч. 2 ст. 115 КК;
- 4) Ст. 15 – ст. 115 КК.

12. Замах визнається незакінченим, якщо:

- 1) особа виконала усі дії, які вважала необхідними для доведення кримінального правопорушення до кінця, але кримінальне правопорушення не було закінчено з причин, які не залежали від її волі;
- 2) особа з причин, що не залежали від її волі, не вчинила усіх дій, які вважала необхідними для доведення кримінального правопорушення до кінця;
- 3) особа остаточно за своєю волею припинила готування до кримінального правопорушення або замах на кримінальне правопорушення, якщо при цьому вона усвідомлювала можливість доведення кримінального правопорушення до кінця;
- 4) особа виконала усі дії, які вважала необхідними для доведення кримінального правопорушення до кінця, але кримінальне правопорушення не було закінчено

13. Закінченим кримінальним правопорушенням є:

- 1) діяння, яке містить усі ознаки складу кримінального правопорушення, передбаченого відповідною статтею ОЧ КК;
- 2) діяння, яке не містить усіх ознак складу кримінального правопорушення, передбаченого відповідною статтею ОЧ КК;

- 3) готування до кримінального правопорушення та замах на кримінальне правопорушення;
- 4) діяння, безпосередньо спрямоване на вчинення кримінального правопорушення, передбаченого відповідною статтею ОЧ КК

14. Відповідно до ст. 13 КК України кримінальні правопорушення бувають:

- 1) тяжкі та особливо тяжкі;
- 2) прості та складні;
- 3) закінчені та незакінчені;
- 4) з матеріальним складом та формальним складом.

15. Громадянин С. поділився зі своїм товаришем Г. думками про наміри вчинити крадіжку, з метою матеріального збагачення. Чи буде С. нести кримінальну відповідальність?

- 1) так, буде за будь-яких умов;
- 2) буде за ч.1 ст. 14 - ст. 185 КК України (готування до крадіжки);
- 3) буде притягуватися лише до адміністративної відповідальності;
- 4) ні, не буде притягуватися до кримінальної відповідальності.

ТЕМА 10. СПІВУЧАСТЬ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРАВОПОРУШЕННІ

Задачі

Задача 1

16-річний П. разом з 12-річним Р. вчинили кишенькову крадіжку. Чи будуть вони співучасниками?

Задача 2

С. замовив Р. заподіяти тілесні ушкодження Т. Р., перебуваючи у стані сп'яніння, не розрахував сили і вбив Т. Чи буде С. підлягати кримінальній відповідальності за умисне вбивство?

Задача 3

Ф., перебуваючи у неприязних стосунках з К., вирішив помститися йому за образу. З цією метою він підмовив психічнохворого Н., визнаного неосудним, вдарити ножем К., коли той повертатиметься з роботи. Н. виконав прохання Ф. Від завданого поранення К. помер у лікарні. Дайте кримінально-правову оцінку діям Ф.

Задача 4

Лікар-психіатр П. на прохання сусідки Т. примусово госпіталізував її чоловіка у психіатричну лікарню, оскільки той часто на ґрунті ревнощів затівав сварки у домі. Т. заплатила за «послуги» П. Дайте правову оцінку вчиненому (ознайомтеся із ст. 151 КК України).

Задача 5

Ш. підбурив неповнолітніх К. та Г. вчинити ряд крадіжок з квартир громадян на других поверхах будинків. При цьому К. та Г. влезали до квартир через кватирку вікна і передавали викрадені речі Ш. На час вчинення крадіжок К. і Г. не виповнилось 14 років. Як кваліфікувати дії Ш.?

Задача 6

В., член організованої групи, після вчинення вбивства звернувся до свого друга А., який займався прокатом транспорту, надати йому автомобіль, щоб він міг безперешкодно покинути територію області з метою переховування. А. надав сприяння В., знаючи про протиправну діяльність друга. Дайте правову оцінку діям А.

Задача 7

Ф. та М. запропонували Ш. вчинити крадіжку речей з квартири Б. Коли Б. та його дружина пішли на роботу, Ф. та Ш. відмичкою відкрили двері квартири, вважаючи, що там нікого немає. М. у цей час стояв на сторожі біля будинку. Увійшовши до квартири, вони побачили в ній племінницю Б. Ф. та Ш. застосували до племінниці Б. фізичне насильство, зв'язали її та засунули в рот кляп. Крім того Ш., зґвалтував її. Забравши цінні речі, пішли з квартири. Дайте кримінально-правову оцінку діям Ф., М. та Ш.

Задача 8

П., діючи умисно з корисливих спонукань з метою вчинення розбійного нападу, запропонував Д. взяти участь у вчиненні злочину, однак останній відразу відмовився. Дайте правову оцінку діям П. та Д.

Задача 9

Члени злочинної організації «Біда» готувалися вчинити розбійний напад на ювелірну крамницю. Проте керівник організації Е. повідомив безпосереднім виконавцям П. та І. про відмову від вчинення нападу. В. (член злочинної організації) не вимкнув сигналізації (як це попередньо планувалося). Проте П. та І. вчинили розбійний напад та заволоділи майном вартістю 500 неоподатковуваних мінімуми доходів громадян. Дайте кримінально-правову оцінку ситуації.

Задача 10

І., П. та Д. домовилися вчинити крадіжку з будинку громадянина А. Проникнувши в будинок через вікно злочинці розділилися, кожен з них пішов шукати гроші та цінні речі на окремий поверх. На третьому поверсі І. побачив стареньку жінку, в інвалідному візку, яка пильно стежила за його діями, щоб не залишати свідків, він убив її. Дайте кримінально-правову оцінку діям І., П. та Д.

Задача 11

Маючи не зняту та не погашену судимість за вчинення крадіжки, А. і Л. знову вчинили п'ять крадіжок з проникненням у житло, в ході яких викрали гроші у сумі понад 280 тис. гривень, коштовності та цінні речі. Про яку форму співучасті у кримінальному правопорушенні йдеться?

Задача 12

М., знаючи, що його знайомі П. та О. займаються викраденням автомобілів, при зустрічі пообіцяв, що придбає у них викрадений автомобіль марки «Лексус». Через тиждень П. запропонував М. придбати в нього за ціною нижчою від ринкової викрадений автомобіль марки «Лексус». Визначте форму співучасті у злочині та види співучасників злочину.

Задача 13

Б. домовився з громадянином іноземної держави П. про збут в Україні наркотичних засобів. Б. отримав від П. 40 г. героїну, який передав студентам закладу вищої освіти К., В. та А. для подальшого збуту наркотичного засобу. Останні, розділивши героїн на окремі дози, реалізовували його студентам закладів освіти міста. Визначте форму співучасті у злочині та види співучасників злочину.

Задача 14

В., Р. та П. домовились убити свого товариша по бізнесу Т., який заважав їм «відмивати» кошти, здобуті злочинним шляхом. На спільні кошти вони замовили вбивство Т., однак вбивця не зміг позбавити життя Т. у зв'язку з тим, що був затриманий поліцейськими за раніше вчинений злочин. Дізнавшись про те, що вбивство не відбулося, спільники наступних спроб вбити Т. не зробили. Чи підлягають В., Р. та П. кримінальній відповідальності?

Задача 15

Під час поїздки на автомобілі, яким керував Б., З. попросив останнього збільшити швидкість, щоб наздогнати автомобіль, який рухався попереду. За це він пообіцяв винагороду. Б. розвинув недозволену швидкість, на повороті не впорався з керуванням, заїхав на тротуар і збив пішохода, заподіявши йому тяжкі тілесні ушкодження. Чи можна притягнути Б. і З. до кримінальної відповідальності за співучасть у кримінальному правопорушенні, передбаченому ч. 2 ст. 286 КК України?

Тестові завдання

1. Поняття співучасті сформульоване:
А. В окремій статті Конституції України;

- Б. В окремій статті Кримінального Кодексу України;
- В. Лише в теорії кримінального права;
- Г. В одному із рішень Конституційного Суду України.

2. Видами співучасників є:

- А. Ініціатор, організатор, виконавець, підбурювач;
- Б. Підмовник, організатор, керівник, виконавець;
- В. Організатор, виконавець, ініціатор, пособник;
- Г. Виконавець (співвиконавець), організатор, підбурювач, пособник.

3. Як називається співучасник кримінального правопорушення, який схилив іншу особу до вчинення кримінального правопорушення?

- А. Підмовник;
- Б. Організатор;
- В. Керівник;
- Г. Підбурювач.

4. Вкажіть, яка форма співучасті визначена Кримінальним кодексом України?

- А. Проста співучасть (співвиконання);
- Б. Організована група;
- В. Змова або бандитське угруповання;
- Г. Співучасть в тісному розумінні слова.

5. Видами пособництва є:

- А. Інтелектуальне та вольове;
- Б. Інтелектуальне та фізичне;
- В. Фізичне та вольове;
- Г. Змістовне та фізичне.

6. Особа, яка створила організовану групу є:

- А. Організатором;
- Б. Виконавцем;
- В. Підбурювачем;
- Г. Керівником.

7. Формами співучасті за об'єктивними ознаками є:

- А. Проста та спеціальна;
- Б. Основна та особлива;
- В. Проста та складна;
- Г. Загальна та особлива.

8. Особа, яка схилила 11-літнього малолітнього до вчинення кримінального правопорушення є:

- А. Організатором;
- Б. Виконавцем;
- В. Підбурювачем;
- Г. Керівником.

9. Видами ексцесу виконавця є:

- А. Кількісний та якісний;
- Б. Якісний та неякісний;
- В. Кількісний та одномоментний;
- Г. Простий та складний.

10. В якій відповіді найбільш повно вказані ознаки співучасті?
- А. Умисна вина по відношенню до настання суспільно-небезпечних наслідків;
  - Б. Умисел співучасників спрямований на спільне вчинення кримінального правопорушення;
  - В. Спільна участь двох і більше осіб у вчиненні кримінального правопорушення;
  - Г. Умисна спільна участь декількох суб'єктів у вчиненні умисного кримінального правопорушення.
11. Співучасть можлива при вчиненні:
- А. Усіх кримінальних правопорушень;
  - Б. Умисних кримінальних правопорушень;
  - В. Кримінальних правопорушень, вчинюваних лише з прямим умислом;
  - Г. Лише тяжких злочинів.
12. Заздалегідь обіцяне приховування кримінального правопорушення є:
- А. Пособництвом;
  - Б. Співучастю;
  - В. Причетністю;
  - Г. Множинністю.
13. Одним із видів співучасників кримінального правопорушення є:
- А. Підмовник;
  - Б. Пособник;
  - В. Керівник;
  - Г. Допоміжник.
14. Мінімальна кількість учасників злочинної організації, згідно чинного КК становить:
- А. Дві особи;
  - Б. Три особи;
  - В. Чотири особи;
  - Г. П'ять осіб.
15. Якщо потенційний виконавець не прийняв пропозицію вчинити кримінальне правопорушення, то має місце:
- А. Екссес виконавця;
  - Б. Невдале підбурювання;
  - В. Безнаслідкова співучасть;
  - Г. Посереднє виконавство.
16. Що передбачає проста форма співучасті:
- А. Співвиконавство;
  - Б. Група за попередньою змовою з розподілом ролей;
  - В. Організована група;
  - Г. Злочинна організація.
17. В якій ситуації П. буде пособником кримінального правопорушення:
- А. Коли П. попросить Т. викрасти автомобіль;
  - Б. Коли П. викраде автомобіль;
  - В. Коли П. роз'яснить Т. як відмикати двері авто під час викрадення;
  - Г. Коли П. спланує викрадення автомобіля.
18. Як називається співучасник, який безпосередньо вчинив кримінальне правопорушення?

- А. Організатор;
- Б. Підбурювач;
- В. Виконавець (співвиконавець);
- Г. Підмовник.

19. Згідно із законодавчим визначенням співучастю у кримінальному правопорушенні є:

- А. Сукупність об'єктивних і суб'єктивних ознак, які характеризують спільну участь декількох осіб у вчиненні одного кримінального правопорушення;
- Б. Умисна спільна участь декількох осіб у вчиненні одного умисного кримінального правопорушення;
- В. Умисна спільна участь декількох суб'єктів у вчиненні умисного кримінального правопорушення;
- Г. Умисна участь декількох суб'єктів у вчиненні кримінального правопорушення.

20. Усунення перешкод для вчинення кримінального правопорушення є:

- А. Підбурюванням;
- Б. Пособництвом;
- В. Причетністю;
- Г. Множинністю.

ТЕМА 11. МНОЖИННІСТЬ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ

Задачі

Задача 1

А., маючи намір убити свого недруга Е., придбав без передбаченого законом дозволу пістолет. Однак, свого наміру не здійснив, оскільки про готування до злочину стало відомо правоохоронним органам (ознайомтеся із ст. 115 та ст. 263 КК України). Чи є в діях А. множинність кримінальних правопорушень?

Задача 2

В. і С., перебуваючи у дискотеці, грубо порушували громадський порядок з мотивів явної неповаги до суспільства, що супроводжувалось особливою зухвалістю, а саме безпричинно нанесли два удари порожніми скляними пляшками по голові П., спричинивши йому легкі тілесні ушкодження, а також спричинили легкі тілесні ушкодження трьом друзям П. (ознайомтеся із ст. 125 та ст. 296 КК України). Чи є у діях В. і С. множинність кримінальних правопорушень?

Задача 3

Х. незаконно зберігав пістолет ПМ (ч.1 ст. 263 КК). Одного разу, коли він чистив його, зламав бойову пружину, внаслідок чого зброя перестала бути придатною до стрільби. Через рік Х. придбав бойову пружину і полагодив ПМ (ч. 1 ст. 263-1 КК). Чи є в діях Х. множинність кримінальних правопорушень?

Задача 4

Ч. перевищив встановлену швидкість і виїхав на тротуар, де збив пішохода, заподіявши йому тяжке тілесне ушкодження. Щоб зникнути з місця події, Ч. знову порушив правила дорожнього руху і зіткнувся на перехресті з вантажним автомобілем. При зіткненні пасажирів вантажівки також були заподіяні тяжкі тілесні ушкодження. Чи має місце множинність кримінальних правопорушень?

Задача 5

О. вчинив шахрайство (ст. 190 КК), а потім одразу після відбуття покарання вчинив грабіж (ст. 186 КК). Чи можливе в даному випадку застосування такої кваліфікуючої ознаки, як повторність (ч. 2 ст. 186 КК)?

Задача 6

Г. вирішив підпалити дачний будинок конкурента по бізнесу М. У будинку виявилася теща М., якій внаслідок підпалу було заподіяно тяжкі тілесні ушкодження. Чи мала місце в діях Г. множинність кримінальних правопорушень?

Задача 7

У приміщенні диспетчерської гаража між М., Щ. та Т. виникла суперечка. Коли Щ. та Т. почали ображати М., він схопив металеву заготовку (7 кг) і з метою вбивства обох наніс Щ. удар по голові, а коли той упав, двічі вдарив по голові Т. Від одержаних травм Щ. та Т. померли на місці події. Скільки злочинів вчинив М.?

Задача 8

Р., перебуваючи в нетверезому стані, вибив двері продуктового кіоску, зайшов усередину і взяв п'ять пляшок горілки і вісім коробок цукерок. Все це він відніс додому. Випивши горілки, він знову повернувся до кіоску, зайшов у середину, але був помічений і затриманий.

На допиті Р. пояснив, що повернувся до кіоску, оскільки вдома у нього виник намір забрати решту пляшок горілки, що там залишилися.

Варіант. На допиті Р. пояснив, що намір забрати всі пляшки з горілкою виник у нього перед проникненням до кіоску, але він вирішив реалізувати цей намір у два прийоми.

Ознайомтесь зі ст. 185 КК та приміткою до неї. Чи мала місце в діях Р. множинність кримінальних правопорушень?

Задача 9

Щоб одержувати підвищену пенсію, П. підробив записи в трудовій книжці і подав її до районного відділення Пенсійного фонду України. Через чотири роки після одержання першої пенсії підробку було виявлено. За цей час П. незаконно одержав 200000 грн. Ознайомтесь зі ст. 358, 190 та приміткою до ст. 185 КК. Чи мала тут місце множинність кримінальних правопорушень?

Задача 10

С. та К., діючи за попередньою домовленістю, вночі підїхали на авто до поля сільськогосподарського кооперативу і почали завантажувати в багажник ящики з баклажанами. Їх помітив сторож і наказав поставити ящики на місце. Вони побили Т., заподіявши йому тяжке тілесне ушкодження, сіли в машину, і з баклажанами, що були в багажнику, поїхали додому. Ознайомтесь зі ст. 185, 187 та 121 КК. Чи має місце в цьому випадку множинність кримінальних правопорушень?

Задача 11

К. був затриманий на митниці під час спроби перевезти валізу із старовинними іконами. У ході розслідування було встановлено, що К. раніше притягувався до кримінальної відповідальності за контрабанду, оскільки незаконно перевозив іноземну валюту через митний кордон України. Чи має місце множинність кримінальних правопорушень у діях К.?

Задача 12

За вбивство К. було засуджено за ч. 1 ст. 115 КК України до 10 років позбавлення волі. Через п'ять місяців після вступу вироку у законну силу К. втік із кримінально-виконавчої установи. Через 5 років його затримали після нового вбивства. Визначте вид множинності кримінальних правопорушень.

Задача 13

Після звільнення з місць позбавлення волі Х., який відбув покарання за розбій (ч. 1 ст. 187 КК України), звернувся до свого знайомого З. і попросив гроші у борг. Через те, що З. відмовився їх дати, Х. з помсти вдарив його фінським ножом у груди. Пересвідчившись, що потерпілий знепритомнів, Х. вирішив обшукати його квартиру та забрати цінні речі. Згодом З. помер, а Х. було затримано при спробі продажу викраденого майна. Чи є в діях Х. множинність кримінальних правопорушень?

Задача 14

Г., на наступний день після сплати штрафу, як покарання за раніше вчинену ним крадіжку (ч.1 ст. 185 КК України), вчинив грабіж. Чи є в діях винного повторність кримінальних правопорушень ?

Задача 15

Суд засудив Б. за сукупністю злочинів, передбачених: ч.1 ст.121 КК та ч.1 ст.121 КК, визнавши його винним у тому, що він у ніч на Різдво спочатку заподіяв тяжкі тілесні ушкодження Т., а пізніше, повернувшись додому, і своїй сусідці Д.

Чи правильне рішення прийняв суд? Аргументуйте свою відповідь із посиланням на ст. 32 КК України. Вивчіть Ухвалу колегії суддів Судової палати у кримінальних справах ВСУ від

21 грудня 2010 р. (ВВСУ.-2011.-№5.-С.14-15) і надайте аргументований висновок.
(<http://www.viaduk.net/clients/vs.nsf/0/440BF32CCFE576E6C2257895004B427A?OpenDocument>)

Тестові завдання

1. Вкажіть правильну відповідь, в якій названо вид множинності кримінальних правопорушень:
А. Складні;
Б. Продовжувані;
В. Повторність;
Г. Подвійність.
2. Сукупність кримінальних правопорушень – це:
А. Вчинення особою двох або більше кримінальних правопорушень;
Б. Вчинення двох або більше кримінальних правопорушень, передбачених різними статтями КК, за жоден з яких особу не було засуджено;
В. Вчинення особою двох або більше умисних кримінальних правопорушень;
Г. Вчинення двох або більше тотожних кримінальних правопорушень об'єднаних єдиним наміром.
3. Який рецидив має місце, якщо особа тричі скоїла необережний злочин, що потягнув загибель людей?
А. Спеціальний;
Б. Загальний;
В. Рецидив відсутній;
Г. Пенітенціарний.
4. Якщо одне діяння підпадає під ознаки двох кримінально-правових норм, то має місце:
А. Ідеальна сумісність;
Б. Реальна повторність;
В. Конкуренція кримінально-правових норм;
Г. Спеціальний рецидив.
5. В якому випадку повторність має місце?
А. Якщо особу звільнили від кримінальної відповідальності за попереднє кримінальне правопорушення;
Б. Якщо особа вчиняє кримінальне і адміністративне правопорушення;
В. Якщо особа у різний час скоїла такі кримінальні правопорушення як крадіжка та грабїж;
Г. Якщо особа у різний час скоїла такі кримінальні правопорушення як вбивство і розбій.
6. Вкажіть види сукупності кримінальних правопорушень:
А. Проста і складна;
Б. Фактична і рецидив;
В. Ідеальна і реальна;
Г. Загальна і спеціальна.
7. Види множинності кримінальних правопорушень:
А. Триваючі, продовжувані, складені;
Б. Повторність, сукупність, рецидив;
В. Повторність, рецидив, систематичність;
Г. Сукупність, повторність, конкуренція.

8. Ідеальна сукупність має місце:

- А. Якщо в кожному діянні, що утворює сукупність, є всі необхідні ознаки складу кримінального правопорушення;
- Б. Якщо в одному діянні є ознаки двох або більше складів кримінальних правопорушень, передбачених різними статтями КК України;
- В. Якщо одне діяння підпадає під ознаки двох кримінально-правових норм;
- Г. Якщо кожне діяння, що утворюють сукупність, підпадає під ознаки різних кримінально-правових норм.

9. Рецидив – це:

- А. Вчинення двох або більше кримінальних правопорушень, за кожне з яких особа не була засуджена;
- Б. Вчинення нового умисного кримінального правопорушення;
- В. Вчинення нового умисного кримінального правопорушення особою, яка має судимість за умисне кримінальне правопорушення;
- Г. Вчинення нового необережного кримінального правопорушення особою, яка має судимість за умисне кримінальне правопорушення.

10. Продовжуване кримінальне правопорушення – це:

- А. Вчинення двох або більше діянь, за жодне з яких особу не було засуджено;
- Б. Вчинення двох або більше тотожних діянь, об'єднаних єдиним протиправним наміром;
- В. Вчинення двох або більше тотожних діянь в різний час;
- Г. Вчинення двох або більше кримінальних правопорушень, передбачених однією статтею Особливої частини КК України.

11. Множинність – це:

- А. Вчинення двох або більше тотожних протиправних діянь, об'єднаних єдиним протиправним наміром;
- Б. Вчинення двох або більше кримінальних правопорушень, передбачених різними статтями КК, за жодне з яких особу не було засуджено;
- В. Вчинення двох або більше одиничних кримінальних правопорушень, кожне з яких має кримінально-правове значення;
- Г. Вчинення двох або більше кримінальних правопорушень, передбачених однією статтею КК.

12. Видами одиничних кримінальних правопорушень є:

- А. Ідеальні та реальні;
- Б. Прості та ускладнені;
- В. Прості та подвійні;
- Г. Загальні та спеціальні.

13. Видами конкуренції кримінально-правових норм є:

- А. Загальної та спеціальної норм;
- Б. Основної та особливої норм;
- В. Сукупність та повторність.
- Г. Повторність та рецидив.

14. Видами конкуренції кримінально-правових норм є:

- А. Простого і складного;
- Б. Ідеального і реального;
- В. Частин та цілого.
- Г. Частини та загального.

15. Видами повторності кримінальних правопорушень є:
- А. Фактична та юридична;
  - Б. Фактична та сукупність;
  - В. Реальна та ідеальна;
  - Г. Фактична та ідеальна.
16. Одним із видів повторності кримінальних правопорушень є:
- А. Повторність тотожних кримінальних правопорушень;
  - Б. Повторність продовжуваних кримінальних правопорушень;
  - В. Повторність складних кримінальних правопорушень;
  - Г. Повторність простих кримінальних правопорушень.
17. Видами рецидиву кримінальних правопорушень є:
- А. Загальний та спеціальний;
  - Б. Основний та другорядний;
  - В. Ідеальний та реальний;
  - Г. Повторність та сукупність.
18. Щоб викрасти газонокосарку, Т. 12 днів виносив складові частини до неї з фабрики, де працював. Чи має місце множинність кримінальних правопорушень?
- А. Так, це повторність тотожних кримінальних правопорушень;
  - Б. Ні, це одне продовжуване кримінальне правопорушення;
  - В. Так, це реальна сукупність.
  - Г. Ні, це конкуренція кримінально-правових норм.
19. Множинність кримінальних правопорушень має значення:
- А. При кваліфікації діяння;
  - Б. При відбуванні покарання;
  - В. При застосуванні примусових заходів медичного характеру.
  - Г. При знятті судимості.
20. В діях особи, яка викрала каністру бензину, за допомогою якого підпалила будинок, з метою вбивства господаря, який у пожежі загинув, має місце:
- А. Фактична повторність;
  - Б. Ідеальна сукупність;
  - В. Реальна сукупність;
  - Г. Реально-ідеальна сукупність.

ТЕМА 12. ОБСТАВИНИ, ЩО ВИКЛЮЧАЮТЬ КРИМІНАЛЬНУ ПРОТИПРАВНІСТЬ ДІЯННЯ

Задачі

Задача 1

С. і К. вночі зустріли на вулиці 15-річного Л. і почали з хуліганських спонукань його бити. Захищаючись, Л. ударив С. складним ножом, який мав при собі, що призвело до смерті С. Дайте правову оцінку діям Л.

Задача 2

З. з метою охорони врожаю яблук встановив в саду вовчі капкани. В один з них попав сусідський хлопчик, якому було заподіяно тяжкі тілесні ушкодження. Дайте правову оцінку діям З.

Задача 3

Повертаючись вночі додому, Л. повинен був іти через яр. Спускаючись туди, і побоюючись, що на нього можуть напасти, він розкрив складного ножа. В яру він зустрів О. і П., які повертались з роботи. Зіткнувшись з О., Л. завдав йому удару ножом у груди, заподіявши тяжке тілесне ушкодження. Він пояснив свої дії тим, що О. та П. здалися йому грабіжниками, оскільки в цьому місці раніше траплялись такі випадки. Дайте правову оцінку діям Л.

Задача 4

До Ж., який стояв на автобусній зупинці, підсіли двоє молодиків і, погрожуючи кастетами, наказали зняти одяг. Захищаючись, Ж. витягнув пістолет, який незаконно носив, і зробив кілька пострілів. Нападники втекли, однак пострілом випадково була поранена жінка, яка була поруч. Дайте правову оцінку діям Ж.

Задача 5

Ввечері у парку А., сильним поштовхом зваливши жінку на землю, відібрав у неї сумку і телефон та почав тікати. Я., який випадково проходив поруч, почувши крик жінки, кинувся наздоганяти А. Наздогнавши А., Я. скрутив йому руки та повалив на землю. Внаслідок падіння А. було заподіяно тяжкі тілесні ушкодження. Дайте правову оцінку діям Я.

Задача 6

Г. і Я. займались карате. Вони неодноразово провокували бійки, щоб продемонструвати своє вміння знайомим і потренуватись. Одного разу, вони зупинили Б. та Д., які перебували в нетверезому стані, і почали їх ображати. У відповідь Д. замахнувся на Я. рукою, намагаючись його вдарити. Г., який стояв поруч, застосував прийом карате. Внаслідок одержаного удару у сонячне сплетіння Д. помер на місці. Дайте правову оцінку діям Г. та Я.

Задача 7

О. проїжджав на автомобілі біля автобусної зупинки. Несподівано на дорогу вибігла П. Щоб відвернути наїзд, О. різко повернув вправо і виїхав на тротуар, внаслідок чого заподіяв смерть двом пішоходам. Дайте правову оцінку діям О.

Задача 8

С. вночі привезли з серцевим нападом у лікарню у важкому стані. Черговий лікар К. впізнала у хворій колишню коханку свого чоловіка та відмовилася надавати допомогу (ч. 1 ст. 139 КК України). Інших лікарів на цей момент у лікарні не було. Чоловік С. – М.

шляхом заподіяння ударів по обличчю К. примусив її надати медичну допомогу. Дайте правову оцінку діям М.

Задача 9

Р. шляхом побиття своєї співмешканки І. примусив її проникнути до будинку сусідів і викрасти коштовності. Судово-медична експертиза встановила, що І. було заподіяно тяжкі тілесні ушкодження. Дайте правову оцінку діям І.

Задача 10

К., виконуючи спеціальне завдання, став членом організованої злочинної групи з метою розкриття її злочинної діяльності. Для того, щоб отримати «довіру», він вимушений був брати участь у вчинюваних групою крадіжках, грабежах і розбоях, застосовуючи інколи насильство до потерпілих. Одного разу при черговому розбої керівник групи О., щоб остаточно переконатись у «благонадійності» К., наказав останньому вбити потерпілого, що К. і зробив. Дайте правову оцінку діям К.

Задача 11

Перебуваючи в стані алкогольного сп'яніння, С. почав чіплятися до незнайомого йому К., а потім став його бити, наносячи удари руками та ногами, заподіявши легкі тілесні ушкодження. Не зупинившись на цьому, С. витягнув із кишені ніж та почав розмахувати ним, погрожуючи порізати К. У процесі боротьби К. вирвав ніж з рук С. і вдарив ним його. Від завданого удару С. помер. Обґрунтуйте, чи є в діях К. необхідна оборона?

Задача 12

М., йшов увечері з весілля додому та побачив лежачого на вулиці поруч із відкритим автомобілем непритомного З., побитого невідомими. Помістивши його на задне сидіння, М. намагався доставити його до лікарні. По дорозі, не маючи достатніх навичок керування автомобілем та перебуваючи в стані алкогольного сп'яніння, М. не впорався з керуванням та в'їхав у кювет, що призвело до перевертання автомобіля. В результаті одержаних від аварії травм З. помер. Обґрунтуйте, наявна чи відсутня в діях М. яка-небудь обставина, що виключає кримінальну протиправність діяння?

Задача 13

Громадянин К. на ґрунті ревнощів неодноразово погрожував своїй дружині розправою, бив та ображав її. Одного разу, прийшовши додому вночі в стані сильного алкогольного сп'яніння, він знову вчинив скандал та, погрожуючи розправою, став наближатися до дружини. Побоюючись за своє життя вона схопила зі столу кухонний ніж і вдарила ним чоловіка у груди. Від отриманого поранення К. помер. Обґрунтуйте, чи діяла дружина К. в обстановці необхідної оборони?

Задача 14

Увечері двоє чоловіків на вулиці розмовляли між собою, потім почали сваритися. Під час сварки вони почали наносити один одному удари ногами та руками, в якийсь момент один з них витягнув з кишені ніж і наніс ним удар іншому в плече та виявляв намір продовжувати наносити удари ножем. В., який сидів неподалік в авто, побачив бійку, вибіг з машини і зробив спробу заспокоїти чоловіка з ножем, але той замахнувся і на нього. У відповідь В. направив газовий балончик в очі нападнику, чим заподіяв йому тяжкі тілесні ушкодження за ознакою розладу здоров'я, поєднаного зі стійкою втратою працездатності не менше ніж на одну третину. Чи правомірними є дії В.?

Задача 15

Співробітник відділу фармацевтичних розробок хімік О. розробив вакцину проти смертельного коронавірусу людини. Для перевірки вакцини в дії, О. запропонував

декільком хворим пацієнтам науково-медичного центру зробити щеплення. Отримавши їх письмову згоду, О. ввів їм вакцину. В результаті цих дій у пацієнтів виникли ускладнення, що завдало ще більшу шкоду їх здоров'ю. Оцініть правомірність ризику О.

Тестові завдання

1. Поняття обставин, що виключають кримінальну протиправність діяння визначено:
А. В окремій статті Загальної частини Кримінального кодексу України;
Б. В науці кримінального права;
В. В окремих статтях Особливої частини Кримінального кодексу України;
Г. В рішенні Конституційного Суду України.
2. Умовою правомірності якої обставини (обставин), що виключають кримінальну протиправність діяння, є вимога про те, що шкода може бути завдана тільки тому, хто посягає?
А. Усіх;
Б. Необхідної оборони;
В. Крайньої необхідності;
Г. Крайньої необхідності і необхідної оборони.
3. Метою затримання особи, яка вчинила кримінальне правопорушення є:
А. Передача особи правоохоронним органам;
Б. Відвернення шкоди правоохоронюваним інтересам;
В. Захист охоронюваним законом прав та інтересів особи, що захищається, іншої особи, суспільства, держави.
Г. Досягнення суспільно-корисної мети.
4. Однією із обставин, що виключає кримінальну протиправність діяння, згідно чинного КК є:
А. Еутаназія;
Б. Необхідна оборона;
В. Крайня оборона;
Г. Уявна необхідність
5. Перевищення меж необхідної оборони тягне кримінальну відповідальність лише у випадках, спеціально передбачених КК України, а саме за:
А. Заподіяння тому, хто посягає будь-якої шкоди, яка явно не відповідає небезпечності посягання чи обстановці захисту;
Б. Умисне заподіяння тому, хто посягає смерті, тяжких чи середньої тяжкості тілесних ушкоджень;
В. Необережне заподіяння смерті або тяжких тілесних ушкоджень;
Г. Умисне заподіяння тому, хто посягає смерті або тяжких тілесних ушкоджень.
6. Однією із обставин, що виключає кримінальну протиправність діяння, згідно чинного КК є:
А. Еутаназія;
Б. Діяння, пов'язане з ризиком;
В. Крайня оборона;
Г. Уявна необхідність.
7. Громадянин Н. нацькував собаку на В. Останній застрелив собаку із пістолета, який мав при собі. Як потрібно розглядати дії В.?
А. Як дії, вчинені в стані необхідної оборони;

- Б. Як дії, вчинені в стані крайньої необхідності;
- В. Як діяння пов'язане з ризиком.
- Г. Як дії, вчинені у стані уявної оборони.

8. Ризик визнається виправданим, якщо:

- А. Мету, що була поставлена можна було досягнути діянням, не пов'язаним з ризиком і особа на це розраховувала;
- Б. Мету, яка була поставлена, не можна було досягти в даній обстановці діянням (дією або бездіяльністю), не поєднаним з ризиком, і особа, яка допустила ризик необґрунтовано розраховувала, що вжиті нею заходи є достатніми для відвернення шкоди;
- В. Мету, яка була поставлена, не можна було досягти в даній обстановці дією (бездіяльністю), не поєднаною з ризиком, і особа, яка допустила ризик обґрунтовано розраховувала, що вжиті нею заходи є достатніми для відвернення шкоди правоохоронюваним інтересам.
- Г. Мету, що була поставлена не можна було досягнути діянням, не пов'язаним з ризиком.

9. Однією з умов правомірності якої обставини, що виключає кримінальну протиправність діяння, є вимога закону про те, щоб заподіяна шкода була рівнозначною або менш значною, ніж відвернута шкода?

- А. Всіх;
- Б. Необхідної оборони;
- В. Крайньої необхідності;
- Г. Крайньої необхідності і необхідної оборони.

10. Метою необхідної оборони є:

- А. Передача особи, яка вчинила кримінальне правопорушення, правоохоронним органам;
- Б. Відвернення шкоди правоохоронюваним інтересам;
- В. Захист охоронюваним законом прав та інтересів особи, що захищається, іншої особи, суспільства, держави.
- Г. Досягнення суспільно-корисної мети.

11. В якому випадку закон дозволяє застосовувати зброю, інші засоби та предмети для захисту незалежно від наслідків:

- А Для захисту від озброєної особи;
- Б. Для відвернення протиправного знищення майна у великих розмірах;
- В. Для захисту від особи, яка перебуває у стані алкогольного чи іншого сп'яніння;
- Г. Для захисту від фізично сильнішої особи.

12. Чи настає відповідальність за виконання явно незаконного наказу чи розпорядження, якщо особа усвідомлювала його протиправний характер:

- А. Не настає;
- Б. Настає на загальних підставах;
- В. Настає за заподіяння шкоди з необережності;
- Г. Настає на більш м'яких підставах.

13. Назвіть ознаки, що характеризують перевищення меж необхідної оборони:

- А. Умисне заподіяння тому, хто посягає, шкоди, яка відповідає небезпечності посягання;
- Б. Умисне заподіяння тому, хто посягає, шкоди, яка явно відповідає обстановці захисту;
- В. Умисне заподіяння тому, хто посягає, тяжкої шкоди, яка явно не відповідає небезпечності посягання і обстановці захисту.
- Г. Умисне заподіяння тому, хто посягає, шкоди, яка не відповідає небезпечності посягання.

14. У стані необхідної оборони можна захистити:

- А. Тільки свої інтереси;
- Б. Свої та інтереси третіх осіб;
- В. Свої інтереси, інтереси інших осіб, суспільства та держави.
- Г. Лише інтереси держави.

15. В якому випадку буде перевищення меж заподіяння шкоди при виконанні спеціального завдання з попередження чи розкриття злочинної діяльності організованої групи чи злочинної організації?

- А. Скоєння умисного злочину, що заподіяв істотну матеріальну шкоду;
- Б. Скоєння необережного злочину, що спричинив особливо тяжкі наслідки;
- В. Скоєння тяжкого злочину, пов'язаного зі спричиненням тяжкого тілесного ушкодження потерпілому.
- Г. Скоєння умисного кримінального правопорушення.

16. Однією з умов правомірності якої обставини, що виключає кримінальну протиправність діяння, є вимога закону про те, що небезпеку не можна було усунути іншими засобами, окрім заподіяння шкоди:

- А. Усіх;
- Б. Крайньої необхідності;
- В. Необхідної оборони;
- Г. Виправданого ризику.

17. Уявною обороною вважаються дії:

- А. Коли особа, яка захищається, знаходиться в стані сильного душевного хвилювання.;
- Б. Коли при захисті особа вчиняє дії в стані необхідної оборони;
- В. Дії пов'язані з заподіянням шкоди за таких обставин, коли реального суспільно небезпечного посягання не було і особа, неправильно оцінюючи дії потерпілого, лише помилково припускала наявність такого посягання.
- Г. Коли особа не розуміла значення своїх дій.

18. Видами фізичного примусу є:

- А. Простий і складний;
- Б. Той, що виключає можливість особи керувати своїми діями, і той, внаслідок якого особа зберігала можливість керувати своїми діями;
- В. Тяжкий і нетяжкий
- Г. Загальний і спеціальний.

19. У стані необхідної оборони можна завдати шкоди:

- А. Тільки життю та здоров'ю, того хто посягає;
- Б. Життю, здоров'ю, майновим та іншим інтересам того хто посягає;
- В. Не тільки інтересам того, хто посягає, а й третім особам;
- Г. Третім особам.

20. Особа, яка відповідно до закону виконувала спеціальне завдання, беручи участь в організованій групі чи злочинній організації з метою попередження чи розкриття їх кримінально протиправної діяльності та вчинила кримінальне правопорушення:

- А. Підлягає кримінальній відповідальності;
- Б. Не підлягає кримінальній відповідальності;
- В. Підлягає кримінальній відповідальності у встановлених законом випадках;
- Г. Підлягає кримінальній відповідальності за рішенням суду

ТЕМА 13. ЗВІЛЬНЕННЯ ВІД КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

Задачі

Задача 1

А. звалтував І. Було відкрито кримінальне провадження за ч. 1 ст. 152 КК України. Однак, незадовго потерпіла та винний помирилися і навіть вирішили одружитися. При цьому кримінальне правопорушення А. було вчинено вперше та належить до нетяжких злочинів. Яке рішення може прийняти суд?

Задача 2

Щодо М. було розпочато кримінальне провадження за вчинення за попередньою змовою групою осіб крадіжки – ч. 2 ст. 185 КК України. При цьому М. примирився з потерпілим та повністю відшкодував заподіяні збитки. Кримінальне правопорушення вчинено вперше. Яке рішення може прийняти суд?

Задача 3

Акушерка М. у пологовому відділенні за винагороду підмінила хвору дитину на здорову (ст. 148 КК України). Через 2 роки після вчинення кримінального правопорушення М. було повідомлено про підозру. Боячись відповідальності, М. виїхала за кордон, де переховувалася два роки, доки її не було затримано та передано в Україну. Скільки ще часу потрібно, щоб спливли строки давності притягнення до кримінальної відповідальності?

Задача 4

К. вчинив кримінальне правопорушення, передбачене ч. 1 ст. 185 КК, але затриманий не був. Через рік після крадіжки К. вчинив грабіж (ч. 2 ст. 186 КК). Коли за таких умов закінчиться перебіг давності?

Задача 5

Учень 10-го класу Т. вчинив грабіж (ч. 1 ст. 186 КК). Ураховуючи клопотання колективу школи про передачу його на поруки, а також щире каяття Т., суд задовольнив клопотання колективу, заклав кримінальне провадження і звільнив Т. від кримінальної відповідальності на підставі ст. 47 КК України. Через тиждень після цього Т. зі школи пішов і почав торгувати у приватному кіоску. Що може зробити у зв'язку з цим колектив школи? Яке рішення має прийняти суд?

Задача 6

О. вчинив кримінальне правопорушення, передбачене ч. 1 ст. 186 КК України (грабіж). Директор ТОВ “Аляска” звернувся до суду з клопотанням про звільнення гр. О. з передачею на поруки трудовому колективу ТОВ “Аляска”. Яке рішення має прийняти суд?

Задача 7

К., який проживає разом з О. в одній квартирі заподіяв їй легкі тілесні ушкодження (ч. 1 ст. 125). В судовому засіданні захисник обвинуваченого заявив клопотання про закриття кримінального провадження та звільнення його підзахисного від кримінальної відповідальності на підставі ст. 48 КК України у зв'язку зі зміною обстановки. Клопотання обґрунтовує тим, що К. повністю визнає вину у вчиненні інкримінованого діяння, щиро розкаюється, позитивно характеризується за місцем проживання, на даний час з потерпілою не спілкується, подав позов про розподіл майна, а тому є підстави для звільнення його від кримінальної відповідальності на підставі ст. 48 КК України у зв'язку із зміною обстановки. Яке рішення має прийняти суд?

Задача 8

Неповнолітній С. з групою підлітків брав участь у вчиненні хуліганства (ч. 2 ст. 296 КК). Усвідомлюючи суспільну небезпеку своєї поведінки, С. порвав зі своїми товаришами, став чесно працювати, у лавах Збройних сил виявив себе з кращого боку, врятував життя командирові. Після звільнення з армії С. з'явився із зізнанням і щиро розповів про скоєне ним кримінальне правопорушення. Чи є підстави для звільнення С. від кримінальної відповідальності згідно із ст. 48 КК?

Задача 9

Р. вчинив крадіжку, з проникненням у житло (ч. 3 ст. 185 КК). Кримінальне правопорушення було розкрито через сім років, коли Р. розповів про нього у зв'язку з відкриттям нового кримінального провадження проти нього. Чи можна притягти Р. до відповідальності за перше кримінальне правопорушення з урахуванням строку, який минув з того часу?

Задача 10

Роман з 1 вересня 2020 року займався незаконною діяльністю з організації та проведення азартних ігор (ч. 1 ст. 203-2 КК України). Однак, 6 грудня 2021 року про це стало відомо правоохоронним органам, і незаконну діяльність було припинено. Коли спливає строк притягнення до кримінальної відповідальності за вчинене кримінальне правопорушення?

Задача 11

Під час розгляду кримінального провадження в суді щодо У., який вчинив кримінальне правопорушення, передбачене ст. 356 КК України, потерпілий Д. заявив, що з ним примирився. У зв'язку з цим суд своєю ухвалою закрити кримінальне провадження, посилаючись на підстави, зазначені в ст. 46 КК України. Чи правильним є рішення суду?

Задача 12

Раніше судимому за розбій М., Ф. та Х. замовили вбивство Р. При спробі реалізувати злочинну мету за допомогою вибухівки, М. заподіяв Р. лише легкі тілесні ушкодження. Через 15 років Х. повідомив поліцію про обставини вчинення цього злочину. Дайте кримінально-правову оцінку ситуації. Чи можуть бути притягнуті до кримінальної відповідальності М., Ф. та Х.?

Задача 13

Час від часу М. зберігав майно, яке викрадалося його родичем зі складських приміщень, усвідомлюючи, що таке майно є викраденим, тобто вчинив кримінальне правопорушення, передбачене ст. 198 КК України. Коли М. зрозумів, що його протиправна діяльність буде викрита, він щиро розкався у вчиненому та активно сприяв розкриттю кримінальних правопорушень, які вчинив його родич. Чи можна М. звільнити від кримінальної відповідальності на підставі ст. 45 КК України?

Задача 14

Г. вчинив умисне середньої тяжкості тілесне ушкодження (ч. 1 ст. 122 КК України) 2 лютого 2013 р., а 15 травня 2015 р. – захоплення заручників (ч. 1 ст. 147 КК України). Вироком суду від 13 січня 2019 р. він був засуджений за ці два кримінальні правопорушення. В апеляційній скарзі Г. наполягав на незаконності його засудження за умисне середньої тяжкості тілесне ушкодження та просив звільнити його від кримінальної відповідальності за це кримінальне правопорушення на підставі ст. 49 КК України. Чи підлягає апеляційна скарга задоволенню?

Задача 15

У серпні 2016 р. В. вчинив кримінальне правопорушення, передбачене ч. 1 ст. 289 КК України. Після 5 місяців з моменту події, він, з метою ухилитися від слідства та суду,

виїхав до Німеччини, де у вересні 2019 р. був затриманий правоохоронними органами за вчинення цього кримінального правопорушення. Чи є підстави для звільнення В. від кримінальної відповідальності у зв'язку з закінченням строків давності притягнення до кримінальної відповідальності?

Тестові завдання

1. Визначить початок перебігу строків давності притягнення до кримінальної відповідальності:
  - А. З дня вчинення особою кримінального правопорушення;
  - Б. З дня розкриття кримінального правопорушення;
  - В. З дня повідомлення особі про підозру у вчиненні кримінального правопорушення;
  - Г. З дня винесення обвинувального вироку суду.

2. Звільнення від кримінальної відповідальності може бути здійснено:
  - А. Слідчим, за погодженням з прокурором;
  - Б. Спеціально уповноваженою особою;
  - В. Верховною Радою України;
  - Г. Судом.

4. Вкажіть правильну відповідь, в якій визначено види звільнення від кримінальної відповідальності:
  - А. Загальні та конкретні;
  - Б. Загальні та спеціальні;
  - В. Обов'язкові та особливі;
  - Г. Умовні та фактичні.

5. Однією з підстав звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з передачею особи на поруки є:
  - А. Зміна обстановки;
  - Б. Відшкодування шкоди потерпілому;
  - В. Активне сприяння розкриттю кримінального правопорушення;
  - Г. Наявність клопотання колективу підприємства, установи організації.

6. Давність не застосовується у разі вчинення:
  - А. Особливо тяжких злочинів;
  - Б. Злочинів, за які передбачено покарання у виді довічного позбавлення волі;
  - В. Злочинів проти миру та безпеки людства;
  - Г. Злочинів проти особи.

7. Після звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з примиренням винного з потерпілим останній передумав миритися і написав заяву про притягнення винного до кримінальної відповідальності. Яке рішення має бути прийнято?
  - А. Особа має бути притягнута до кримінальної відповідальності;
  - Б. Особу не може бути притягнуто до кримінальної відповідальності;
  - В. Особу може бути притягнуто до кримінальної відповідальності за умови підтримки заяви прокурором.
  - Г. Особу може бути притягнуто до кримінальної відповідальності з подальшим звільненням від покарання.

8. Т. вчинив умисне вбивство з обтяжуючими обставинами. Чи можливе застосування давності?
  - А. Неможливе;

Б. Можливе, за умови, що злочин вчинено вперше;

В. Це питання вирішує суд.

Г. Можливе, якщо особа щиро покалася.

9. Особа звільняється від кримінальної відповідальності з передачею її на поруки, якщо вона виправдає довіру колективу, не ухилитиметься від заходів виховного характеру та не порушуватиме громадський порядок протягом:

А. Шести місяців з дня передачі її на поруки;

Б. Одного року з дня передачі її на поруки;

В. Двох років з дня передачі її на поруки;

Г. Трьох років з дня передачі її на поруки.

10. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку із зміною обстановки можливе, якщо обстановка змінилася:

А. На час вчинення кримінального правопорушення;

Б. На час розгляду справи у суді;

В. На час кримінального провадження;

Г. На час повідомлення особі про підозру

11. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з примиренням винного з потерпілим можливе, зокрема:

А. У разі усунення заподіяної шкоди;

Б. Якщо особа щиро покається у вчиненому кримінальному правопорушенні;

В. У разі публічного вибачення;

Г. У разі публікації вибачення в засобах масової інформації.

12. Однією з підстав звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з дійовим каяттям є:

А. Зміна обстановки;

Б. Втрата особою суспільної небезпечності;

В. Активне сприяння розкриттю кримінального правопорушення;

Г. Явка з повинною.

13. Строки давності притягнення особи до кримінальної відповідальності зупиняються, якщо:

А. Особа вчинила новий тяжкий чи особливо тяжкий злочин;

Б. Якщо особа вчинила новий злочин;

В. Якщо особа ухилилася від слідства або суду;

Г. Якщо особа захворіла на тяжку хворобу.

14. Чи буде вважатися обтяжуючою обставиною при вчиненні нового кримінального правопорушення факт звільнення особи від кримінальної відповідальності у зв'язку з дійовим каяттям?

А. Буде;

Б. Буде, якщо нове кримінальне правопорушення вчинено протягом року після звільнення;

В. Не буде;

Г. Може вважатися на розсуд суду.

15. Особа, яка звільнена від кримінальної відповідальності з передачею особи на поруки, порушує умови передачі її на поруки. Така особа:

А. Не може бути притягнута до кримінальної відповідальності за вчинене нею кримінальне правопорушення;

- Б. Притягується до кримінальної відповідальності за вчинене нею кримінальне правопорушення;
- В. Піддається більш суворим заходам виховного характеру.
- Г. Притягується до кримінальної відповідальності з подальшим звільненням від покарання.

16. Якщо особа ухилилась від слідства або суду, перебіг давності:

- А. Переривається;
- Б. Не переривається;
- В. Зупиняється.
- Г. Припиняється.

17. Перебіг давності зупинився. У випадку затримання особи, яка вчинила кримінальне правопорушення, перебіг давності:

- А. Відновлюється;
- Б. Починається заново;
- В. Подвоюється.
- Г. Переривається.

18. З моменту вчинення особою злочину, за який може бути призначене покарання у виді позбавлення волі на певний строк, пройшло 15 років. Нового злочину протягом цього строку особа не вчинила. Факт закінчення строків давності:

- А. Є безумовною підставою звільнення особи від кримінальної відповідальності;
- Б. Є лише приводом для вирішення судом питання про застосування давності;
- В. Є підставою для прокурора про клопотання перед судом розглянути питання про застосування давності.
- Г. Не є підставою звільнення особи від кримінальної відповідальності.

19. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку із зміною обстановки:

- А. Обов'язковий вид звільнення;
- Б. Факультативний вид звільнення;
- В. Спеціальний вид звільнення;
- Г. Умовний вид звільнення

20. Після звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з примиренням винного з потерпілим останній передумав миритися і написав заяву про притягнення винного до кримінальної відповідальності. Яке рішення має бути прийнято?

- А. Особа повинна бути притягнута до кримінальної відповідальності;
- Б. Особу не може бути притягнуто до кримінальної відповідальності;
- В. Особу може бути притягнуто до кримінальної відповідальності за умови підтримки заяви прокурором;
- Г. Особу може бути притягнуто до кримінальної відповідальності з подальшим звільненням від покарання.

ТЕМА 14. ПОНЯТТЯ ТА ВИДИ ПОКАРАНЬ

Задачі

Задача 1

А. був засуджений за ч. 1 ст. 186 КК України «Грабіж» до покарання у виді штрафу 2 тис. н.м.д.г. Однак, після засудження А. втратив роботу та не мав можливості сплатити штраф. Суд прийняв рішення замінити штраф покаранням у виді громадських робіт. Яким строком громадських робіт суд може замінити штраф?

Задача 2

С. був звільнений від відбування основного покарання у виді позбавлення волі. З якого моменту буде обчислюватися для С. додаткове покарання у виді позбавлення права обіймати посади, пов'язані з матеріальною відповідальністю?

Задача 3

Щодо О. було відкрито кримінальне провадження за ч. 1 ст. 203-2 КК України «Незаконна діяльність з організації та проведення азартних ігор, лотерей». У ході розслідування було встановлено, що від зайняття такою діяльністю О. одержав дохід у сумі, рівній 70 000 н.м.д.г.

Який розмір штрафу повинен призначити суд?

Задача 4

М. сів за кермо свого автомобіля, перебуваючи у стані сп'яніння. Не впоравшись із керуванням, М. смертельно збив автомобілем К., яка переходила дорогу. М. було засуджено до 3 років позбавлення волі із позбавленням права керувати транспортними засобами строком на 1 рік (ч. 2 ст. 286 КК України). Який загальний строк відбування покарання основного та додаткового покарань?

Задача 5

М. вчинив крадіжку в особливо великих розмірах (ч. 5 ст. 185 КК України). Суд засудив М. до покарання у виді позбавлення волі на строк 7 років і конфіскував житловий будинок в сільській місцевості, в якому проживає засуджений і його сім'я. Чи законний вирок суду?

Задача 6

К., який працював заступником декана одного з факультетів медичного університету, визнано винним в одержанні неправомірної вигоди, вчиненому повторно. За ч. 3 ст. 368 КК його засуджено до позбавлення волі на строк 8 років з позбавленням права обіймати посади, пов'язані з виховними функціями на строк три роки, з конфіскацією майна. Крім того, його позбавлено звання капітана медичної служби запасу, вченого звання доцента та наукового ступеня кандидата медичних наук. Дайте оцінку рішення суду.

Задача 7

Л. був засуджений до 5 років позбавлення волі та позбавлений військового звання «капітан» за вчинення зґвалтування (ч.1 ст. 152 КК). Чи правомірно Л. був позбавлений військового звання?

Задача 8

В., будучи розлюченою зрадою свого чоловіка С., з яким у них була 5-річна донька, погрозувала йому вбивством. Для цього В. зарядила чоловікову мисливську рушницю та спрямувала її у С. Було відкрито провадження за ч. 1 ст. 129 КК України («карається арештом на строк до шести місяців або обмеженням волі на строк до двох років»). Яке покарання суд може призначити В.?

Задача 9

За безпідставну невиконання заробітної плати Р. було засуджено до виправних робіт строком на 2 роки з позбавленням права обіймати певні посади на строк 3 роки (ч. 1 ст. 175 КК України). Який загальний строк відбування основного та додаткового покарань?

Задача 10

О. з особистих мотивів побив П. Було відкрито провадження за ч. 1 ст. 126 «Побої і мордування». Суд призначив покарання у виді штрафу - 50 н.м.д.г. Однак, О. не мав можливості сплатити штраф. Яке рішення повинен прийняти суд?

Задача 11

Ф. засуджена за вчинення кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 140 КК України, до обмеження волі на строк 2 роки з позбавленням права займатися медичною практикою на строк 3 роки. В апеляції адвокат засудженої просив виключити з вироку покарання у виді позбавлення права займатися певною діяльністю (медичною практикою), оскільки поряд з обмеженням волі воно передбачено в санкції ч. 1 ст. 140 КК України як альтернативне основне покарання і суд не мав права призначити за одне кримінальне правопорушення обидва покарання одночасно. Чи підлягає апеляція адвоката задоволенню?

Задача 12

За вчинення розбійних нападів на громадян (ч. 2 ст. 187 КК) П. був засуджений до 2 років виправних робіт та 5 років позбавлення волі. Чи правильним є рішення суду?

Задача 13

Лейтенант К., яка проходила військову службу за контрактом, вчинила грабіж (ч. 1 ст. 186 КК України). Суд, врахувавши особу винної та ступінь тяжкості вчиненого кримінального правопорушення, призначив К. покарання у виді позбавлення волі строком на 1 рік. Керуючись положеннями ч. 1 ст. 62 КК України, замінив призначене покарання на 9 місяців тримання у дисциплінарному батальйоні К. з позбавленням її військового звання лейтенанта. Чи вірне рішення прийняв суд?

Задача 14

К., яка перебувала на другому місяці вагітності, було засуджено за погрозу вбивством (ч. 1 ст. 129 КК України). Суд призначив їй покарання у виді обмеження волі на строк 10 місяців та штраф у розмірі 850 грн. Чи правильне рішення суду?

Задача 15

Охоронець магазину К. (55 років) був визнаний винним в умисному вбивстві при перевищенні заходів, необхідних для затримання особи, яка вчинила кримінальне правопорушення (ст. 118 КК). Суд призначив йому 1 рік виправних робіт і позбавив його почесного звання «Заслужений донор України». Адвокат К. подав апеляцію через те, що К. був військовим пенсіонером, і просив застосувати ч. 3 ст. 57 КК, замінивши виправні роботи на штраф. Чи правильне рішення суду? Чи підлягає апеляційна скарга адвоката задоволенню?

Тестові завдання

1. Штраф як додаткове покарання може бути призначено:

А. Коли особа, яка вчинила кримінальне правопорушення, не може відбувати покарання у виді громадських робіт.

Б. Якщо його спеціально передбачено в санкції статті Особливої частини КК.

В. Якщо особа завдала вчиненим кримінальним правопорушенням матеріальну шкоду власнику.

Г. При звільненні від відбування покарання з випробуванням.

2. Видами конфіскації майна як виду покарання є:

А. Часткова та абсолютна.

Б. Повна, часткова та спеціальна.

В. Повна та часткова.

Г. Повна, часткова та змішана.

3. Однією з ознак покарання є:

А. Те, що покарання призначається лише за вироком суду;

Б. Суспільна небезпечність;

В. Покарання не є карою.

Г. Протиправність.

4. Видами покарань за можливістю визначення строку покарання є:

А. Основні та додаткові;

Б. Загальні та спеціальні;

В. Строкові та безстрокові;

Г. Суворі та не суворі.

5. Позбавлення волі на певний строк може бути призначено на строк:

А. Від одного до п'яти років.

Б. Від одного до десяти років.

В. Від шести місяців до п'ятнадцяти років.

Г. Від одного до п'ятнадцяти років.

6. Видами покарання за КК України є:

А. Основні і додаткові.

Б. Основні, додаткові, ті, що можуть бути застосовані як основні, так і додаткові.

В. Основні та факультативні.

Г. Загальні та спеціальні.

7. Однією з ознак покарання є:

А. Покарання має особистісний характер;

Б. Суспільна небезпечність;

В. Покарання не є карою.

Г. Протиправність.

8. Конкретний вид громадських робіт визначається:

А. Судом;

Б. Відповідним органом виконання покарання;

В. Органами місцевого самоврядування;

Г. Прокуратурою.

9. Одним із видів покарання є;

А. Покарання, пов'язані з виправно-трудоим впливом на засуджену особу;

Б. Покарання, пов'язані з фізичним впливом на засуджену особу;

В. Покарання, пов'язані з виховним впливом на засуджену особу;

Г. Покарання, пов'язані з негативним впливом на засуджену особу.

10. Покараннями, які можуть бути застосовані і як основні, і як додаткові є:

- А. Штраф та виправні роботи.
- Б. Штраф та конфіскація майна.
- В. Позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю та арешт.
- Г. Позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю та штраф.

11. Метою покарання за КК України є:

- А. Кара, перевиховання засуджених, запобігання вчиненню нових злочинів засудженими.
- Б. Не тільки кара, а й перевиховання засуджених, а також загальна і спеціальна превенція.
- В. Кара, перевиховання засуджених, а також запобігання вчиненню нових злочинів.
- Г. Не тільки кара, а й виправлення засуджених, а також запобігання вчиненню нових злочинів як засудженими, так і іншими особами.

12. Яке покарання не може бути застосоване до осіб у віці понад 65 років:

- А. Виправні роботи.
- Б. Обмеження волі.
- В. Конфіскація майна.
- Г. Довічне позбавлення волі.

13. Видами покарань за суб'єктом до якого вони можуть бути застосовані є:

- А. Основні та додаткові;
- Б. Загальні та спеціальні;
- В. Строкові та безстрокові;
- Г. Суворі та не суворі.

14. Яка максимальна кількість годин на день відбування громадських робіт?

- А. Три години;
- Б. Чотири години;
- В. Дванадцять годин;
- Г. Шість годин.

15. Згідно з КК України покарання є:

- А. Заходом примусу, що застосовується до особи, яка вчинила кримінальне правопорушення.
- Б. Заходом державного примусу, що застосовується за вироком суду до особи, яка вчинила кримінальне правопорушення і полягає в карі.
- В. Заходом примусу, що застосовується від імені держави за вироком суду до особи, визнаної винною у вчиненні кримінального правопорушення і полягає в передбаченому законом обмеженні прав і свобод засудженого.
- Г. Заходом державного примусу, що застосовується за вироком суду до особи, яка вчинила кримінальне правопорушення.

16. Кому не можуть бути призначені громадські роботи за КК України:

- А. Адвокатам.
- Б. Неповнолітнім, яким не виповнилось 16 років.
- В. Військовозобов'язаним.
- Г. Працівникам правоохоронних органів.

17. Додатковими покараннями за КК України є:

- А. Конфіскація майна та штраф.
- Б. Конфіскація майна та позбавлення військового, спеціального звання, рангу, чину або кваліфікаційного класу.
- В. Позбавлення військового, спеціального звання, рангу, чину або кваліфікаційного класу та штраф.

Г. Конфіскація майна та позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю.

18. Чи може бути особі, визнаній винною у вчиненні кримінального правопорушення призначено два основних покарання?

А. Може;

Б. Може, якщо це особливо тяжкий злочин;

В. Не може.

Г. Може, за сукупністю злочинів.

19. Виправні роботи відбуваються:

А. За місцем роботи засудженого;

Б. За місцем визначеним судом;

В. За місцем визначеним органами місцевого самоврядування;

Г. У спеціально встановлених місцях.

20. До якого виду покарання належить обмеження волі:

А. До основного;

Б. До додаткового;

В. До спеціального;

Г. До часткового.

ТЕМА 15. ПРИЗНАЧЕННЯ ПОКАРАННЯ

Задачі

Задача 1

О. вчинив крадіжку (ч. 1 ст. 185 КК), а потім, через місяць, розбійний напад (ч. 1 ст. 187 КК).

Чи може суд при призначенні покарання визнати таку сукупність кримінальних правопорушень обставиною, що обтяжує покарання?

Задача 2

Л. вчинив умисне вбивство в стані сильного душевного хвилювання, викликаного тяжкою образою з боку потерпілого (ст. 116 КК). Чи може суд при призначенні покарання врахувати як пом'якшуючу обставину, передбачену п. 7 ч. 1 ст. 66 КК?

Задача 3

Т. вчинив замах на вбивство з хуліганських мотивів (п. 7 ч. 2 ст. 115 КК України). Яке максимальне покарання може бути призначене Т. за замах на таке вбивство?

Задача 4

Р. був засуджений за шахрайство (ч. 2 ст. 190 КК) до двох років позбавлення волі. Під час відбування покарання було встановлено факт вчинення Р. вимагання до засудження за шахрайство (ч. 1 ст. 189 КК). За яким правилом буде призначено покарання судом?

Задача 5

М. протягом року вчинив крадіжку за попередньою змовою групою осіб (ч. 2 ст. 185 КК України) та грабіж у великих розмірах (ч. 4 ст. 186 КК України). Яке максимальне покарання може бути призначене за сукупністю кримінальних правопорушень?

Задача 6

Л. вчинив грабіж (ч. 1 ст. 186 КК), за який суд може призначити покарання: штраф, або громадські роботи, або виправні роботи, або арешт, або позбавлення волі. При призначенні якого виду покарання суд, враховуючи попереднє ув'язнення, може пом'якшити покарання?

Задача 7

Л. визнана винною у викраденні та збуті наркотичних засобів у великих розмірах. За ч. 2 ст. 308 КК її засуджено до 5 років позбавлення волі з конфіскацією майна, за ч. 2 ст. 307 КК – до 7 позбавлення волі з конфіскацією майна, що є її власністю. В яких межах може бути призначено остаточне покарання Л.?

Задача 8

М. було засуджено за незаконне проведення абортів, що спричинило безплідність потерпілої (ч. 3 ст. 134 КК України). Суд призначив покарання у виді 5 років обмеження волі з позбавленням права обіймати певні посади на 2 роки. Після відбуття 3 років обмеження волі М. вчинила хуліганство (ч. 1 ст. 296 КК України), за яке було призначено покарання у виді штрафу у розмірі 1 тис. н.м.д.г. Яке остаточне покарання повинен призначити суд М. за сукупністю вироків?

Задача 9

В. було засуджено за ч. 1 ст. 185 КК до двох років виправних робіт. Під час відбування покарання (через рік) стало відомо, що після вчинення крадіжки, але до винесення вироку за неї, В. брав участь у грабежі, вчиненому за попередньою змовою групою осіб. За ч. 2 ст.

186 КК його засуджено до п'яти років позбавлення волі. Остаточне покарання, яке має реально відбуватися В. за сукупністю вчинених ним кримінальних правопорушень, визначено у виді 5 років 6 місяців позбавлення волі. Чи правильно суд призначив В. остаточне покарання?

Задача 10

І. засуджений до 6 місяців виправних робіт з відрахуванням у дохід держави 20% із заробітку засудженого. До цієї міри суд додав 7 місяців виправних робіт із відрахуванням 10% заробітку, не відбутих І. за попереднім вироком, і на підставі ст. 71 КК призначив покарання – 1 рік і 1 місяць виправних робіт з відрахуванням 30% заробітку. Чи правильно призначене покарання за сукупністю вироків?

Задача 11

Вироком суду за ч. 2 ст. 121 КК України М. засуджений до покарання у виді 10 років позбавлення волі. Призначаючи максимальне в межах санкції покарання, суд в якості обставин, які його обтяжують, вказав на те, що М. вчинив тяжкий злочин, внаслідок якого настали тяжкі наслідки у виді смерті потерпілого, вину не визнав, не дивлячись на її повну доведеність органами досудового слідства, щиро не покаювся у вчиненому злочині. Чи відповідає вимогам закону призначене М. покарання?

Задача 12

Безробітні К., Р. та В. із хуліганських мотивів заподіяли легкі тілесні ушкодження потерпілому Ч. і були визнані винними у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 296 КК України. Суд призначив кожному з них покарання у виді 2 років і 6 місяців обмеження волі, зазначивши в якості обтяжуючих обставин вчинення кримінального правопорушення групою осіб за попередньою змовою та в стані алкогольного сп'яніння. Чи відповідає вимогам закону призначене К., Р. і В. покарання?

Задача 13

П. було засуджено за вчинення кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 121 КК України, до покарання у виді 5 років позбавлення волі, а за вчинення кримінального правопорушення, передбаченого ч. 4 ст. 296 КК України, – до 6 років позбавлення волі. На підставі ст. 70 КК України судом призначене остаточне покарання у виді 11 років позбавлення волі. За яким правилом суд призначив остаточне покарання П.? Чи відповідає призначене покарання вимогам ст. 70 КК України?

Задача 14

За вчинення замаху на вбивство працівника правоохоронного органу у зв'язку з виконанням цим працівником службових обов'язків Д. було засуджено за ст. 348 КК України до довічного позбавлення волі. У апеляційній скарзі Д. просив обвинувальний вирок скасувати, посилаючись на порушення судом вимог ч. 4 ст. 68 КК України при призначенні покарання. Чи підлягає скарга задоволенню?

Задача 15

Суд, встановивши наявність декількох пом'якшуючих обставин, що істотно знижують тяжкість вчиненого кримінального правопорушення, й особу винного, засудив М. за ч. 5 ст. 27 - ч. 3 ст. 212 КК України із застосуванням ст. 69 КК України до штрафу у розмірі 1000 н.м.д.г. без конфіскації майна. Чи правильне рішення суду?

Тестові завдання

1. Яке з цих положень є однією із загальних засад призначення покарання, згідно КК України:

- А. Особі, яка вчинила кримінальне правопорушення, має бути призначено покарання, яке відповідає ступеню та характеру суспільної небезпечності вчиненого кримінального правопорушення.
- Б. Особі, яка вчинила кримінальне правопорушення, має бути призначено справедливе покарання.
- В. Особі, яка вчинила кримінальне правопорушення, має бути призначено покарання, необхідне й достатнє для її виправлення та попередження нових кримінальних правопорушень.
- Г. Особі, яка вчинила кримінальне правопорушення, має бути призначено найбільш суворе покарання.
2. Яке з цих положень є однією із загальних засад призначення покарання, згідно КК України:
- А. Суд призначає покарання враховуючи характер та ступінь суспільної небезпечності вчиненого кримінального правопорушення.
- Б. Суд призначає покарання враховуючи ступінь суспільної небезпечності вчиненого кримінального правопорушення.
- В. Суд призначає покарання враховуючи ступінь тяжкості вчиненого кримінального правопорушення.
- Г. Суд призначає покарання враховуючи характер кримінального правопорушення.
3. Чи може суд визнати такими, що пом'якшують покарання і інші обставини не передбачені в законі:
- А. Може.
- Б. Не може.
- В. Зобов'язаний.
- Г. Може, за згодою підсудного.
4. Яке з цих положень, визначених в КК України, є однією із загальних засад призначення покарання:
- А. Суд призначає покарання відповідно до положень Загальної частини КК.
- Б. Суд призначає покарання, керуючись міжнародно-правовими нормами.
- В. Суд призначає покарання, керуючись своєю правосвідомістю.
- Г. Суд призначає покарання, керуючись нормами Конституції України.
5. Яке з цих положень є однією із загальних засад призначення покарання, згідно КК України:
- А. Суд призначає покарання враховуючи особу винного.
- Б. Суд призначає покарання враховуючи обставини справи.
- В. Суд призначає покарання враховуючи ступінь суспільної небезпечності злочинця.
- Г. Суд призначає покарання враховуючи особу потерпілого.
6. Однією з обставин, які пом'якшують покарання, передбачених ч. 1 ст. 66 КК є:
- А. Вчинення кримінального правопорушення групою осіб;
- Б. Вчинення кримінального правопорушення неповнолітнім;
- В. Наявність у винного нагород;
- Г. Вчинення кримінального правопорушення у стані сп'яніння.
7. Однією з обставин, які пом'якшують покарання, передбачених ч. 1 ст. 66 КК є:
- А. Вчинення кримінального правопорушення групою осіб;
- Б. Вчинення кримінального правопорушення внаслідок збігу тяжких сімейних обставин;
- В. Наявність у винного нагород;
- Г. Вчинення кримінального правопорушення у стані сп'яніння.

8. Однією з обставин, які обтяжують покарання, передбачених ч. 1 ст. 67 КК є:
- А. Вчинення кримінального правопорушення групою осіб;
  - Б. Вчинення кримінального правопорушення неповнолітнім;
  - В. Наявність у винного нагород;
  - Г. Наявність у винного малолітніх дітей.
9. Однією з обставин, які обтяжують покарання, передбачених ч. 1 ст. 67 КК є:
- А. Вчинення кримінального правопорушення повторно;
  - Б. Вчинення кримінального правопорушення неповнолітнім;
  - В. Наявність у винного погашеної судимості;
  - Г. Негативні характеристики з місця роботи та проживання.
10. При призначенні покарання за незакінчене кримінальне правопорушення суд, згідно ст. 68 КК враховує:
- А. Особу винного;
  - Б. Чи кримінальне правопорушення вчинено одноособово чи у співучасті;
  - В. Причини недоведення кримінального правопорушення до кінця.
  - Г. Характер кримінального правопорушення.
11. При призначенні покарання за кримінальне правопорушення, вчинене у співучасті суд, згідно ст. 68 КК враховує:
- А. Характер та ступінь участі кожного співучасника у вчиненні кримінального правопорушення;
  - Б. Чи кримінальне правопорушення вчинено співвиконавцями чи із розподілом ролей;
  - В. Чи доведено кримінальне правопорушення до кінця.
  - Г. Характер кримінального правопорушення.
12. Правилами призначення покарання за сукупністю кримінальних правопорушень, згідно чинного КК є:
- А. Поглинення менш суворого покарання більш суворим; повного складання покарання; часткового складання покарання;
  - Б. Поглинення менш суворого покарання більш суворим;
  - В. Подвоєння призначених за кожне кримінальне правопорушення покарань;
  - Г. Повного та часткового складання.
13. Які правила призначення покарання за сукупністю вироків?
- А. Суд, призначивши покарання за кожне кримінальне правопорушення окремо, призначає остаточне покарання шляхом їх повного складання;
  - Б. Суд до покарання, призначеного за новим вироком, повністю або частково приєднує невідбуту частину покарання за попереднім вироком;
  - В. Суд до покарання, призначеного за новим вироком, приєднує невідбуту частину покарання за попереднім вироком.
  - Г. Суд, призначивши покарання за кожне кримінальне правопорушення окремо, призначає остаточне покарання шляхом їх поглинання.
14. Яка із вказаних обставин, що пом'якшує покарання, передбачена в ч. 1 ст. 66 КК?
- А. Вчинення кримінального правопорушення у зв'язку з виконанням потерпілим службового або громадського обов'язку;
  - Б. Вчинення кримінального правопорушення з перевищенням меж крайньої необхідності;
  - В. Вчинення кримінального правопорушення з перевищенням меж необхідної оборони.
  - Г. Вчинення кримінального правопорушення невеликої тяжкості.

15. Яка із вказаних обставин, що пом'якшує покарання, передбачена в ч. 1 ст. 66 КК?
- А. Вчинення кримінального правопорушення у зв'язку з виконанням потерпілим службового або громадського обов'язку;
  - Б. Вчинення кримінального правопорушення жінкою в стані вагітності;
  - В. Вчинення кримінального правопорушення щодо малолітнього.
  - Г. Вчинення кримінального правопорушення з перевищенням меж необхідної оборони.
16. Яка із вказаних обставин, що обтяжує покарання, передбачена в ч. 1 ст. 67 КК?
- А. Вчинення кримінального правопорушення у зв'язку з виконанням потерпілим службового або громадського обов'язку;
  - Б. Вчинення кримінального правопорушення з перевищенням меж крайньої необхідності;
  - В. Вчинення кримінального правопорушення з перевищенням меж необхідної оборони.
  - Г. Вчинення кримінального правопорушення у стані сильного душевного хвилювання.
17. Яка із вказаних обставин, що обтяжує покарання, передбачена в ч. 1 ст. 67 КК?
- А. Вчинення кримінального правопорушення з особливою жорстокістю;
  - Б. Вчинення кримінального правопорушення у стані сильного душевного хвилювання;
  - В. Вчинення кримінального правопорушення з перевищенням меж необхідної оборони.
  - Г. Вчинення кримінального правопорушення з перевищенням меж крайньої необхідності.
18. Строки покарання обчислюються відповідно в .....:
- А. Роках та місяцях.
  - Б. Годинах.
  - В. Роках, місяцях та годинах.
  - Г. Днях.
19. При складанні покарань остаточне покарання за сукупністю кримінальних правопорушень визначається в межах .....:
- А. Встановлених санкцією статті (санкцією частини статті) Особливої частини КК України, яка передбачає більш суворе покарання
  - Б. Максимального строку, встановленого для даного виду покарання в Загальній частині КК України
  - В. Встановлених однією із санкцій статті Особливої частини КК України
  - Г. Двадцяти п'яти років
20. Одному дню позбавлення волі відповідає:
- А. Два дні обмеження волі.
  - Б. Три дні обмеження волі
  - В. Один день обмеження волі
  - Г. Один тиждень обмеження волі

ТЕМА 16. ЗВІЛЬНЕННЯ ВІД ПОКАРАННЯ І ЙОГО ВІДБУВАННЯ. ПОГАШЕННЯ ТА ЗНЯТТЯ СУДИМОСТІ

Задачі

Задача 1

Р. використовував малолітнього пасинка Т. для зайняття жебрацтвом (ч. 1 ст. 150-1 КК України). На момент розгляду справи у суді уже минули строки давності притягнення до кримінальної відповідальності. Суддя роз'яснив Р., що він може бути звільнений від кримінальної відповідальності. Однак, Р. заперечував свою вину. Незважаючи на це, вину Р. у скоєнні злочину було доведено. Яке рішення повинен прийняти суд?

Задача 2

М. була засуджена за умисне знищення майна (ч. 1 ст. 194 КК України). Судом було призначено покарання у виді позбавлення волі на 3 роки. Після відбуття 3 місяців покарання М. завагітніла. Суд прийняв рішення про звільнення від відбування покарання на час, на який жінку згідно із законом може бути звільнено від роботи у зв'язку з вагітністю та пологами та до досягнення дитиною трирічного віку. Втім, одразу після народження дитини М. відмовилася від неї. Яке рішення повинен прийняти суд?

Задача 3

М. засуджено за нетяжкий злочин до 2 років позбавлення волі. Протягом 3 років М. ухилявся від відбування покарання. Чи можливе за цих умов звільнення М. від відбування покарання у зв'язку із закінченням строків давності виконання обвинувального вироку?

Задача 4

Г було засуджено за ч. 2 ст. 185 КК до позбавлення волі на строк 2 роки із звільненням від відбування покарання з випробуванням. У період іспитового строку стало відомо, що він до постановлення вироку вчинив ще дві крадіжки із проникненням у житло. Суд засудив Г. за ці крадіжки за ч. 3 ст. 185 КК до позбавлення волі на строк п'ять років. Яким чином слід вирішувати питання про остаточне покарання Г.?

Задача 5

С. був засуджений за ст. 116 КК до обмеження волі на строк п'ять років. Через один рік після початку відбування покарання він захворів на психічну хворобу, що позбавляла його можливості усвідомлювати свої дії. У зв'язку з цим до С. були застосовані примусові заходи медичного характеру у вигляді госпіталізації до психіатричного закладу з посиленням наглядом. Через 2 роки С. одужав. Яке рішення щодо С. має прийняти суд після його одужання?

Задача 6

Х. був засуджений за ч. 3 ст. 286 КК до основного покарання у виді позбавлення волі на строк 10 років. Перебуваючи у ВТК, він став на шлях виправлення, і через 5 років і 2 місяці невідбута частина позбавлення волі була замінена йому обмеженням волі на строк п'ять років. Чи дотримані в цьому випадку правила заміни невідбутої частини покарання більш м'яким?

Задача 7

О. засуджений за ч.1 ст. 122 КК України до покарання у виді виправних робіт за місцем праці строком на два роки з відрахуванням в дохід держави 20 % його заробітку. Засуджений звернувся до суду з заявою про умовно-дострокове звільнення його від відбування покарання у виді виправних робіт. За яких підстав до О. може бути застосоване умовно-дострокове звільнення?

Задача 8

М. був засуджений за ч. 3 ст. 191 КК до позбавлення волі на строк чотири роки з позбавленням права обіймати певні посади на строк два роки, за ч. 1 ст. 366 КК – до обмеження волі на строк три роки з позбавленням права обіймати певні посади на строк два роки і за сукупністю вчинених кримінальних правопорушень – до позбавлення волі на строк п'ять років з позбавленням права обіймати певні посади на строк три роки. Через який строк після відбуття основного покарання М. буде визнаватися таким, що не має судимості?

Задача 9

Д. було засуджено за вироком суду без призначення покарання. Чи є Д. таким, що має судимість?

Задача 10

Т. засуджено за геноцид (ч. 1 ст. 442 КК) до 15 років позбавлення волі. Вирок не було виконано протягом 15 років. Чи можливе застосування до Т. давності?

Задача 11

Суд визнав В. винним у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 150 КК України, та призначив йому покарання у виді позбавлення волі на строк 4 роки. Проте, враховуючи особу винного та інші обставини кримінального провадження, суд дійшов висновку про можливість виправлення засудженого без відбування покарання і прийняв рішення про застосування до В. ст. 75 КК України, поклавши на нього обов'язок періодично з'являтися для реєстрації до уповноваженого органу з питань пробації. Протягом іспитового строку засуджений один раз без поважних причин не з'явився для реєстрації. Яке рішення повинен прийняти суд після закінчення іспитового строку?

Задача 12

Суд, розглядаючи матеріали кримінального провадження про можливість умовно-дострокового звільнення Г., засудженого до 10 місяців виправних робіт, відмовив у застосуванні до нього ст. 81 КК України, мотивуючи своє рішення невеликим строком призначеного покарання. Чи правильним є рішення суду?

Задача 13

Т. було визнано винним і засуджено за вчинення злочинів, передбачених ч. 5 ст. 185, ч. 3 ст. 186, ч. 1 ст. 304 КК України. Але до моменту проголошення обвинувального вироку вийшов закон про амністію, положення якого поширювались, зокрема, на дії Т., які були кваліфіковані за ч. 1 ст. 304 КК України. Суд прийняв рішення про звільнення засудженого від покарання за втягнення неповнолітніх у злочинну діяльність, а за інші кримінальні правопорушення, вчинення яких виключало застосування амністії, призначив покарання у виді позбавлення волі на 7 років. Обґрунтуйте, чи мав право суд у даному випадку застосовувати амністію?

Задача 14

Військовослужбовця строкової служби О. було засуджено за непокору (ч. 1 ст. 402 КК України) та призначено покарання у виді тримання в дисциплінарному батальйоні строком на 2 роки. Через 6 місяців О. у зв'язку із погіршенням стану здоров'я було визнано непридатним до військової служби. Яке рішення повинен прийняти суд?

Задача 15

О. та І. було засуджено за переслідування журналіста С., вчинене групою осіб (ч. 2 ст. 171 КК України). З урахуванням участі кожного у вчиненні кримінального правопорушення суд

призначив І. покарання у виді обмеження волі строком на 4 роки, а О. – штраф у розмірі 100 н.м.д.г. Які строки виконання вироку?

Тестові завдання

1. При звільненні особи від відбування покарання з випробуванням судом може бути встановлено іспитовий строк:
  - А. Від 6 місяців до двох років.
  - Б. Від одного до трьох років.
  - В. Від двох до трьох років.
  - Г. До трьох років.
2. Особа визнається такою, що має судимість:
  - А. 3 дня вчинення кримінального правопорушення.
  - Б. 3 дня проголошення обвинувального вироку суду щодо неї.
  - В. 3 дня набрання законної сили обвинувальним вироком суду щодо неї.
  - Г. Після відбуття нею покарання.
3. Одним із видів звільнення від покарання та його відбування за чинним КК є:
  - А. Звільнення у зв'язку з дійовим каяттям;
  - Б. Звільнення з випробуванням;
  - В. Умовне засудження;
  - Г. Відстрочка виконання вироку.
4. Актом про помилування може бути здійснена заміна засудженому призначеного судом покарання у виді довічного позбавлення волі на позбавлення волі строком не менше:
  - А. Десять років.
  - Б. П'ятнадцять років.
  - В. Двадцять років.
  - Г. Двадцять п'ять років.
5. Строки давності виконання обвинувального вироку не застосовуються у разі засудження особи за кримінальне правопорушення:
  - А. Проти життя і здоров'я особи.
  - Б. Проти миру та безпеки людства.
  - В. У сфері службової діяльності.
  - Г. До довічного позбавлення волі.
6. Яке з додаткових покарань не може бути призначене особі у разі звільнення її від відбування покарання з випробуванням?
  - А. Штраф;
  - Б. Конфіскація майна;
  - В. Позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю.
  - Г. Позбавлення військового, спеціального звання, рангу, чину або кваліфікаційного класу.
7. С., маючи судимість, знову вчинив нове кримінальне правопорушення. За таких умов:
  - А. Перебіг строку погашення судимості зупиняється;
  - Б. Перебіг строку погашення судимості переривається;
  - В. На перебіг строку погашення судимості вчинення нового злочину не впливає;
  - Г. Перебіг строку погашення судимості припиняється.
8. Заміна невідбутої частини покарання більш м'яким може бути застосована щодо осіб, які відбувають покарання у виді:

- А. Обмеження волі;
- Б. Виправних робіт;
- В. Арешту.
- Г. Громадських робіт.

9. Військовослужбовці, засуджені до службових обмежень, арешту або тримання в дисциплінарному батальйоні, в разі їх визнання непридатними до військової служби за станом здоров'я:

- А. Звільняються від покарання;
- Б. Звільняються зі служби;
- В. Направляються для лікування і після одужання продовжують відбувати покарання, якщо не закінчилися строки давності.
- Г. Відбувають лише половину строку покарання.

10. Звільнення від відбування покарання з випробуванням може бути застосоване при призначенні покарання:

- А. У виді громадських робіт.
- Б. У виді виправних робіт.
- В. У виді арешту.
- Г. У виді штрафу.

11. Помилування здійснюється:

- А. Верховною Радою України.
- Б. Президентом України.
- В. Верховним Судом України.
- Г. Генеральним прокурором України.

12. Судимість достроково може бути знята:

- А. Адміністрацією виправної установи, за умови зразкової поведінки засудженого.
- Б. Судом.
- В. Президентом України.
- Г. Верховною Радою України.

13. Одним із видів звільнення від покарання та його відбування за чинним КК є:

- А. Звільнення у зв'язку з дійовим каяттям;
- Б. Умовно-дострокове звільнення від відбування покарання;
- В. Умовне засудження;
- Г. Відстрочка виконання вироку.

14. Який із обов'язків може бути покладений на особу, звільнену від відбування покарання з випробуванням:

- А. Не виїжджати за межі України без погодження з уповноваженим органом з питань пробації;
- Б. Відшкодувати заподіну шкоду;
- В. Доглядати потерпілого при лікуванні.
- Г. Не відвідувати певні громадські місця.

15. Якщо в ході іспитового строку засуджений, якого звільнили від відбування покарання з випробуванням, не витримав такого випробування, який орган направляє його для відбування покарання?

- А. Суд;
- Б. Орган виконання покарання;
- В. Прокурор району.

Г. Спостережна комісія.

16. Умовно-дострокове звільнення від відбування покарання суд може застосувати до осіб, що відбувають покарання:

А. У виді громадських робіт;

Б. У виді виправних робіт;

В. У виді позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю.

Г. У виді громадських робіт.

17. Т. звільнено від кримінальної відповідальності у зв'язку з примиренням з потерпілим. Чи є Т. таким, що має судимість?

А. Т. судимості немає;

Б. Т. судимості не матиме, коли на це буде вказівка суду;

В. Т. вважатиметься таким, що має судимість.

Г. Т. набуде судимість після подання апеляції.

18. Якщо засуджений звільнений від відбування покарання з випробуванням не виконує покладені на нього обов'язки:

А. Суд подвоює строк призначеного покарання;

Б. Засуджений направляється для відбування половини строку призначеного покарання;

В. Суд направляє засудженого для відбування призначеного покарання.

Г. Суд потроює строк призначеного покарання.

19. Після закінчення іспитового строку засуджений, який виконав покладені на нього обов'язки та не вчинив нового кримінального правопорушення, звільняється від призначеного покарання:

А. Органом виконання покарань;

Б. Спостережною комісією;

В. Судом.

Г. Прокурором.

20. Строк погашення судимості обчислюється:

А. З дня проголошення обвинувального вироку суду.

Б. З дня набрання законної сили обвинувальним вироком суду.

В. Після відбуття засудженим основного покарання.

Г. З дня відбуття засудженим основного та додаткового покарання.

ТЕМА 17. ІНШІ ЗАХОДИ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОГО ХАРАКТЕРУ. ЗАХОДИ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОГО ХАРАКТЕРУ ЩОДО ЮРИДИЧНИХ ОСІБ

Задачі

Задача 1

Д., який працював охоронцем в рибному господарстві, попросив у свого сусіда позичити трактор, щоб «викопати каналізаційну яму». Сусід погодився. Д. вночі за допомогою трактора заволодів поверхневим (грунтовим) шаром земель, які знаходились на дні спущеного ставка (ч. 1 ст. 239-2 КК України). Що може бути предметом спеціальної конфіскації у цій ситуації?

Задача 2

Р. для контрабанди культурних цінностей використовував автомобіль свого брата. Р. було засуджено за ч. 1 ст. 201 КК України. Чи може бути транспортний засіб предметом спеціальної конфіскації?

Задача 3

Голова обласної ради Л. від імені ради публічно закликав громаду області до від'єднання і створення автономної республіки. За такі дії йому громадянином сусідньої держави П. було обіцяно виділення коштів на область у сумі річного бюджету ч. 2 ст. 110 КК України. Дайте правову оцінку ситуації?

Задача 4

Директор підприємства «Іскра» 24 вересня 2020 року частину доходів підприємства скерував на фінансування терористичної групи (ч. 1 ст. 258-5 КК України). Коли спливають строки давності притягнення до кримінальної відповідальності та строки давності застосування заходів кримінально-правового характеру?

Задача 5

Директор приватного підприємства «Алмаз» О. за домовленістю з членом злочинної організації В. з числа чоловіків свого підприємства створив воєнізоване формування, яке повинно було брати участь у перешкоджанні проведенню мітингів та інших масових заходів (ч. 1 ст. 260 КК України). За таку співпрацю В. пообіцяв щедру відплату підприємству у вигляді спонсорської допомоги. Які заходи кримінально-правового характеру можуть бути застосовані до підприємства «Алмаз»?

Задача 6

Т. засуджений за шахрайство (ч. 1 ст. 190 КК України) до покарання у виді обмеження волі на строк 3 роки. Під час призначення покарання він був хворий на СНІД. Чи є підстави для застосування примусового лікування?

Задача 7

Головний лікар державного закладу охорони здоров'я за проведення операції хворої особи отримав від її родича неправомірну вигоду для себе. Дії кваліфіковано за ч. 3 ст. 354 КК України і як покарання суд застосував спеціальну конфіскацію. Чи правильно вирішив справу суд?

Задача 8

С. засуджений за вимагання, що поєднане з насильством, небезпечним для життя та здоров'я особи (ч. 3 ст. 189 КК України) до покарання у виді позбавлення волі на строк 10 років. С. хворий на активну форму туберкульозу. Яке рішення може прийняти суд?

Задача 9

За відкрите викрадення чужого майна, не поєданого з насильством, проти С. було відкрито кримінальне провадження. Під час досудового розслідування він захворів на психічне захворювання, яке позбавило його можливості усвідомлювати свої дії. С. направили на лікування до психіатричної лікарні. Через 2 роки він вилікувався. Чи може С. підлягати покаранню?

Задача 10

За розбійний напад з метою заволодіння майном громадян Ш. було засуджено до чотирьох років позбавлення волі. Відбувши один рік покарання, він захворів на психічне захворювання, яке позбавило його можливості усвідомлювати свої дії. Пробувши три роки у психіатричній лікарні, Ш. вилікувався і був направлений для відбування покарання. Чи правильне рішення суду?

Задача 11

Т. вчинила умисне вбивство свого чоловіка. Під час досудового розслідування в неї розвинувся реактивний психоз. Лікарсько-експертною комісією було рекомендовано направити Т. до психіатричного закладу на лікування. У зв'язку з цим суд звільнив Т. від кримінальної відповідальності та застосував до неї примусові заходи медичного характеру. Чи правильним є рішення суду?

Задача 12

Директор ПП «Сокіл» А. надала неправомірну вигоду в розмірі 5 тис. доларів США начальнику Державної аудиторської служби В. за сприяння в складанні цією Службою позитивної довідки зустрічної звірки підприємства «Сокіл» з метою уникнення відповідальності за виявлені під час проведення перевірки порушення. Чи є підстави для застосування щодо ПП «Сокіл» заходів кримінально-правового характеру?

Задача 13

Н., власника ТОВ «Молочний світ», було засуджено за вчинення кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 160 КК України, за те, що він звертався до жителів одного із сіл Київської області та пропонував проголосувати на виборах за окремого кандидата в депутати до сільської ради. За це він обіцяв безкоштовно надати молочні продукти, які виробляються на його підприємстві. Судом також були застосовані заходи кримінально-правового характеру щодо ТОВ «Молочний світ» у виді штрафу в розмірі 5 тис. неоподатковуваних мінімумів доходів громадян. Чи правильним є рішення суду?

Задача 14

До Т., який вчинив діяння, передбачене ч. 2 ст. 212 КК України, і якого на підставі ч. 4 ст. 212 КК України було звільнено від кримінальної відповідальності, суд застосував спеціальну конфіскацію відповідно до п. 1 ч. 1 ст. 96-2 КК України. Ухвалою слідчого судді відповідно до ч. 2 ст. 172 КПК України було накладено арешт на майно (автомобіль) повнолітнього сина Т. Дане рішення суд аргументував тим, що син проживав разом із батьком. Дайте правову оцінку рішенням суду.

Задача 15

Директор та головний бухгалтер ТОВ «Рекона» були засуджені за легалізацію доходів, одержаних злочинним шляхом, службове підроблення та ухилення від сплати податків (ч. 2 ст. 209, ч. 2 ст. 212, ч. 1 ст. 366 КК України). Судом було встановлено, що ці діяння вони вчинили в інтересах зазначеного товариства. Який захід кримінально-правового характеру повинен бути застосований щодо ТОВ «Рекона»?

Тестові завдання

1. Примусовими заходами медичного характеру згідно з чинним КК є:
  - А. Надання амбулаторної психіатричної допомоги, поміщення особи в спеціальний лікувальний заклад
  - Б. Надання амбулаторної психіатричної допомоги, госпіталізація до закладу з надання психіатричної допомоги з посиленням наглядом
  - В. Госпіталізація до закладу з надання психіатричної допомоги зі звичайним, посиленням та суворим наглядом
  - Г. Поміщення особи в спеціальний лікувальний заклад
2. Примусові заходи медичного характеру можуть бути застосовані до:
  - А. Психічнохворої особи
  - Б. Неосудної особи
  - В. Недієздатної особи
  - Г. Неделіктноздатної особи
3. Застосування примусових заходів медичного характеру здійснюється:
  - А. Судом
  - Б. Комісією лікарів-психіатрів
  - В. Адміністрацією спеціального лікувального закладу
  - Г. Прокурором
4. Підставою застосування примусового лікування є наявність в засудженого:
  - А. Психічної хвороби
  - Б. Хвороби, що перешкоджає відбуванню покарання
  - В. Хвороби, що становить небезпеку для здоров'я інших осіб
  - Г. Соціально-небезпечної хвороби
5. Спеціальна конфіскація – це:
  - А. Примусове безоплатне вилучення за рішенням суду у власність держави грошей, цінностей та іншого майна
  - Б. Вилучення в особи грошей, цінностей та іншого майна
  - В. Примусове безоплатне вилучення за рішенням суду у власність держави всієї власності засудженого
  - Г. Примусове оплатне вилучення за рішенням суду у власність держави грошей, цінностей та іншого майна
6. Спеціальна конфіскація належить до:
  - А. Виду інших заходів кримінально-правового характеру
  - Б. Виду покарань
  - В. Виду заходів, що застосовуються до юридичних осіб
  - Г. Виду обмежувальних заходів
7. Спеціальна конфіскація може бути застосована до:
  - А. Психічнохворої особи
  - Б. Неосудної особи
  - В. Недієздатної особи
  - Г. Неделіктноздатної особи
8. Ліквідація підприємства належить до:
  - А. Виду інших заходів кримінально-правового характеру
  - Б. Виду покарань

- В. Виду заходів, що застосовуються до юридичних осіб
- Г. Виду обмежувальних заходів

9. Заходи кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб застосовуються, якщо уповноважена особа діяла:

- А. У власних інтересах
- Б. В інтересах третіх осіб
- В. В інтересах держави
- Г. В інтересах юридичної особи

10. Уповноважена особа юридичної особи - це

- А. Посадова особа юридичної особи
- Б. Будь-яка фізична особа, яка працює у відповідній юридичній особі
- В. Службова особа юридичної особи, а також інша особа, яка відповідно до закону, установчих документів юридичної особи чи договору має право діяти від імені юридичної особи.
- Г. Особа, яка відповідно до закону, установчих документів юридичної особи чи договору має право діяти від імені юридичної особи

11. Заходами кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб є:

- А. Штраф, конфіскація майна, ліквідація,
- Б. Штраф, ліквідація, конфіскація майна, оприлюднення вироку
- В. Штраф і ліквідація
- Г. Ліквідація, штраф, заборона діяльності

12. Заходи кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб можуть бути застосовані:

- А. Виключно до осіб приватного права
- Б. Виключно до осіб публічного права
- В. До осіб приватного та публічного права
- Г. До державних підприємств, установ, організацій

13. Штраф як захід, що застосовується до юридичної особи призначається:

- А. Виходячи з двократного розміру незаконно одержаної неправомірної вигоди
- Б. виходячи з трикратного розміру незаконно одержаної неправомірної вигоди.
- В. У розмірі незаконно одержаної неправомірної вигоди
- Г. Незалежно від розміру одержаної неправомірної вигоди

14. Обмежувальні заходи – це заходи, що застосовуються до:

- А. Психічнохворої особи
- Б. Неосудної особи
- В. Особи, яка вчинила домашнє насильство
- Г. Юридичної особи

15. До обмежувальних заходів належить:

- А. Ліквідація
- Б. Застереження
- В. Заборона перебувати в місці спільного проживання з особою, яка постраждала від домашнього насильства
- Г. Направлення на примусові роботи

16. З якого віку застосовуються обмежувальні заходи відповідно до ст. 91-1 КК?

- А. З 21 року;

- Б. З 18 років;
- В. З 16 років;
- Г. З 14 років.

17. Контроль за поведінкою засуджених, до яких застосовані обмежувальні заходи здійснює:

- А. Національна поліція;
- Б. Судові виконавці;
- В. Орган пробації;
- Г. Установи виконання покарання

18. Які критерії припинення застосування примусових заходів медичного характеру?

- А. Відповідність тривалості лікування важкості діяння;
- Б. Одужання, чи стійке покращення психічного стану;
- В. Зміна ставлення хворого до скоєного;
- Г. Зміна діагнозу.

19. З урахуванням майнового стану юридичної особи суд може застосувати штраф із розстрочкою виплати певними частинами строком до:

- А. П'яти років;
- Б. Двох років;
- В. Одного року;
- Г. Трьох років.

20. Що таке суспільна небезпечність психічно хворого?

- А. Характер психічного захворювання;
- Б. Факт здійснення хворим злочину до хвороби;
- В. Характер взаємовідносин хворого у сім'ї;
- Г. Ймовірність здійснення хворим суспільно небезпечного діяння.

ТЕМА 18. ОСОБЛИВОСТІ КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ТА ПОКАРАННЯ НЕПОВНОЛІТНІХ

Задачі

Задача 1

Неповнолітній вчинив кримінальне правопорушення, передбачене ч. 1 ст. 355 КК. Він був звільнений від кримінальної відповідальності і щодо нього застосовані примусові заходи виховного характеру. Він ухилився від застосування цих заходів. Яке рішення за таких умов може бути прийняте?

Задача 2

Неповнолітній вчинив кримінальне правопорушення, передбачене ст. 123 КК. Який із передбачених санкцією цієї статті вид покарання може бути застосований?

Задача 3

Неповнолітній вчинив нетяжкий злочин. Йому було призначено покарання у виді позбавлення волі, яке він повністю відбув. За яких умов можливе дострокове зняття судимості?

Задача 4

13-річний Л. систематично тікав з дому, роз'їжджав по різних містах країни та вчиняв кишенькові крадіжки. Які заходи кримінально-правового впливу можуть бути застосовані до Л.?

Задача 5

15-річний П. вчинив хуліганство (ч. 1 ст. 296 КК України). Яке покарання може призначити суд П., якщо у нього немає самостійного доходу, власних коштів чи іншого майна, а на момент постановлення вироку він не досяг 16 років?

Задача 6

17-річний З. визнаний судом винним у вчиненні кримінальних правопорушень, передбачених ч. 1 ст. 296, ч. 4 ст. 187, п. 6 ч. 2 ст. 115 КК. Яка максимальна міра покарання може бути призначена П. за кожне із вчинених ним кримінальних правопорушень? В яких межах може бути призначене остаточне покарання за сукупністю кримінальних правопорушень?

Задача 7

16-річний С. був засуджений за ч. 2 ст. 296 КК до позбавлення волі на строк три роки із звільненням від відбування покарання з випробуванням. У період іспитового строку він взяв участь у груповій хуліганській бійці, під час якої кастетом заподіяв К. умисне тяжке тілесне ушкодження. Ознайомтесь зі статтями 121 і 296 КК. Яке максимальне покарання може бути призначене С. за кожне з учинених ним кримінальних правопорушень? В яких межах може бути призначене остаточне покарання за сукупністю кримінальних правопорушень та за сукупністю вироків?

Задача 9

У день свого 18-річчя П. здійснив незаконне заволодіння транспортним засобом, а потім, їдучи по місту, не впорався з керуванням і збив двох пішоходів, які від одержаних ушкоджень померли. За вчинені злочини П. був засуджений за ч. 1 ст. 289 КК – до 3 років позбавлення волі; за ч. 3 ст. 286 КК – до 8 років позбавлення волі; за сукупністю кримінальних правопорушень – до 10 років позбавлення волі. Через який час П. може бути умовно-достроково звільнений від відбування покарання, якщо доведе своє виправлення? Який строк має пройти після такого звільнення, щоб П. визнавався таким, що не має судимості за кожне кримінальне правопорушення?

Задача 10

Неповнолітній вперше вчинив крадіжку (ч.1 ст. 185 КК України). На час слідства він щиро розкався у вчиненому, у школі та за місцем проживання характеризується позитивно. Чи може суд звільнити його від кримінальної відповідальності із застосуванням примусових заходів виховного характеру?

Задача 11

П'ятнадцятирічний С. таємно проник в універмаг і викрав звідти золоті прикраси та дві хутрянні шапки на загальну суму 38 тис гривень. Через декілька днів, маючи при собі викрадені речі, С. намагався їх продати, але був затриманий поліцейськими. Чи можливе звільнення С. від кримінальної відповідальності із застосуванням примусових заходів виховного характеру?

Задача 12

Шістнадцятирічний Л. був засуджений за крадіжку чужого майна з проникненням в житло до 4 років позбавлення волі. Після відбуття ним 1 року і 5 місяців позбавлення волі адміністрація спеціальної виховної установи та комісія в справах неповнолітніх направила в суд клопотання про умовно-дострокове звільнення К., вказавши, що він довів своє виправлення та відбув більше третини призначеного судом покарання. Чи підлягає таке клопотання задоволенню? Яке рішення повинен прийняти суд?

Задача 13

Чотирнадцятирічний Л. був засуджений за вчинення кримінального правопорушення, передбаченого ч. 4 ст. 296 КК України, до позбавлення волі строком на три роки зі звільненням від відбування покарання з випробуванням з іспитовим строком два роки. Через рік він вчинив крадіжку та був притягнутий до кримінальної відповідальності за вчинення кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 185 КК України. Суд призначив йому покарання у виді позбавлення волі на строк 2 роки. Яке покарання може призначити суд за сукупністю кримінальних правопорушень?

Задача 14

Неповнолітню В. за відкрите викрадення смартфона було засуджено до 2 місяців позбавлення волі. Чи правильним є рішення суду?

Задача 15

Шістнадцятирічний В. був притягнутий до кримінальної відповідальності за вчинення кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 186 КК України. Чи може суд звільнити В. від покарання із застосуванням примусових заходів виховного характеру?

Тестові завдання

1. При звільненні неповнолітнього від відбування покарання з випробуванням іспитовий строк встановлюється:
- А. До трьох років.
  - Б. Від одного до трьох років.
  - В. Від одного до двох років.
  - Г. Від двох до трьох років.
2. Який орган вправі застосувати до неповнолітнього примусові заходи виховного характеру:
- А. Суд.
  - Б. Орган дізнання.
  - В. Орган слідства.
  - Г. Комісія в справах дітей.
3. При призначенні покарання неповнолітньому за сукупністю кримінальних правопорушень або вироків остаточне покарання у виді позбавлення волі не може перевищувати:
- А. Десять років.
  - Б. П'ятнадцять років.
  - В. Двадцять років.
  - Г. Двадцять п'ять років.
4. Який додатковий вид покарання може бути застосований до неповнолітнього:
- А. Штраф;
  - Б. Конфіскація майна;
  - В. Позбавлення військового, спеціального звання, рангу, чину або кваліфікаційного класу.
  - Г. Громадські роботи.
5. Неповнолітнього було звільнено від кримінальної відповідальності із застосуванням примусових заходів виховного характеру. Він ухилився від застосування цих заходів. Яке рішення за таких умов може бути прийнято?
- А. До неповнолітнього застосовуються примусові заходи медичного характеру;
  - Б. Примусові заходи виховного характеру скасовуються і неповнолітній притягується до кримінальної відповідальності;
  - В. Неповнолітньому призначаються інші, більш суворі, примусові заходи виховного характеру.
  - Г. Неповнолітній притягується до кримінальної відповідальності і йому призначається більш суворе покарання.
6. Дострокове зняття судимості до неповнолітнього:
- А. Не допускається;
  - Б. Допускається лише до особи, яка відбула покарання у виді позбавлення волі за тяжкий або особливо тяжкий злочин;
  - В. Допускається у будь-якому разі.
  - Г. Допускається лише до особи, яка відбула покарання у виді обмеження волі.
7. До неповнолітніх заміна невідбутої частини покарання більш м'яким покаранням:
- А. Можлива після фактичного відбуття засудженим не менше третини строку покарання призначеного судом за нетяжкий злочин, а також за необережний тяжкий злочин;
  - Б. Не застосовується;
  - В. Застосовується тільки за поданням адміністрації виховної установи, де неповнолітні відбувають покарання у виді позбавлення волі.

Г. Можлива після фактичного відбуття засудженим не менше третини строку покарання призначеного судом.

8. Неповнолітні відбувають громадські роботи:

- А. Не більше 2 годин на день;
- Б. Не більше 4 годин на день;
- В. Не більше 6 годин на день;
- Г. Не більше 1 години на день.

9. Виправні роботи неповнолітнім призначаються у віці:

- А. Від 14 до 15 років;
- Б. Від 14 до 16 років;
- В. Від 16 до 18 років;
- Г. Від 14 до 18 років.

10. Найменш суворим примусовим заходом виховного характеру є:

- А. Передача неповнолітнього під нагляд батькам;
- Б. Покладення обов'язку відшкодувати заподіяні майнові збитки;
- В. Застереження;
- Г. Обмеження дозвілля.

11. Умовно-дострокове звільнення від відбування покарання неповнолітнього можливе лише у разі його засудження до:

- А. Арешту;
- Б. Позбавлення волі;
- В. Громадських робіт;
- Г. Виправних робіт.

12. Який із названих примусових заходів виховного характеру не може бути застосований до неповнолітнього, якому виповнилося 14 років?

- А. Застереження;
- Б. Передача під нагляд батьків;
- В. Покладення обов'язку відшкодування заподіяних майнових збитків;
- Г. Обмеження дозвілля і встановлення особливих вимог до поведінки неповнолітнього.

13. До неповнолітнього не може бути застосований такий вид основного покарання як:

- А. Виправні роботи.
- Б. Громадські роботи.
- В. Довічне позбавлення волі.
- Г. Арешт.

14. Позбавлення волі не може бути призначене неповнолітньому, який:

- А. Вчинив кримінальний проступок.
- Б. Вперше вчинив нетяжкий злочин.
- В. Вперше вчинив тяжкий злочин.
- Г. Вчинив кримінальний проступок або нетяжкий злочин.

15. Покарання у виді арешту може бути застосоване до неповнолітнього на строк:

- А. Від одного до шести місяців.
- Б. Від 20 до 60 діб.
- В. Від 15 до 45 діб.
- Г. від 45 діб до одного місяця.

16. В якій відповіді названо примусовий захід виховного характеру, передбачений в ч. 2 ст. 105 КК?

- А. Арешт;
- Б. Штраф;
- В. Застереження;
- Г. Передача на поруки.

17. Громадські роботи неповнолітнім призначаються у віці:

- А. Від 14 до 15 років;
- Б. Від 14 до 16 років;
- В. Від 16 до 18 років;
- Г. Від 14 до 18 років.

18. Покарання у виді позбавлення волі неповнолітнім може бути призначено, за загальним правилом, на строк:

- А. Не більше десяти років.
- Б. На строк не більше п'ятнадцяти років.
- В. На строк не більше 25 років.
- Г. На строк не більше дванадцяти років.

19. До неповнолітнього не може бути застосовано такий основний вид покарання:

- А. Виправні роботи.
- Б. Громадські роботи.
- В. Обмеження волі.
- Г. Позбавлення волі на певний строк.

20. Громадські роботи неповнолітнім призначаються на строк від:

- А. Від 60 до 240 годин;
- Б. Від 90 до 270 годин;
- В. Від 30 до 120 годин.
- Г. Від 40 до 240 годин.

4. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

3.1. Нормативно-правові акти

1. Конституція України: Закон України від 28 червня 1996 р. [URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text)
2. Кримінальний кодекс України: Закон України від 05.04.2001 № 2341 - III. [URL : http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2341-14.](http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2341-14)
3. Про міжнародні договори України: Закон України від 29.06.2004р. [URL : http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1906-15.](http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1906-15)
4. Декларація про захист усіх осіб від насильницького зникнення: Резолюція Генеральної Асамблеї ООН від 18 грудня 1992р. [URL : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_h91.](http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_h91)
5. Загальна декларація прав людини від 10.12.1948 р. [URL : http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/995_015.](http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/995_015)
6. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 4.11.1950 р. [URL : http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/995_004.](http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/995_004)
7. Конвенція про права дитини від 20 листопада 1989 р. [URL : http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/995_021.](http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/995_021)
8. Конвенція про незастосування строку давності до воєнних злочинів і злочинів проти людства від 25 листопада 1968р. [URL : http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/995_168.](http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/995_168)
9. Міжнародна конвенція про боротьбу із захопленням заручників від 17.12.1979 р. [URL : http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/995_087.](http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/995_087)
10. Протокол про попередження і припинення торгівлі людьми, особливо жінками і дітьми, і покарання за неї, що доповнює Конвенцію Організації Об'єднаних Націй проти транснаціональної організованої злочинності: Резолюція Генеральної Асамблеї від 15.11. 2000р. [URL : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_791.](http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_791)
11. Рішення Конституційного Суду у справі про зворотню дію в часі законів та інших нормативно-правових актів від 09 лютого 1999 року. [URL : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v001p710-99.](http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v001p710-99)
12. Рішення Конституційного Суду у справі за конституційним поданням Міністерства внутрішніх справ України щодо офіційного тлумачення положень частини третьої статті 80 Конституції України (справа про депутатську недоторканність) від 27 жовтня 1999 року. [URL : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v009p710-99.](http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v009p710-99)
13. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням Верховного Суду України щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень статті 69 Кримінального кодексу України (справа про призначення судом більш м'якого покарання) від 2 листопада 2004 року. [URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v015p710-04#Text](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v015p710-04#Text)
14. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційними скаргами Крупка Дмитра Володимировича щодо відповідності Конституції України (конституційності) частини першої статті 81, частини першої статті 82 Кримінального кодексу України, Костіна Володимира Володимировича, Мельниченка Олександра Степановича щодо відповідності Конституції України (конституційності) частини першої статті 82 Кримінального кодексу України та за конституційною скаргою Гогіна Віктора Івановича щодо відповідності Конституції України (конституційності) частини першої статті 81 Кримінального кодексу України (справа про перегляд вироку особі, караній на довічне позбавлення волі) від 16 вересня 2021 року . [URL.: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v006p710-21#n88](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v006p710-21#n88)
15. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням 47 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) статей 96⁻¹, 96⁻² Кримінального кодексу України (щодо спеціальної конфіскації) від 30 червня 2022 року. [URL.: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/va01p710-22#Text](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/va01p710-22#Text)

16. Про державний кордон України: Закон України від 4 листопада 1991 р. [URL : http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1777-12](http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1777-12).
17. Про громадянство України: Закон України від 18 січня 2001 р. [URL : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/5-14](http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/5-14).
18. Про застосування амністії в Україні: Закон України від 01.10.1996р. [URL : http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/392/96-%D0%B2%D1%80](http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/392/96-%D0%B2%D1%80).

3.2. Література до всіх тем

1. Актуальні проблеми кримінального права: навч. посіб. Київ.: Юрінком Інтер, 2009. 256 с.
2. Актуальні проблеми кримінального законодавства України та практики його застосування: монографія / В.Я. Тацій, В.І. Борисов, Л.М. Демидова та ін.; за заг ред. В.Я. Тація, В.І. Борисова, Л.М. Демидової. Х.:Право, 2017. 400 с.
3. Берзін П.С. Кримінальне право України. Загальна частина : підручник :у 3-х т. Т. 1. Загальні засади / П.С. Берзін. 2-ге вид., виправл. та доповн. Київ, ВД «Дакор», 2019. 562 с.
4. Вереща Р.В. Кримінальне право України. Загальна частина: навч. посіб.. 2-ге вид. К.: Центр учб. л-ри, 2012. 320 с.
5. Гришук В. К. Кримінальне право України: Загальна частина: Навч. посіб. для студентів, курсантів, аспірантів, докторантів, наук.-пед. працівників юрид. фак.закл. вищ. освіти. Видання 2-ге, змінене та доповнене. Хмельницький, 2019. 666 с.
6. Гришук В.К. Вибрані наукові праці. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2010. 824 с.
7. Дудоров О.О., Хавронюк М.І. Кримінальне право: Навчальний посібник / За заг. ред. М.І. Хавронюка. К.: ЦУЛ, 2014. 944 с. [URL : https://www.osce.org/files/f/documents/8/9/358166.pdf](https://www.osce.org/files/f/documents/8/9/358166.pdf)
8. Смельянов В. П. Кримінальне право України: Загальна частина. Основні питання вчення про злочин: наук.-практ. посіб. Харків: Право, 2018. 142 с.
9. Кравченко С. І. Правові позиції Європейського суду з прав людини щодо обґрунтованості притягнення до кримінальної відповідальності. // Кримінально-правове забезпечення сталого розвитку України в умовах глобалізації : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., 12-13 жовт. 2017 р. /редкол.: В.Я. Тацій (голов. ред.), В.І. Борисов (заст. ролов. ред.) та ін. Харків: Право, 2017. С.32-37.
10. Кримінальне право в умовах глобалізації: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, м. Одеса, 25 травня 2018 року. Одеса: НУ «Одеська юридична академія», кафедра кримінального права, 2018. 260 с. [URL : https://www.osce.org/files/f/documents/8/9/358166.pdf](https://www.osce.org/files/f/documents/8/9/358166.pdf): <http://dspace.onua.edu.ua/>
11. Кримінальне право України. Загальна частина: навч. посіб. / За ред. О.М. Омельчука. К.: Алерта, 2010. 208 с.
12. Кримінальне право України: Загальна частина: підручник / С.В. Албул, А.М. Бабенко, О.А. Гритенко, В.Я. Конопельський, В.О. Меркулова та ін.; за ред. д.ю.н., проф. О.В.Меркулової, д.ю.н., доцента В.Я.Конопельського. Одеса, 2017. 430 с.
13. Кримінальне право України: Загальна частина: Підручник / За ред. проф. М.І. Бажанова, Ю.В. Сташиса, В.Я. Тація. 4-ге вид.,перероб. і допов. Київ.: Юрінком Інтер. 2012. 510 с.
14. Кримінальне право. Загальна частина. Навчальний посібник / В. П. Кушпін, І. І. Циліорик, А. В. Кушпін. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2018. 444 с.
15. Кримінальний кодекс України: наук.-практ. комент.: у 2 т. / за заг. ред.: В.Я. Тацій та ін. 5-те вид., допов. –Х.: Право, 2013. Т. 1–2. 1209 с.

16. Кримінальне право України. Загальна частина : підручник / В. Я. Тацій, В. І. Тютюгін, В. І. Борисов та ін.; за ред.: В. Я. Тація, В. І. Тютюгіна, В. І. Борисова. 6-те вид., перероб. і допов. Харків : Право, 2020. 584 с.
17. Кримінальне право України (у питаннях та відповідях) : навч. посіб. / [О. М. Литвинов, Ю. В. Орлов, В. П. Ємельянов та ін.] ; за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. Ю. В. Орлова ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. – Харків : ХНУВС, 2023. – 520 с. ISBN 978-966-610-267-9 // URL: <https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/ca9eb628-ce1a-4764-a173-30f367b9b21e/content>
18. Мала енциклопедія кримінального права / НАН України, Київ. ун-т права; за заг. ред.: Ю. Л. Бошицького, З. А. Тростюк. К. : Кондор, 2012. 284 с.
19. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / за заг. ред. О. М. Джужі, А. В. Савченка В. В. Чернея. Юрінком Інтер. 2018. 1064 с.
20. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України 11-те вид., перероб. і доповн. / За ред.. М.І. Мельника, М.І. Хавронюка. К.: «ВД «Дакор», 2019. 1384 с.
21. Нікіфорова Т.І. Теорія і практика застосування заходів кримінально-правового характеру: навчальний посібник. Хмельницький: Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова, 2020. 175 с. ISBN 978-617-7572-35-9 // URL : http://www.univer.km.ua/statti/Posibnik_TPZZKPKh.pdf
22. Новітні кримінально-правові дослідження – 2023 : Альманах наукових праць / за ред. д.ю.н., професора О.В. Козаченка, доктора філософії в галузі права (PhD), доцента О.М. Мусиченко. Миколаїв: Іліон, 2023. 259 с. // URL: <http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/24761/%D0%90%D0%9B%D0%AC%D0%9C%D0%90%D0%9D%D0%90%D0%A5%202023.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
23. Новели кримінального законодавства України, прийняті в умовах воєнного стану: наук.-практ. комент. / А. А. Вознюк, О. О. Дудоров, Р. О. Мовчан, С. С. Чернявський та ін. ; за ред. А. А. Вознюка, Р. О. Мовчана, В. В. Чернея. Київ : Норма права, 2022. 278 с. ISBN 978-617-7850-52-5 // URL: https://www.naiu.kiev.ua/files/naukova-diyalnist/naukovi-laborator/lab_nni1/2023/novely_krym_zakon_2022.pdf
24. Правові висновки Верховного Суду України щодо застосування норм кримінального права (2011-2017 роки) / уклад. О. П. Горох, А. А. Музика ; за заг. ред. А. А. Музики. Київ : Центр учбової літератури, 2018. 845 с.
25. Правові позиції Європейського суду з прав людини: аналітичний огляд / О.М. Дроздов, О.В. Дроздова; за заг. ред. О.М. Дроздова, М.С. Ковтун, В.І. Ковтуна. Харків: Фактор, 2018. 624 с.
26. Рішення Європейського суду з прав людини в кримінальних справах. Захист життя, здоров'я, честі та гідності / за заг. ред. В.С. Ковальського. Київ: Юрінком Інтер, 2019. 296 с.
27. Савченко А.В. Кримінальне право України. Загальна частина. К.: «Центр учбової літератури», 2014. 156 с.
28. Судово-практичний коментар Кримінального кодексу України / за заг. ред. А.В. Савченка. К.: Центр учб. л-ри, 2013. 1272 с.
29. Сухонос В.В., Білокінь Р.М. Кримінальне право. Загальна частина: підручник / за заг. ред. доктора юридичних наук, професора В.В. Сухоноса. Суми: Університетська книга, 2018. 420с.

3.3. Допоміжні джерела

Тема 1. Кримінальне право як галузь права та юридична наука. Джерела кримінального права

1. Бабікова О.С. Принципи права як основа діяльності європейського суду з прав людини та їх вплив на вітчизняне судочинство. Юридичний науковий електронний журнал. 2023. №1. С.345-348 // URL: http://www.lsej.org.ua/1_2023/83.pdf
2. Баулін Ю., Тацій В. Завдання вітчизняної кримінально-правової науки в умовах реформування кримінального законодавства України. Право України. 2020. № 2. С. 17–30.
3. Баулін Ю. В. Воєнно-кримінальне право України: поняття, зміст, юридична форма / Ю. В. Баулін // Кримінально-правові відповіді на виклики воєнного стану в Україні: матеріали міжнар. наук.-конф., м. Харків, 5 трав. 2022 р. / Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, Нац. шк. суддів України, Всеукр. асоц. кримін. права, НДІ вивч. проблем злочинності ім. акад. В. В. Сташиса. - Харків: Право, 2022. - С. 11-18. // URL: <https://dspace.nlu.edu.ua/jspui/handle/123456789/19687>
4. Борисов В.І. Державна політика у сфері боротьби зі злочинністю та її напрямки / В.І. Борисов // Проблеми законності: респ. міжвідом. наук. зб. / відп. ред. В. Я. Тацій. Х.: Нац. юрид. акад. України, 2009. Вип. 100. С. 305–312.
5. Грищук В.К. Кодифікація кримінального законодавства України: Проблеми Історії і методології. Львів: Світ, 1992. 168с.
6. Грищук В. К. Системні зв'язки кримінального законодавства України як регулятивного феномена // Наукові праці Національного авіаційного університету. Серія: Юридичний вісник «Повітряне і космічне право». – К. : НАУ, 2022. – № 1 (62). Ст. 170-179. // URL: <https://er.nau.edu.ua/handle/NAU/57825>
7. Ільченко І. Деякі питання застосування Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та практики Європейського суду з прав людини в Україні // Право України. 2009. № 10. С. 145-148.
8. Житний О. О. Кримінальне право України в міжнародному вимірі (порівняльно-правовий аналіз): монографія. Харків : Одиссей, 2013. 376 с.
9. Киричко В. М. Про особливості кримінального права, обумовлені воєнним станом, та їх відображення в кримінальному кодексі України / В. М. Киричко // Кримінально-правові відповіді на виклики воєнного стану в Україні : матеріали міжнар. наук.-конф., м. Харків, 5 трав. 2022 р. / Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, Нац. шк. суддів України, Всеукр. асоц. кримін. права, НДІ вивч. проблем злочинності ім. акад. В. В. Сташиса. - Харків: Право, 2022. - С. 35-42. // URL: <https://dspace.nlu.edu.ua/jspui/handle/123456789/19689>
10. Колесник М.О., Прібиткова Н.О. До характеристики спеціальних (галузевих) принципів кримінального права. Вісник криминологічної асоціації України.2023.No1(28). С. 197-207. // URL: <http://vca.univd.edu.ua/index.php/vca/article/view/50/27>
11. Концепція реформування Кримінального кодексу України та інших актів чинного законодавства про відповідальність за правопорушення у публічній сфері. Концептуальні засади нової редакції Кримінального кодексу України : матеріали Міжнар. наук. конф., м. Харків, 17–19 жовт. 2019 р. / редкол.: В. Я. Тацій (голов. ред.), А. П. Гетьман, Ю. В. Баулін та ін. Харків : Право, 2019. С. 21–28.
12. Кузембаєв О.С Джерела кримінально-правового регулювання в Україні // SCIENTIFIC-DISCUSSION # 8 (8), 2017 URL : <http://dspace.onua.edu.ua/>
13. Наден О.В. Теоретичні основи кримінально-правового регулювання в Україні : монографія / О.В. Наден. Х.: Право, 2012. 266 с.
14. Огаренко Є.А., Огаренко Т.Ю. Аналіз принципів кримінального права України і Європейського союзу як основи адаптації кримінального законодавства. Юридичний науковий електронний журнал. 2023. №6. С.470-472 // URL: http://www.lsej.org.ua/6_2023/109.pdf
15. Панов М. І. Джерела кримінального права: поняття, види, правове значення // Право України. 2017. №6. С. 80-89
16. Пономаренко Ю. А. Основні виклики, що постали перед кримінальним правом України з початком широкомасштабної фази війни, та відповіді законодавця на них / Ю. А. Пономаренко // Кримінально-правові відповіді на виклики воєнного стану в Україні

: матеріали міжнар. наук.-конф., м. Харків, 5 трав. 2022 р. / Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, Нац. шк. суддів України, Всеукр. асоц. кримін. права, НДІ вивч. проблем злочинності ім. акад. В. В. Сташиса. - Харків: Право, 2022. - С. 18-35. // URL: <https://dspace.nlu.edu.ua/jspui/handle/123456789/19688>

17. Стрельцов Є. Деякі роздуми про правову сутність та соціальні завдання кримінального права. Право України. 2010. № 9. С. 102 - 106.

18. Тацій В. Актуальні проблеми сучасного розвитку кримінального права // Право України. 2010. № 9. С. 4 -8.

19. Тацій В. Я. Кримінальне право України в умовах війни / В. Я. Тацій // Кримінально-правові відповіді на виклики воєнного стану в Україні : матеріали міжнар. наук.-конф., м. Харків, 5 трав. 2022 р. / Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, Нац. шк. суддів України, Всеукр. асоц. кримін. права, НДІ вивч. проблем злочинності ім. акад. В. В. Сташиса. - Харків: Право, 2022. - С. 8-10. // URL: <https://dspace.nlu.edu.ua/jspui/handle/123456789/19686>

20. Туляков В. Кримінальне право сучасності: криза доктрини чи криза юрисдикції? // Право України. 2010. № 9. С. 40 - 44.

21. Туляков В.О. Режими кримінально-правового регулювання у європейському вимірі. Юридичний науковий електронний журнал. 2023. №4. С. 539-542 // URL: http://www.lsej.org.ua/4_2023/128.pdf

22. Фесенко Є. Сучасні завдання кримінально-правової науки (Загальна частина) // Право України. 2010. № 9. С. 66 – 69.

23. Фріс П. Л. Кримінально-правова політика Української держави: теоретичні, історичні та правові проблеми: монографія. К. : Атіка, 2005. 332 с.

Тема 2. Кримінальний закон

1. Віденська конвенція про дипломатичні зносини 18.04.61 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_048#Text

2. Віденська конвенція про консульські зносини від 24.04.63 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_047#Text

3. Декларація про державний суверенітет України від 16 липня 1990 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/55-12#Text>

4. Європейська конвенція про видачу правопорушників 13.12.57р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_033#Text

5. Європейська конвенція про нагляд за умовно-засудженими або умовно-звільненими правопорушниками. 1964 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_007#Text

6. Європейська конвенція про передачу провадження в кримінальних справах від 15 травня 1972 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_008#Text

7. Конвенція про передачу осіб, засуджених до позбавлення волі, для відбування покарання в державі, громадянами якої вони є. 19 травня 1978 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_831#Text

8. Конвенція про привілеї та імунітети Об'єднаних націй від 13.02.46р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_150#Text

9. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права від 18 грудня 1966 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_043#Text

10. Мінська конвенція країн СНД про правову допомогу і правові відносини у цивільних, сімейних і кримінальних справах 22 січня 1993 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/997_009#Text

11. Положення про дипломатичні представництва та консульські установи іноземних держав в Україні від 10.06.93 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/198/93#Text>

12. [Аналіз судової практики застосування зворотної дії закону про кримінальну відповідальність у часі. Вісник Верховного Суду України. 2015. № 9. С. 33–40. URL : \[https://www.viaduk.net/clients/vsu/vsu.nsf/\\(documents\\)/4E106A1CAAC05D6BC2257EFA002FFE2E\]\(https://www.viaduk.net/clients/vsu/vsu.nsf/\(documents\)/4E106A1CAAC05D6BC2257EFA002FFE2E\)](https://www.viaduk.net/clients/vsu/vsu.nsf/(documents)/4E106A1CAAC05D6BC2257EFA002FFE2E)
13. Берзін П. С. Особливості передбачених Кримінальним кодексом України ситуацій поєднання дії кримінального закону в просторі та за колом осіб. Вісник кримінального судочинства. 2017. № 1. С. 103–115. URL : https://vkslaw.knu.ua/images/verstka/1_2017_Berzin.pdf
14. Дмитрук М. «Мертві норми» КК України: спроба наукового пояснення поняття та причин виникнення // Право України. 2010. № 6. С. 226.
15. Ковальова Т. І. Екстериторіальна дія закону України про кримінальну відповідальність у просторі. Юридична наука. 2017. № 7. С. 4–24. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/jnn_2017_7_3
16. Ковальова Т. І. Територіальна дія Закону України про кримінальну відповідальність у просторі. Юридична наука. 2017. № 5. С. 65–94. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/jnn_2017_5_7
17. Шаблюстий В. В. Нові виклики зворотної дії закону про кримінальну відповідальність у часі. Вісник Кримінологічної асоціації України : зб. наук. пр. 2017. № 1 (15). С. 159–166.

Тема 3. Поняття кримінального правопорушення та його види

1. Беккариа Чезаре. О преступлениях и наказаниях. 5-е изд., заново исправл. и увеличенное. - М.: Стелс, 1995. – 304 с.
2. Галушко Б. С. Поняття злочину в кримінальному праві України. URL : <http://www.apdp.in.ua/v68/89.pdf>
3. Дудоров О.О. Поняття злочину. Класифікація злочинів. Вісник Асоціації кримінального права України. 2013. № 1(1)
4. Зінченко І.О., Тютюгін В.І. Одиначні злочини: поняття, види, кваліфікація. Х.: ФІНН, 2010. 256 с.
5. Костенко О. Злочин і відповідальність за нього у світлі соціального натуралізму (щодо соціально-натуралістичної доктрини кримінального правознавства). Право України. 2010. № 9. С. 31.
6. Кочуріна Д.В. Типологія необережних злочинів за кримінальним кодексом України. URL: [http://files.visnikkau.org/200001876-827c88376a/2\(16\)2017.pdf](http://files.visnikkau.org/200001876-827c88376a/2(16)2017.pdf)
7. Крайник Г.С., Овчаренко А.Є. Поняття та ознаки злочину за кримінальним законодавством України. URL : <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2016/11/72.pdf>
8. Кривоченко Л.М. Класифікація злочинів за ступенем тяжкості у Кримінальному кодексі України: монографія. К.: Юрінком Інтер, 2010. 120 с.
9. Кримінальний проступок у доктрині та законодавстві / авт. кол.: В. О. Туляков, Г. П. Пімонов, Н.І. Мітріцян [та ін.] ; за заг. ред. В. О. Тулякова. Одеса: Юрид. літ-ра, 2012. 424 с.
10. Турлова Ю.А. Деякі питання визначення кримінального проступку та його видів. Актуальні проблеми сучасної юриспруденції. № 6. 2019. С. 175–180. URL : http://apnl.dnu.in.ua/6_2019/41.pdf
11. Федотова Г.В. Кримінальний проступок як вид кримінального правопорушення. Наука і правоохорона. 2017. №4(38). С. 219-225
12. Хавронюк М.І. Проступок, його сутність і порядок досудового розслідування та судового розгляду: новітні середньоазійські підходи порівняно з уже відомими. Право України. 2020. № 2. С. 119–137. URL : <http://ekmair.ukma.edu.ua/handle/123456789/19388?show=full>

Тема 4. Поняття кримінальної відповідальності, склад кримінального правопорушення та його види

1. Брич Л. П. Теорія розмежування складів злочинів: монографія. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2013. 712 с. [URL: http://nbuviap.gov.ua/images/dorobku_partneriv/Bruch.pdf](http://nbuviap.gov.ua/images/dorobku_partneriv/Bruch.pdf)
2. Бучківська В.Л. Стан сильного душевного хвилювання в юридичній науці та судовій практиці. Юридичний науковий електронний журнал. 2023. №3. С.373-377// [URL: http://www.lsej.org.ua/3_2023/87.pdf](http://www.lsej.org.ua/3_2023/87.pdf)
3. Гришук В. К. Поняття, види, підстави і форми реалізації кримінальної відповідальності. Вісник Асоціації кримінального права України. 2013. № 1 (1). С. 50–65. [URL:http://nauka.nlu.edu.ua/wp-content/uploads/2015/07/1_4.pdf](http://nauka.nlu.edu.ua/wp-content/uploads/2015/07/1_4.pdf).
4. Гришук В. К. Філософсько-правове розуміння відповідальності людини: монографія. Хмельницький: Хмельниц. ун-т упр. та права, 2012. 736 с.
5. Здепська В.С., Мхитарян А.С., Горностаї А.В. Воєнний та надзвичайний стан як обставини, що впливають на кваліфікацію кримінального правопорушення та призначення покарання. Юридичний науковий електронний журнал. 2023. №6. С.465-469 // [URL: http://www.lsej.org.ua/6_2023/108.pdf](http://www.lsej.org.ua/6_2023/108.pdf)
6. Коржанський М.Й. Кваліфікація злочинів: навчальний посібник. 2-ге видання. К.: Атіка, 2002. 640 с.
7. Коломієць Ю. Ю. Кримінальний закон та позитивна кримінальна відповідальність. Актуальні проблеми держави і права. 2005. Вип. 25. С. 457–460. [URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apdp_2005_25_107](http://nbuv.gov.ua/UJRN/apdp_2005_25_107).
8. Кузнецов В.В., Савченко А.В. Теорія кваліфікації злочинів: підручник / за заг. ред. д.ю.н., проф. В.І. Шакуна. 4-ге вид., перероб. К.: Алерта, 2012. 316 с.
9. Куц В. М. Теорія кримінальної відповідальності [Електронний ресурс] : навч. посібник. [URL: https:// law.wikireading.ru/8067](https://law.wikireading.ru/8067).
10. Литвинов О. М., Митрофанов І. І. Концептуальна модель механізму реалізації кримінальної відповідальності : монографія. Харків: Золота миля, 2017. 180 с.
11. Марін О.К. Кваліфікація злочинів при конкуренції кримінально-правових норм: монографія. К.: Атіка, 2003. 224 с.
12. Навроцький В.О. Основи кримінально-правової кваліфікації: навч. посібник. К.: Юрінком Інтер, 2006. 704 с.
13. Наконечна І. М. Поняття кваліфікуючих (особливо кваліфікуючих) ознак складу злочину // Часопис Київського університету права. 2013. №4. С. 313-316
14. Основи кваліфікація злочинів: навч. посібник / за ред. М. І. Панова. Харків : Право, 2019. 378 с.
15. Павліченко Є.В., Бобошко О.М. Сутність кримінальної відповідальності та її специфічні ознаки. Нове Українське право. 2023. №1. С. 188-193 // [URL: http://newukrainianlaw.in.ua/index.php/journal/article/view/443/396](http://newukrainianlaw.in.ua/index.php/journal/article/view/443/396)
16. Панов М. Кримінальна відповідальність: поняття, принципи, підстава // Право України. 2012. № 6. С. 227.
17. Сердюк П. Концепція позитивної кримінальної відповідальності як нормативний паронім загальних кримінально-правових відносин у доктрині кримінального права // Право України. 2010. № 11. С. 154.
18. Сухонос В. В., Сухонос В. В. (мол.) Склад злочину: закон, теорія та практика: монографія. Суми: Університетська книга, 2018. 200с. [URL: https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/65900](https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/65900)

Тема 5. Об'єкт кримінального правопорушення

1. Демидова Л. Майнова шкода в системі елементів злочину. Підприємництво, господарство і право. 2011. № 1. С. 52.
2. Коржанський М.Й. Об'єкт і предмет злочину: монографія. Дніпропетровськ : Юрид.

акад. МВС, Ліра ЛТД, 2005. 252 с.

3. Костенко О., Ландіна-Виговська А. Поняття об'єкта злочину: дискусію варто продовжити. *Право України*. 2008. № 4. С.101.

4. Музика А.А., Лащук Є.В. Предмет злочину: теоретичні основи пізнання: монографія. К.: Вид. Паливода А. В., 2011. 192 с.

5. Никифоров Б.С. Объект преступления по советскому уголовному праву: монографія. М., 1960. 232 с.

6. Сенаторов М.В. Потерпілий від злочину в кримінальному праві / за ред. В.І. Борисова. Х. : Право, 2006. 208 с.

7. Тацій В. Я. Об'єкт і предмет злочину в кримінальному праві: монографія. Харків: Право, 2016. 256 с.

8. Трубников В. М. Поняття об'єкта злочину з нових позицій // *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія Право*. 2009. Вип. 1. С. 14–17.

9. Шевчук В.В., Охман О.В. Об'єкт злочину за кримінальним правом України. *Вісник ХУУП*. 2006. № 2. С. 243-249.

Тема 6. Об'єктивна сторона кримінального правопорушення

1. Берзін П. С. Злочинні наслідки: поняття, основні різновиди, кримінально-правове значення: монографія. К.: Дакор, 2009. 736 с.

2. Демидова Л.М. Проблеми кримінально-правової відповідальності за заподіяння майнової шкоди в Україні (майнова шкода як злочинний наслідок): теорія, закон, практика. Харків: Право, 2013. 752 с.

3. Кудрявцев В. Н. Объективная сторона преступления: монографія. М.: Госюриздат, 1960. 244 с.

4. Кубальський В. Н., Браславець К. П. Теорії причинного зв'язку у науці кримінального права. *Юридичний вісник* 4 (49) 2018. С. 176-181

5. Локтіонова В.В. Ознаки об'єктивної сторони злочину та місце серед них злочинних наслідків. [URL : http://pravoisuspilstvo.org.ua/archive/2012/1_2012/53.pdf](http://pravoisuspilstvo.org.ua/archive/2012/1_2012/53.pdf)

6. Мочкош Ян. Про теорії причинного зв'язку в кримінальному праві. *Публічне право*. № 2 (30) (2018). С 119-125

7. Рудковська М. Р. Значення об'єктивної сторони складу злочину для характеристики суспільної небезпеки діяння. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ*. 2017. №2 С. 334-342

8. Фесенко Є.В. Особливості наслідків та причинного зв'язку у злочинах з матеріальним складом. [URL : http://e-pub.aau.edu.ua/index.php/chasopys/article/viewFile/589/609](http://e-pub.aau.edu.ua/index.php/chasopys/article/viewFile/589/609)

9. Ярмыш Н.Н. Теоретические проблемы причинно-следственной связи в уголовном праве (философско-правовой анализ): монографія. – Харьков: Право, 2003. – 512 с.

Тема 7. Суб'єкт кримінального правопорушення

1. Бараненко Д. В. Спеціальний суб'єкт злочину: кримінально-правовий аналіз: дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2009. 220 с

2. Бурдін В. М. Осудність та неосудність (кримінально-правове дослідження). Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2010. – 780 с.

3. Вереша Р. В. Суб'єкт злочину: наук.-практ. посібник. Київ: Алерта, 2014. 44 с.

4. Зайцев О. В. Обмежена осудність у кримінальному праві України: монографія. Харків: Майдан, 2007. 240 с.

5. Зайцев О. В. Деякі проблеми визначення формули неосудності у кримінальному праві України. *Вісник Асоціації кримінального права України: електрон. наук. фах. вид.* 2015. № 1 (4). С. 113–123. [URL : https://dspace.nlu.edu.ua/handle/123456789/8520](https://dspace.nlu.edu.ua/handle/123456789/8520)

6. Клименко В.А., Первомайський В. Б., Приходько Т. М. Обмежена осудність: поняття, критерії та примусове лікування: монографія. К.: Атіка, 2011. 180 с.

7. Ландіна А.В. Спеціальний суб'єкт злочину: порівняльно-правовий аспект // Вісник Асоціації кримінального права України. 2018. № 1(10) .С. 54-63
8. Лень В. В. Осудність у кримінальному праві і законодавстві: монографія. Д.: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, Ліра ЛТД, 2008. 180 с.
9. Максимович Р.Л. Поняття службової особи у кримінальному праві України: монографія. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2008. 304 с.
10. Осадча А. С. Спеціальний суб'єкт злочину: генезис, функції, проблеми кваліфікації: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Харків, 2015. 20 с.
11. Цепень М. Розроблення та застосування категорії обмеженої осудності у вітчизняній правозастосовній практиці // Право України. 2006. № 7. С. 79-82.
12. Чорней С. В. Щодо питання про ознаки повної осудності. Часопис Київського університету права. 2014. № 2. С. 341–344. [URL: http://kul.kiev.ua/images/chasop/2014_2/Chas14_2.pdf](http://kul.kiev.ua/images/chasop/2014_2/Chas14_2.pdf)

Тема 8. Суб'єктивна сторона кримінального правопорушення

1. Бабанін С. В. Змішана форма вини у кримінальному праві України. Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. 2014. № 2. С. 186–192. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvdduvs_2014_2_28
2. Бурдін В. Зміст вини: проблема співвідношення інтелектуальних та вольових аспектів. Вісник Львівського університету. Серія юридична. 2012. Вип. 56. С. 355–365.
3. Вереша Р.В. Сучасні теорії (концепції) вини в науці кримінального права. Вісник Академії адвокатури України том 12 число 1(32) 2015. С. 79-94
4. Вреша Р.В. Вина і норми Загальної частини КК України [URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/vaau_2016_13_1_6](http://nbuv.gov.ua/UJRN/vaau_2016_13_1_6)
5. Вереша Р. В. Загальна теорія вини у кримінальному праві. Часопис цивільного і кримінального судочинства. № 2(35) 2017. С. 171-182.
6. Вереша Р.В. Поняття вини як елемент змісту кримінального права України: монографія. К.: Атіка, 2005. 224 с.
7. Вереша Р.В. Проблеми суб'єктивної сторони складу злочину: монографія. К.: Алерта, 2018. 432 с.
8. Гримайло В. Окремі питання інституту вини у КК України. Підприємництво, господарство і право. 2008. № 3.
9. Палій М. Помилки у визначенні міри покарання в кримінально-правових санкціях (постановка проблеми). Юридична Україна. 2009. № 8. С. 113.
10. Савченко А.В. Мотив і мотивація злочину: монографія. К.: Атіка, 2002. 144 с.
11. Шевченко Є.О., Зінченко І.О. Змішана вина у кримінальному праві України: її види та вплив на кваліфікацію кримінальних правопорушень (Частина перша). Економічна теорія та право. №1 (52) 2023. С.87-104 // URL: <http://econtlaw.nlu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/05/Economic-Theory-and-Law-2023-1-87-104.pdf>
12. Шевченко Є.О., Зінченко І.О. Змішана вина у кримінальному праві України: її види та вплив на кваліфікацію кримінальних правопорушень (Частина друга). Економічна теорія та право. №2 (53) 2023. С.48-65 // URL: <http://econtlaw.nlu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/08/48-65.pdf>

Тема 9. Стадії вчинення кримінального правопорушення

13. Бурдін В. М. Стадії вчинення злочину (кримінально-правове дослідження): монографія. Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2013. 304 с.
14. Горностаї А. В. Кримінальна відповідальність за замах на злочин : монографія. Х.: Юрайт, 2013. 232 с.
15. Дякур М.Д. Доцільність поділу замаху на види та критерій такого поділу. [URL : http://lawreview.chnu.edu.ua/visnuku/st/636/20.pdf](http://lawreview.chnu.edu.ua/visnuku/st/636/20.pdf)
16. Кошель В.В., Псьота О.В. Особливості добровільної відмови: відмінність від

схожих діянь особи, що підлягають кримінальній відповідальності та кримінальний проступок як вид можливого покарання. «Молодий вчений». № 5 (57). травень, 2018 р. С. 249-250

17. Красницький І. В., Щутяк Л. С. Відповідальність за замах на злочин за кримінальним правом України: монографія. Львів: ЛьвДУВС, 2015. 224с.

18. Крецул В.І. Добровільна відмова від злочину [URL : http://dspace.onua.edu.ua](http://dspace.onua.edu.ua)

19. Маслак Н. В. Кримінальна відповідальність за готування до злочину: монографія. Х.: Право, 2010. 232 с

20. Тихий В. Замах на злочин. Вісник Конституційного Суду України. 2004. №4. С.91-94

21. Щутяк Л.С. Злочини, при вчиненні яких замах неможливий. Форум права. 2011. №1 С. 158-163

Тема 10. Співучасть у кримінальному правопорушенні

1. Абакумова Ю.В. Інститут співучасті в кримінальному праві України: природа, сутність, сучасні проблеми визначення: монографія. Запоріжжя: КПУ, 2012. 320 с.

2. Вереша Р.В. Співучасть у злочині: наук.-практ. посібник. Київ: Алерта, 2014. 56 с.

3. Вознюк А.А. Кримінально-правові ознаки організованих груп і злочинних організацій. Київ: Нац. акад. внутр. справ, 2015. 192 с.

4. Дудоров О.О., Задоя К.П. Інститут співучасті у проєкті нового кримінального кодексу України. Юридичний науковий електронний журнал. 2023. №3. С.387-393// [URL: http://www.lsej.org.ua/3_2023/90.pdf](http://www.lsej.org.ua/3_2023/90.pdf)

5. Дудоров О.О., Мовчан Р.О. Кримінально-правова протидія діяльності організованих злочинних об'єднань: аналіз законодавчих новел, визначення перспектив. [Правничий часопис Донецького національного університету імені Василя Стуса](https://jpcchdnu.donnu.edu.ua/article/view/13636/13539). 2022. №2. С. 152-167 // [URL: https://jpcchdnu.donnu.edu.ua/article/view/13636/13539](https://jpcchdnu.donnu.edu.ua/article/view/13636/13539)

6. Загодіренко П. О. Добровільна відмова співучасників від доведення злочину до кінця. [URL : http://www.apdp.in.ua/v69/45.pdf](http://www.apdp.in.ua/v69/45.pdf)

7. Кваша О.О. Співучасть у злочині: структура та відповідальність: монографія. Луганськ: РВВ ЛДУВС ім. Е. О. Дідоренка, 2013. 560 с.

8. Копйова І.А. Змова на вчинення злочину як обов'язкова ознака співучасті. [URL : http://oaji.net/articles/2017/3229-1498464317.pdf](http://oaji.net/articles/2017/3229-1498464317.pdf)

9. Кваша О., Резнік Я. Змова у структурі співучасті у кримінальному правопорушенні. Історико-правовий часопис. 2018. № 1. С. 98-102.

10. Копйова І. А. Особливості призначення покарання співучасникам кримінального правопорушення. Питання боротьби зі злочинністю. 2020. Вип. 40. С. 62-72.

11. Крижановський А., Марисюк К. Класифікація форм співучасті у кримінальному правопорушенні. Вісник Національного університету "Львівська політехніка". Серія : Юридичні науки. 2020. Т. 7, № 2. С. 253-258.

12. Мисливий В. А. Організована злочинна діяльність: форми співучасті у кримінальному правопорушенні. Наука і правоохорона. 2019. № 3. С. 126-138.

13. Митрофанов І.І., Притула А.М. Співучасть у злочині: навч. посіб. О.: Фенікс, 2012. 208 с.

14. Орловський Р.С. Критерії поділу співучасників на види. Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна № 1106. Серія «ПРАВО». Випуск № 17, 2014. С. 175-179

15. Орловський Р.С. Кримінально-правове значення форм співучасті. Науковий вісник Ужгородського національного університету, 2014. С. 218-222

16. Орловський Р. С. Теоретичні та методологічні проблеми інституту співучасті у кримінальному праві України: монографія. Харків: Право, 2019. 624 с.

17. Про практику розгляду судами кримінальних справ про злочини, вчинені стійкими злочинними об'єднаннями: постанова Пленуму Верховного Суду України № 13

від 23.12.2005р. [URL https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0013700-05#Text](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0013700-05#Text)

18. Сємко М. О., Шаблевська І. Ю. Проблематика визначення співучасті у кримінальному правопорушенні. Вісник Національного технічного університету "ХПІ". Серія: Актуальні проблеми розвитку українського суспільства. 2018. № 4. С. 22-27.

19. Ус О. В. Кримінальна відповідальність за підбурювання до злочину: монографія. Харків: Видавець ФО-П Вапнярчук Н. М., 2007. 264 с.

20. Фільчакова Ю.І. Поняття потурання за кримінальним правом України. Юридичний науковий електронний журнал. 2023. №6. С.502-504 // [URL: http://www.lsej.org.ua/6_2023/116.pdf](http://www.lsej.org.ua/6_2023/116.pdf)

Тема 11. Множинність кримінальних правопорушень

1. Антонюк Н.О. Множинність злочинів: до питання про вдосконалення диференціації кримінальної відповідальності. Наукові записки інституту законодавства Верховної Ради України. 2020. №3. С.6-13

2. Бажанов М.И. Множественность преступлений по уголовному праву Украины. Харьков: Право, 2000. 128 с.

3. Грищенко О.П. Фікція в кримінально-правовому інституті рецидиву злочинів. Кримінально-виконавча система: Вчора. Сьогодні. Завтра. 2018. №1(3). С. 144-149. [URL: https://academysps.edu.ua/wp-content/uploads/2018/08/Grishhenko-O.-P..pdf](https://academysps.edu.ua/wp-content/uploads/2018/08/Grishhenko-O.-P..pdf)

4. Гуцуляк М., Лакіза А. Ретроспективний аналіз визначення поняття повторності злочинів як виду множинності. Підприємництво, господарство і право. 2020. №4. С. 288-291. [URL: http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2020/4/50.pdf](http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2020/4/50.pdf)

5. Євдокімова О. Кримінальна відповідальність за повторність кримінальних проступків. Підприємництво, господарство, право. 2020. №8. С. 227-231. [URL: http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2020/8/38.pdf](http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2020/8/38.pdf)

6. Зінченко І.О., Тютюгін В.І. Множинність злочинів: поняття, види, призначення покарання : монографія.. Х.: ФІНН, 2008. 336 с.

7. Колос О.В. Повторність злочинів у кримінальному праві України: монографія. Ірпінь: УДФСУ, 2018. 304 с.

8. Кравчук Г.В. Поняття та юридична характеристика множинності злочинів. Студентський вісник Національного університету водного господарства та природокористування. 2017. №2 (8). С. 129-131. [URL: http://ep3.nuwm.edu.ua/9962/1/%D0%9A%D1%80%D0%B0%D0%B2%D1%87%D1%83%D0%BA%20%D0%93.%D0%92._%D0%B2%D0%B8%D0%BF.2%288%292017.pdf](http://ep3.nuwm.edu.ua/9962/1/%D0%9A%D1%80%D0%B0%D0%B2%D1%87%D1%83%D0%BA%20%D0%93.%D0%92._%D0%B2%D0%B8%D0%BF.2%288%292017.pdf)

9. Міщук І.П. Місце рецидиву в системі множинності злочинів. [URL: http://www.lj.kherson.ua/2014/pravo05/part_3/12.pdf](http://www.lj.kherson.ua/2014/pravo05/part_3/12.pdf)

10. Ободовський О. В. Триваючі злочини у кримінальному праві України: монографія. Одеса: Юридична література, 2016. 256 с.

11. Про практику застосування судами кримінального законодавства про повторність, сукупність і рецидив злочинів та їх правові наслідки: постанова Пленуму Верховного Суду України № 7 від 04.06.2010р. [URL https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0007700-10#Text](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0007700-10#Text)

12. Самарчук М.В. Критерії класифікації сукупності злочинів. Прикарпатський юридичний вісник. 2015. № 3(9) Том 2. С. 213-217. [URL: http://www.pjv.nuoua.od.ua/v3-2_2015/48.pdf](http://www.pjv.nuoua.od.ua/v3-2_2015/48.pdf)

13. Созанський Т.І. Кваліфікація сукупності злочинів: монографія. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2012. 240 с.

14. Телефанко Б.М. Щодо норми про рецидив злочинів. Підприємництво, господарство і право. 2017. №1. С. 203-206. [URL: http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2017/1/39.pdf](http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2017/1/39.pdf)

15. Телефанко Б.М. Пенітенціарний і постпенітенціарний рецидив. Наукові праці НУ ОЮА. 2019. Том 24. С. 120-125. [URL: http://www.nuoa.gov.ua/](http://www.nuoa.gov.ua/)

<http://npnuola.onua.edu.ua/index.php/1234/article/view/645>

16. Устрицька Н.І. Кваліфікація повторності злочинів: монографія. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2013. 216 с.

17. Устрицька Н.І. Інститут множинності злочинів на сучасному етапі розвитку кримінального права. Молодий вчений. 2018. № 12 (64). С. 539-541

18. Устрицька Н.І. Кримінально-правовий зміст сукупності злочинів: окремі міркування. Порівняльно-аналітичне право. 2018. №6. 396-397. [URL: http://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/2907/1/%D0%97%D0%BC%D1%96%D1%81%D1%82%20%D1%81%D1%83%D0%BA%D1%83%D0%BF%D0%BD%D0%BE%D1%81%D1%82%D1%96%20%D0%B7%D0%BB%D0%BE%D1%87%D0%B8%D0%BD%D1%96%D0%B2.pdf](http://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/2907/1/%D0%97%D0%BC%D1%96%D1%81%D1%82%20%D1%81%D1%83%D0%BA%D1%83%D0%BF%D0%BD%D0%BE%D1%81%D1%82%D1%96%20%D0%B7%D0%BB%D0%BE%D1%87%D0%B8%D0%BD%D1%96%D0%B2.pdf)

19. Устрицька Н.І. Поняття рецидиву злочинів за кримінальним правом України. Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. 2018. №3. С. 253-259. [URL: http://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/2350/1/2018-3-28.pdf](http://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/2350/1/2018-3-28.pdf)

Тема 12. Обставини, що виключають кримінальну протиправність діяння

1. Авраменко С.М. Аналіз судових рішень за вчинення умисного вбивства в разі перевищення меж необхідної оборони та розмежування діянь, передбачених статтями 36, 115 та 118 КК України. Право і суспільство. 2020. № 6-2. Частина 2. С. 161-165. [URL: http://pravoisuspilstvo.org.ua/archive/2020/6-2_2020/part_2/26.pdf](http://pravoisuspilstvo.org.ua/archive/2020/6-2_2020/part_2/26.pdf)

2. Аніщук В.В. Обставина, що виключає злочинність діяння: поняття та юридична природа. [URL: http://dspace.nbuviap.gov.ua/bitstream/handle/123456789/34417/10%20An%D1%96swuk.pdf?sequence=1](http://dspace.nbuviap.gov.ua/bitstream/handle/123456789/34417/10%20An%D1%96swuk.pdf?sequence=1)

3. Андрусак Г.М. Безмежна необхідна оборона (частина 5 статті 36 КК України): актуальні проблеми вдосконалення. Юридичний науковий електронний журнал. 2023. №7. С.332-335 // [URL: http://www.lsej.org.ua/7_2023/77.pdf](http://www.lsej.org.ua/7_2023/77.pdf)

4. Байда А., Пилипенко М., Макітренко В. Особливості кваліфікації діяння, пов'язаного з ризиком, як обставини, що виключає кримінальну протиправність діяння в медичній сфері. Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. 2021. № 1. С. 221-228. [URL: https://visnik.dduvs.in.ua/wp-content/uploads/2021/06/21_1_ua_n/38.pdf](https://visnik.dduvs.in.ua/wp-content/uploads/2021/06/21_1_ua_n/38.pdf)

5. Балашов І. Перевищення меж необхідної оборони: спірні питання. Право України. 2006. № 8. С.82-85

6. Бантишев О.Ф., Титула Д.В. Юридичний інститут необхідної оборони. Юридичний науковий електронний журнал. 2020. №2. С. 294-296. [URL: http://www.lsej.org.ua/2_2020/78.pdf](http://www.lsej.org.ua/2_2020/78.pdf)

7. Баулін Ю.В. Обставини, що виключають злочинність діяння. Вісник Асоціації кримінального права України. 2014. № 1(2). С. 133-149

8. Баулін Ю.В. Обставини, що виключають злочинність діяння. Харків, 1991. 41с.

9. Баулін Ю.В. Крайня необхідність. Вісник асоціації кримінального права України. 2016. №6. Том 1. С. 422-424. [URL: http://vakp.nlu.edu.ua/article/view/173271](http://vakp.nlu.edu.ua/article/view/173271)

10. Бачинський О.В. Стан наукової розробки виконання спеціального завдання з розкриття злочинної діяльності організованої групи чи злочинної організації. ВІСНИК НТУУ «КПІ». Політологія. Соціологія. Право. 2018. Випуск 1 (37). С. 66-69. [URL: http://visnyk-psp.kpi.ua/article/view/152842/151940](http://visnyk-psp.kpi.ua/article/view/152842/151940)

11. Бачинський О.В. Принципи виконання спеціального завдання з розкриття злочинної діяльності організованої групи чи злочинної організації. Правова позиція. 2019. № 2 (23). С. 122-129. [URL: http://biblio.umsf.dp.ua/jspui/bitstream/123456789/3534/1/17.pdf](http://biblio.umsf.dp.ua/jspui/bitstream/123456789/3534/1/17.pdf)

12. Беззуб І. Необхідна оборона: необхідність оновлення законодавчої бази. Громадська думка про правотворення. 2020. № 14 (199). С. 5-11. [URL: http://nbuviap.gov.ua/images/dumka/2020/14.pdf](http://nbuviap.gov.ua/images/dumka/2020/14.pdf).

13. Дудік А. О. Захист від озброєної особи як спеціальний вид необхідної оборони. Молодий вчений. 2019. № 5. Вип. 69. С. 464-466.
14. Жданова І. Про відмежування фізичного або психічного примусу від інших обставин, що виключають злочинність діяння. Підприємництво, господарство і право. 2010. - № 8. С. 156-167.
15. Кваша О.О. Обставини, що виключають злочинність діяння, у контексті конституційного права людини на самозахист. Часопис Київського університету права. 2015. №2. С. 284-287
16. Комісарова А.С. Види і способи примушування (примусу) в кримінальному праві. Юридична наука. 2020. № 2(104). С. 27-34
17. Кузнецов В.В. Сийплові М.В. Кримінально-правова характеристика виконання обов'язку щодо захисту Вітчизни, незалежності та територіальної цілісності України. [URL : https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/40909](https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/40909)
18. Кумановський М., Кульмин А. Характеристика деяких обставин, що виключають злочинність діяння. Публічне право. 2018. № 1 (29). С. 38-44. [URL : https://www.publichne-pravo.com.ua/files/29/5.pdf](https://www.publichne-pravo.com.ua/files/29/5.pdf)
19. Луценко Ю.В., Макаренко Н.К., Виконання спеціального завдання з попередження чи розкриття кримінально протиправної діяльності організованої групи чи злочинної організації, що вчиняють шахрайські та корупційні правопорушення. Юридичний науковий електронний журнал. 2023. №7. С.364-368 // [URL: http://www.lsej.org.ua/7_2023/85.pdf](http://www.lsej.org.ua/7_2023/85.pdf)
20. Мисливий В.А. Злочини проти безпеки дорожнього руху і крайня необхідність. [URL: https://ela.kpi.ua](https://ela.kpi.ua)
21. Мошенець Д. М. Інститут необхідної оборони у кримінальному праві України: дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2016. 236 с. [URL: http://elar.naiu.kiev.ua/bitstream/123456789/896/1/moshenets_dis.pdf](http://elar.naiu.kiev.ua/bitstream/123456789/896/1/moshenets_dis.pdf)
22. Навроцький Д.М. Характеристика виконання наказу або розпорядження як обставини, що виключає злочинність діяння. Науковий вісник Ужгородського національного університету. 2016. Серія ПРАВО. Випуск 40. Том 2. С. 90-93. [URL : https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/39701/1/%D0%A5%D0%90%D0%A0%D0%90%D0%9A%D0%A2%D0%95%D0%A0%D0%98%D0%A1%D0%A2%D0%98%D0%9A%D0%90%20%D0%92%D0%98%D0%9A%D0%9E%D0%9D%D0%90%D0%9D%D0%9D%D0%AF%20%D0%9D%D0%90%D0%9A%D0%90%D0%97%D0%A3%20%D0%90%D0%91%D0%9E%20%D0%A0%D0%9E%D0%97%D0%9F%D0%9E%D0%A0%D0%AF%D0%94%D0%96%D0%95%D0%9D%D0%9D%D0%AF.pdf](https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/39701/1/%D0%A5%D0%90%D0%A0%D0%90%D0%9A%D0%A2%D0%95%D0%A0%D0%98%D0%A1%D0%A2%D0%98%D0%9A%D0%90%20%D0%92%D0%98%D0%9A%D0%9E%D0%9D%D0%90%D0%9D%D0%9D%D0%AF%20%D0%9D%D0%90%D0%9A%D0%90%D0%97%D0%A3%20%D0%90%D0%91%D0%9E%20%D0%A0%D0%9E%D0%97%D0%9F%D0%9E%D0%A0%D0%AF%D0%94%D0%96%D0%95%D0%9D%D0%9D%D0%AF.pdf)
23. Никорович Б.Д. Порівняльно-правовий аналіз інституту необхідної оборони у кримінальному праві України та зарубіжних країн. Молодий вчений. 2018. №4 (56). С. 77-80. [URL : http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2018/4/19.pdf](http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2018/4/19.pdf)
24. Новиков М. Санкціонована судом крайня необхідність у теорії відшкодування фізичної шкоди, завданої злочинцем. Право України. 2013. № 1-2. С. 358-364.
25. Орловський Б.М. Уявна оборона: помилка при необхідній обороні чи самостійна обставина, що виключає злочинність діяння. [URL : http://dspace.onu.edu.ua:8080](http://dspace.onu.edu.ua:8080)
26. Пилипенко В. Відповідальність за виконання воєнних злочинів на виконання наказу. [URL: http://www.jurnaluljuridic.in.ua/archive/2017/4/42.pdf](http://www.jurnaluljuridic.in.ua/archive/2017/4/42.pdf)
27. Плисюк Н. М. Кримінальна відповідальність за умисне вбивство при перевищенні меж необхідної оборони або у разі перевищення заходів, необхідних для затримання злочинця: монографія. Хмельницький: Хмельницький університет управління та права, 2014. 159 с.
28. Про судову практику про необхідну оборону: постанова Пленуму Верховного Суду України від №1 26.04.2002р. [URL https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0001700-02#Text](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0001700-02#Text)

29. Рощина І.О., Гудзь С.Д. Необхідна оборона як обставина, що виключає злочинність діяння: національний та міжнародний аспекти. Юридичний вісник. 3(28). 2013. С. 155-158
30. Собко Г.М. Психічне насильство як обставина, що виключає злочинність діяння. Підприємництво, господарство і право. 2019. № 10. С. 152-156. URL: <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2019/10/26.pdf>
31. Собко Г.М. Психічний примус, насильство як обставина, що виключає злочинність діяння. Юридичний бюлетень. 2019. №9. С. 251-258. URL: http://www.lawbulletin.oduvs.od.ua/archive/2019/9_2019/36.pdf
32. Столяр Т. В. Кримінально-правова характеристика заподіяння тяжкої шкоди при перевищенні меж необхідної оборони: дис. ... канд. юрид. наук. Київ. 2016. 262 с. URL: http://elar.naiu.kiev.ua/bitstream/123456789/1164/1/stolyar_dis.pdf
33. Столяр Т.В. Правова природа реалізації особою права на необхідну оборону в умовах військового конфлікту в Україні. Публічне право. 2019. № 2 (34). С. 87-92. URL: <https://www.publichne-pravo.com.ua/files/34/pdf/pp-2019-34-10.pdf>
34. Хавронюк М.І. Обов'язок захищати Вітчизну і нові статті Кримінального кодексу. URL: <https://rpr.org.ua/news/obov-iazok-zakhyshchaty-vitchyznu-i-novi-statti-kryminalnoho-kodeksu/>
35. Храмов О. М. Кримінально-правова характеристика насильства при необхідній обороні (національний та міжнародний аспект). Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. 2019. № 28. С. 120–128.
36. Черняк А.М. Виконання спеціального завдання з розкриття злочинної діяльності організованої групи чи злочинної організації у сфері міжнародного студентського обміну. Вісник кримінального судочинства. 2019. №4. С. 69-78. URL: https://vkslaw.knu.ua/images/verstka/4_2019_CHERNIAK.pdf
37. Шуп'яна М. Крайня необхідність: історико-правовий аспект законодавчого закріплення на українських землях. Юридичний вісник. 2019. №4. С. 236-243. URL: <https://journals.indexcopernicus.com/api/file/viewByFileId/908327.pdf>
38. Яценко А.М. Обставини, що виключають застосування кримінальної відповідальності та інших заходів кримінально-правового характеру. Вісник кримінологічної асоціації України. 2017. № 1 (15) С. 178-187

Тема 13. Звільнення від кримінальної відповідальності

1. Баулін Ю.В. Звільнення від кримінальної відповідальності: монографія. К.: Атіка, 2004. 296с. http://library.nlu.edu.ua/POLN_TEXT/UP/BAULIN_2004.pdf
2. [Гуртієва Л.М., Лукашкіна Т.В.](#) Деякі пропозиції щодо вдосконалення нормативного регулювання звільнення неповнолітнього від кримінальної відповідальності. Юридичний науковий електронний журнал. 2021. №12. С. 339-344. URL: http://www.lsej.org.ua/12_2021/86.pdf
3. Дудоров О., Письменський Є. Звільнення від кримінальної відповідальності і звільнення від покарання та його відбування: порівняльно-правова характеристика. Вісник Національної академії прокуратури України. 2010. № 3. С. 46–52. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnapu_2010_3_10.
4. Кіцен Н.В. Деякі кримінально-процесуальні аспекти інституту звільнення від кримінальної відповідальності. Право і суспільство. 2020. №1 частина 2. С. 163-168. URL: http://pravoisuspilstvo.org.ua/archive/2020/1_2020/part_2/29.pdf
5. [Меркулова В.О.](#) Звільнення від кримінальної відповідальності: особливості методології дослідження стимулюючого міждисциплінарного інституту. Південноукраїнський правничий часопис. 2019. №3. С. 78-84. URL: <http://www.sulj.oduvs.od.ua/archive/2019/3/21.pdf>

6. Муха С.О. Передумова звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з передачею особи на поруки. Питання боротьби зі злочинністю. 2019. Випуск 37. С. 134-150. [URL : http://pbz.nlu.edu.ua/article/view/178707](http://pbz.nlu.edu.ua/article/view/178707)
7. Нікіфорова Т.І. Спеціальні види звільнення від кримінальної відповідальності: навчальний посібник. Хмельницький: Хмельницький університет управління та права, 2014. 96с. ISBN 978-617-7169-26-9
8. Про практику застосування судами України законодавства про звільнення особи від кримінальної відповідальності: постанова Пленуму Верховного суду України № 12 від 23.12.2005р. [URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0012700-05#Text](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0012700-05#Text)
9. Ющик О.І. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з передачею особи на поруки: теорія та практика. Часопис Київського університету права. 2019. №4. С 354-358
10. Ященко А. М. Чи можна примиритися з близькими родичами та членами сім'ї у разі загибелі потерпілого? Вісник Кримінологічної асоціації України. 2019. Спец. вип. С.175-184. [URL : http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/handle/123456789/6029](http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/handle/123456789/6029)

Тема 14. Поняття, мета, система та види покарань

1. Басалюк Н.В. Система покарань у доктрині кримінального права України. Актуальні проблеми держави і права. 2020. [URL : http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/13885](http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/13885)
2. Беккариа Чезаре. О преступлениях и наказаниях. – 5-е изд. заново исправл. и увеличенное. - М.: Стелс, 1995. – 304 с.
3. Бойко І.Й. Кримінальні покарання в Україні (ІХ–ХХ ст.): навч. посіб. Л.: ЛНУ ім. І.Франка, 2013. 408 с.
4. Гуторова Н., Шаповалова О. Конфіскація майна за кримінальним правом України: проблеми та перспективи. Право України. 2010. № 9. С. 56.
5. Денисова Т.А. Поняття функцій покарання та їх загальна характеристика. Вісник ХУУП. 2006. №1. С. 222
6. Євдокімова О.В. Недоліки встановлення конфіскації майна у санкціях закону про кримінальну відповідальність. Юридичний науковий електронний журнал. 2023. №6. С.457-460 // [URL: http://www.lsej.org.ua/6_2023/106.pdf](http://www.lsej.org.ua/6_2023/106.pdf)
7. Євдокімова О. В. Проблеми покарання та його призначення у законотворчості та правозастосовній діяльності в умовах воєнного стану / О. В. Євдокімова // Кримінально-правові відповіді на виклики воєнного стану в Україні : матеріали міжнар. наук.-конф., м. Харків, 5 трав. 2022 р. / Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, Нац. шк. суддів України, Всеукр. асоц. кримін. права, НДІ вивч. проблем злочинності ім. акад. В. В. Сташиса. - Харків: Право, 2022. - С. 85-91. // [URL: https://dspace.nlu.edu.ua//jspui/handle/123456789/19693](https://dspace.nlu.edu.ua//jspui/handle/123456789/19693)
8. Книженко О. О. Санкції у кримінальному праві: монографія. Х.: НикаНова, 2011. 336 с.
9. Козаченко О.В., Зіневич А.І. Види конфіскацій за кримінальним законом України. Новітні кримінально-правові дослідження. 2015. [URL : http://dspace.onua.edu.ua](http://dspace.onua.edu.ua)
10. Крайник Г. Штраф як вид покарання за злочини проти безпеки виробництва: зміст та практика застосування. Підприємництво, господарство і право. Кримінальне право. 2016. №3. [URL : http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2016/03/27.pdf](http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2016/03/27.pdf)
11. Новікова К. А. Обмеження свободи як вид покарання: монографія / наук. ред. Ю. А. Пономаренко. Харків: Право, 2019. 288 с. [URL : https://pravo-izdat.com.ua/image/data/Files/874/3_Obmezhennja_svododi_jak_vnutri.pdf](https://pravo-izdat.com.ua/image/data/Files/874/3_Obmezhennja_svododi_jak_vnutri.pdf)
12. Павлова Т.О. Види конфіскації за чинним кримінальним кодексом України. Правова держава. 2016. №23. [URL : http://dspace.onu.edu.ua:8080/bitstream/handle/123456789/8881/135-140.pdf?sequence=1&isAllowed=y](http://dspace.onu.edu.ua:8080/bitstream/handle/123456789/8881/135-140.pdf?sequence=1&isAllowed=y)

13. Пироженко О. С. Покарання, що обмежують майнові права засуджених, за кримінальним правом України: монографія. Х.: НікаНова, 2012. 294 с.
14. Пономаренко Ю. А. Штраф як вид покарання у кримінальному праві України (за результатами реформи 2011 р.) : наук. нарис. Х.: Право, 2012. 80 с.
15. Про практику призначення військовослужбовцям покарання у виді тримання в дисциплінарному батальйоні: постанова Пленуму Верховного суду України № 15 від 28.12.96р. із змінами і доповненнями від 26.12.2003р. [URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0015700-96#Text](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0015700-96#Text)
16. Про практику призначення судами кримінального покарання: постанова Пленуму Верховного суду України № 7 від 24.10.2003р. [URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0022700-95#Text](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0022700-95#Text)
17. Сташис В. Актуальні питання системи покарань за Кримінальним кодексом України 2001 року // Право України. 2010. №9. С.16.

Тема 15. Призначення покарання

1. Бабанли Р.Ш. Призначення покарання в Україні: теоретико-прикладні засади. Чернігів: Десна Поліграф, 2019. 488 с. URL : <http://idpnan.org.ua/files/2019/babanli-r.sh.-priznachennya-pokarannya-v-ukrayini-teoretiko-prikladni-zasadi-d.pdf>
2. Волинець Р.А. Призначення покарання за сукупністю кримінальних правопорушень та сукупністю вироків у практиці Верховного суду (частина 2). Юридичний науковий електронний журнал. 2023. №6. С.432-436 // URL: http://www.lsej.org.ua/6_2023/101.pdf
3. Гога А.М. Особливості призначення покарання за кримінальні проступки проти життя та здоров'я. Юридичний науковий електронний журнал. 2023. №1. С.363-366 // URL: http://www.lsej.org.ua/1_2023/88.pdf
4. Дудоров О.О. Спеціальні засади призначення покарання. Слово Національної школи суддів України. 2013. № 1. С. 67-83. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/cln_2013_1_10
5. Євдокімова О. В. Проблемні питання призначення покарання при укладенні угоди про примирення або визнання винуватості. Право і суспільство. 2014. №2. С. 217-221 URL :<http://dspace.nlu.edu.ua/handle/123456789/10800>
6. Євдокімова О.В. Проблеми правової регламентації обставин, які обтяжують покарання, у зв'язку з впровадженням кримінального проступку. Право і суспільство. 2020. №5. С.154-160. URL : http://pravoisuspilstvo.org.ua/archive/2020/5_2020/25.pdf
7. Загинець-Заболотенко З.А., Чаплиук О.І. Проблеми зарахування строку перебування особи, до якої застосовувалися примусові заходи медичного характеру, у строк відбування покарання за правилами, передбаченими ч. 5 ст. 72 КК України у редакції «Закону Савченко». Юридичний науковий електронний журнал. 2023. №4. С. 478-481. // URL: http://www.lsej.org.ua/4_2023/116.pdf
8. Казначеева Д.В. Проблеми призначення покарання щодо неповнолітніх. Вісник Кримінологічної асоціації України. 2020. № 1 (22). С. 176-182. URL : <http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/handle/123456789/8303>
9. Калмиков Д. Дивний гуманізм українського законодавця або проблеми призначення кримінального покарання окремим категоріям винних. Юридичний вісник України. 2011. № 33 (841). 20–26 серпня. С. 5; № 34 (842). 27 серпня – 2 вересня. С. 5. URL <https://pravo.org.ua/ua/news/5253->
10. Лизогуб, Я. Г. Закон як дишло, чи Суддівське свавілля: рецидив = повторність під кутом зору обставин, що обтяжують покарання. Право і безпека. 2019. № 2 (73). С. 75-81. URL : <http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/handle/123456789/6358>
11. Нікітін А.О. Принципи та загальні засади призначення покарання. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Юриспруденція. 2014. №7 С. 187-190. URL :http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmgu_jur_2014_7_47.

12. Огляд судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду щодо призначення покарання / Упоряд.: канд. юрид. наук В. В. Щепоткіна; відпов. за вип.: канд. юрид. наук Р. Ш. Бабанли. Київ, 2019. 21 стор. URL: https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/ogljad_kks_vs.pdf

13. Омельчук О.М. Загальні засади призначення покарання: законодавче регулювання та практика застосування. Університетські наукові записки. 2013. № 4. С. 360-366 URL.: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Unzap_2013_4_45.pdf.

14. Парасюк Н.М. Новий етап гуманізації кримінально-правового впливу щодо застосування покарання у виді довічного позбавлення волі: проблема відповідності. Аналітично-порівняльне правознавство. 2022. №6. С. 287-292 // URL: <http://journal-app.uzhnu.edu.ua/article/view/273860/269171>

15. Про практику призначення військовослужбовцям покарання у виді тримання в дисциплінарному батальйоні: постанова Пленуму Верховного суду України № 15 від 28.12.96р. із змінами і доповненнями від 26.12.2003р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0015700-96#Text>

16. Про практику призначення судами кримінального покарання: постанова Пленуму Верховного суду України № 7 від 24.10.2003р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0022700-95#Text>

17.Самотієвич В.О. До питання обмеження суддівського розсуду під час призначення покарання. Європейські перспективи. 2019. № 3. С. 71-77. URL: <http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/handle/123456789/10836>

Тема 16. Звільнення від покарання і його відбування. Погашення та зняття судимості

1. Василенко Ю.В. Звільнення від відбування покарання у зв'язку з прийняттям уповноваженим органом рішення про передачу засудженого для обміну як військовополоненого. Юридичний науковий електронний журнал. 2023. №4. С. 443-445. // URL: http://www.lsej.org.ua/4_2023/110.pdf

2. Габлей Н. Г. Окремі аспекти застосування до засудженого звільнення від відбування покарання з випробуванням як однієї з форм реалізації кримінальної відповідальності. Наукові праці Національного університету «Одеська юридична академія». Т. 29 / голов. ред. Ю. В. Цуркан-Сайфуліна ; МОН України, НУ «ОЮА». Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2021. С. 55-60. URL: <http://dspace.onua.edu.ua/handle/11300/16393>

3. Горох О.П Сучасні кримінально-правові проблеми звільнення від покарання та його відбування: Монографія. К. Видавничий дім «Дакор», 2019. 676с.

4. Горох О.П. Звільнення від покарання та його відбування за кримінальним правом України. автореф. дис. ... д-ра. юрид. наук. Київ, 2019. 43с. URL :http://idpnan.org.ua/files/2019/goroh-o.p.-zvilnennya-vid-pokarannya-ta-yogo-vidbuvannya-za-kriminalnim-pravom-ukrayini_a.pdf

5. Гритенко О. А., Чекмарьова І. М. Умовно-дострокове звільнення засудженого від подальшого відбування покарання у виді позбавлення волі під нагляд як форма прогресивної системи виконання та відбування покарання у виді позбавлення волі: доктринальні аспекти. Південноукраїнський правничий часопис. Актуальні проблеми історико-правової науки. 2020. №3. С. 179-184. URL: <http://www.sulj.oduvs.od.ua/archive/2020/3/34.pdf>

6. Давидович І. Пом'якшення призначеного покарання внаслідок зворотної дії кримінального закону: проблеми застосування ч. 3 ст. 74 Кримінального кодексу України. Підприємництво, господарство і право. 2020. №3. С. 244-250. URL: <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2020/3/42.pdf>

7. Єрмоєнко І. В. Сутність покарання у виді позбавлення права обіймати певні посади чи займатись певною діяльністю. Молодий вчений. 2015. № 2. С. 120-123 URL: <http://www.molodiyvcheniy.com.ua/ua/120-123-eremenko-i-v-sutnist-pokarannya-u-vidi-pozbavleniya-prava-obiyhati-pevni-posady-chi-zaymatys-pevnoyu-diyalnistyu>

<http://molodyvcheny.in.ua/filew/11may2015/41.pdf>

8. Зеленов Г.М., Кваша О.О. Недоліки судової практики в частині звільнення від відбування покарання з випробуванням за вчинення корупційних злочинів. [URL : https://sud.ua/ru/news/blog/188728-nedoliki-sudovoyi-praktiki-v-chastini-zvlnennya-vid-vidbuvannya-pokarannya-z-viprobuванняm-za-vchinennya-koruptsiynikh-zlochyniv](https://sud.ua/ru/news/blog/188728-nedoliki-sudovoyi-praktiki-v-chastini-zvlnennya-vid-vidbuvannya-pokarannya-z-viprobuванняm-za-vchinennya-koruptsiynikh-zlochyniv)

9. Казначеева Д.В. Актуальні проблеми умовно-дострокового звільнення від відбування покарання. Порівняльно-аналітичне право. 2018. № 4. С. 385-388. [URL : https://univd.edu.ua/science-issue/scientist/192](https://univd.edu.ua/science-issue/scientist/192)

10. Казначеева, Д. В. Деякі дискусійні питання умовно-дострокового звільнення від відбування покарання. Вісник кримінологічної асоціації України. 2021. № 1(24). С. 187-194

11. Книженко О.О. Звільнення від відбування покарання з випробуванням за кримінальним правом України): автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Х. Національний університет внутрішніх справ, 2003. 19 с. [URL : https://i-rc.org.ua/files/personalii/knigenko-o-o.pdf](https://i-rc.org.ua/files/personalii/knigenko-o-o.pdf)

12. Комаровський М.Д., Трунов М.В. Інститут заміни довічного позбавлення волі: європейський та національний досвід. Юридичний науковий електронний журнал. 2023. №3. С.400-404 // URL: http://www.lsej.org.ua/3_2023/92.pdf

13. Конопельський В.Я., Резніченко Г.С. Деякі проблеми правозастосування звільнення від відбування покарання з випробуванням вагітних жінок і жінок, які мають дітей віком до семи років. Юридичний науковий електронний журнал. 2023. №2. С.436-438 // URL: http://www.lsej.org.ua/2_2023/102.pdf

14. Красій М.О. Інститут судимості: проблеми теорії і практики, необхідність удосконалення Вісник Асоціації кримінального права України. 2016. № 2(7). С. 169-178. [URL : http://vakp.nlu.edu.ua/article/view/167868](http://vakp.nlu.edu.ua/article/view/167868)

15. Крикливець Д.Є. Звільнення від відбування покарання на підставі ст. 84-1 КК України: питання правового регулювання та правозастосування. Юридичний науковий електронний журнал. 2023. №2. С.439-442 // URL: http://www.lsej.org.ua/2_2023/103.pdf

16. Крикливець Д.Є. Деякі питання заміни покарання у виді довічного позбавлення волі більш м'яким. Науковий вісник Ужгородського Національного Університету, 2023. Серія ПРАВО. Випуск 75: частина 2. С. 88-92 // URL: <http://visnyk-pravo.uzhnu.edu.ua/article/view/276147/271020>

17. Муратова С. О. Судимість у системі інститутів Загальної частини кримінального права України: монографія. Харків : Право, 2017. 272 с. ISBN 978-966-937-187-4 [URL : https://pravo-izdat.com.ua/image/data/Files/329/3_Sudimist%20u%20sistemi%20institutiv_Mono_vnutri.pdf](https://pravo-izdat.com.ua/image/data/Files/329/3_Sudimist%20u%20sistemi%20institutiv_Mono_vnutri.pdf)

18. Олійник О.І., Звенігородський О.М. Правові аспекти формування та трансформації інституту умовного засудження в Україні. Право і суспільство. 2018. № 1. [URL : http://pravoisuspilstvo.org.ua/archive/2018/1_2018/part_1/46.pdf](http://pravoisuspilstvo.org.ua/archive/2018/1_2018/part_1/46.pdf)

19. [Острогляд О.В.](#) Інститут судимості в Україні: недоліки законодавчої регламентації. Актуальні проблеми правознавства. 2016. №1. С. 176-179. [URL : http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/6902/1/%D0%9E%D1%81%D1%82%D1%80%D0%BE%D0%B3%D0%BB%D1%8F%D0%B4%20%D0%9E..pdf](http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/6902/1/%D0%9E%D1%81%D1%82%D1%80%D0%BE%D0%B3%D0%BB%D1%8F%D0%B4%20%D0%9E..pdf)

20. Парасюк Н.М. Звільнення від відбування покарання із випробуванням за вчинення тяжких та особливо тяжких злочинів: питання кримінально-правової доцільності. Юридичний науковий електронний журнал. 2021. № 4. С. 471-474. [URL : http://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/4055/1/%d0%bf%d0%b0%d1%80%d0%b0%d1%81%d1%8e%d0%ba%20%d0%bd.pdf](http://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/4055/1/%d0%bf%d0%b0%d1%80%d0%b0%d1%81%d1%8e%d0%ba%20%d0%bd.pdf)

21. Письменський Є.О. Теоретико-прикладні проблеми звільнення від покарання та його відбування за кримінальним правом України: монографія / наук. ред. д-р юрид. наук, проф. О.О. Дудоров. Луганськ: РВВ ЛДУВС ім. Е.О. Дідоренка, 2014. 728 с. [URL : http://dspace.lduvs.edu.ua/jspui/handle/123456789/238](http://dspace.lduvs.edu.ua/jspui/handle/123456789/238)

22. Поліщук Н.І. Звільнення від покарання за хворобою у кримінальному праві

України: дисертація на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право» / Поліщук Назарій Ігорович. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2021. 238 с. URL : <http://dspace.lvduvs.edu.ua/handle/1234567890/3745>

23. Положення про здійснення помилування. Затверджено Указом Президента України від 21 квітня 2015 року № 223/2015. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/902/2010>

24. Про застосування амністії в Україні. Закон України від 1 жовтня 1996 року (в редакції від 02.06 2011 року). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/>

25. Про практику застосування судами законодавства про звільнення від відбуття покарання засуджених, які захворіли на тяжку хворобу: постанова Пленуму Верховного суду України № 8 від 28.09.73р. із змінами і доповненнями 4.06.93р., 3.12.97р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/>

26. Про практику застосування судами України законодавства про погашення і зняття судимості: постанова Пленуму Верховного суду України №16 від 26.12.2003р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/>

27. Про умовно-дострокове звільнення від відбування покарання і заміну невідбутої частини покарання більш м'яким: постанова Пленуму Верховного суду України № 2 від 26.04.2002р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/>

28. Резніченко Г.С., Мурадян Г.Р. Правова природа звільнення від відбування покарання з випробуванням. південноукраїнський правничий часопис. №4. 2020. С. 154-158. URL : <http://www.sulj.oduvs.od.ua/archive/2020/4/28.pdf>

29. Романов М.В. Звільнення від покарання: навч. посібник. Харків: Права людини, 2012. 112 с. URL : [http:// library.khpg.org/files/docs/1350337413.pdf](http://library.khpg.org/files/docs/1350337413.pdf)

30. Сийпловіч М.В. Судова практика звільнення від відбування покарання з випробуванням за кримінальні правопорушення, що посягають на охоронну діяльність. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право. № 69 (2022). С. 367-372

31. Солдатова В.Д. Інститут помилування в Україні: основні проблеми та перспективи розвитку. Кримінологічний вимір сучасності : зб. тез доп. наук.-практ. конф. (м. Харків, 14 квіт. 2022 р.) / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ; Кримінол. асоц. України. Харків: ХНУВС, 2022. С. 78-82. URL : <http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/handle/123456789/11722>

32. Сосонська А.І. Визначення іспитового строку при застосуванні статті 75 КК України. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право. Том 63 (2021). URL : <http://visnyk-pravo.uzhnu.edu.ua/article/view/232279>

33. Устрицька Н.І. Судимість як захід кримінально-правового характеру. Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія юридична. 2017. №1. С. 3014-312. URL : <http://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/1836/1/1-2017%2B34.pdf>

34. Чугаєвська А. Процесуальний порядок звільнення від покарання за діяння, караність якого законом усунена. Вісник Пенітенціарної асоціації України. 2019. (4). 168-177. URL : <https://visnykpau.com/index.php/journal/article/view/374>

35. Шмат М. Звільнення від відбування покарання за психічною хворобою. Вісник Пенітенціарної асоціації України. 2021. (2), 74-84. URL : <https://visnykpau.com/index.php/journal/article/view/501>

Тема 17. Інші заходи кримінально-правового характеру. Заходи кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб

1. Берш А. Примусові заходи медичного характеру: сутність та правова природа. Наукові перспективи. 2021. № 5 (11). С. 227-238. URL : <http://perspectives.pp.ua/index.php/np/article/view/250>

2. Берш А.Я. Примусові заходи медичного характеру: права природа та види: автореф. автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Одеса, 2017. 23с. [URL :http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/7804](http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/7804)
3. Бодунова О.М., Щербакова В.А. До питання про заходи кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб. Юридичний науковий електронний журнал. 2020. №8. С. 356-359. [URL : http://www.lsej.org.ua/8_2020/90.pdf](http://www.lsej.org.ua/8_2020/90.pdf)
4. Виник А.О. Порівняльна характеристика спеціальної конфіскації як іншого заходу кримінально-правового характеру та конфіскації як виду покарання за чинним кримінальним кодексом України. південноукраїнський правничий часопис. 2019. №2. С. 26-28. [URL : http://www.sulj.oduvs.od.ua/archive/2019/2/8.pdf](http://www.sulj.oduvs.od.ua/archive/2019/2/8.pdf)
5. Дудоров О.О. Хавронюк М.І. Відповідальність за домашнє насильство і насильство за ознакою статі (науково-практичний коментар новел Кримінального кодексу України) / за ред. М.І. Хавронюка. К.: Ваіте, 2019. 228 с. [URL : https://ukraine.unfpa.org/sites/default/files/pub-pdf/FNOON_Kommentar_A5.pdf](https://ukraine.unfpa.org/sites/default/files/pub-pdf/FNOON_Kommentar_A5.pdf)
6. Кириченко В.Л. Деякі питання здійснення правосуддя у кримінальному провадженні щодо застосування примусових заходів медичного характеру. Держава та регіони. Серія: Право. 2019 р. № 4 (66). С. 146-151. [URL : http://www.law.stateandregions.zp.ua/archive/4_2019/27.pdf](http://www.law.stateandregions.zp.ua/archive/4_2019/27.pdf)
7. Кириченко С.І., Кириченко В.Л. Методичні рекомендації для адвокатів щодо здійснення захисту, гарантованого державою «Дії захисника у кримінальному провадженні щодо застосування примусових заходів медичного характеру». [URL : http://ulaf.org.ua/wp-content/uploads/2016/09/MP_pzmmh3.pdf](http://ulaf.org.ua/wp-content/uploads/2016/09/MP_pzmmh3.pdf)
8. Клименко О.В. Розвиток інституту примусових заходів медичного характеру в законодавстві країн Європи. Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: юридичні науки. 2020. № 3 (70). Том 31. С. 171-175. [URL : https://www.juris.vernadskyjournals.in.ua/journals/2020/3_2020/32.pdf](https://www.juris.vernadskyjournals.in.ua/journals/2020/3_2020/32.pdf)
9. Книженко О.О. Обмежувальні заходи щодо звільненого від відбування покарання з випробуванням. вісник пенітенціарної асоціації України. 2020. № 1(11). С. 73-80. [URL : https://journals.indexcopernicus.com/api/file/viewByFileId/1308314.pdf](https://journals.indexcopernicus.com/api/file/viewByFileId/1308314.pdf)
10. Козарійчук Д.В. Права природа доступу до правосуддя особи, щодо якої вирішується питання про застосування примусових заходів медичного характеру. Науковий вісник публічного та приватного права 2020. Випуск 6. том 1. С. 226-231. [URL : http://nvppp.in.ua/vip/2020/6/tom_1/42.pdf](http://nvppp.in.ua/vip/2020/6/tom_1/42.pdf)
11. Козаченко О. В. Обмежувальні заходи в системі заходів кримінально-правового впливу. Новітні кримінально-правові дослідження – 2019 : альманах наукових досліджень / за ред. О. В. Козаченка, О. М. Мусиченко. Миколаїв : СПД Румянцева Г. В., 2019. С. 11-19. [URL : http://dspace.onua.edu.ua/handle/11300/17372](http://dspace.onua.edu.ua/handle/11300/17372)
12. Кондра О. Проблеми правової природи «спеціальної конфіскації» у кримінально-правових санкціях. [URL : http://radnuk.info/statti/558-kruminolog/15366-2011-01-23-02-03-02.html](http://radnuk.info/statti/558-kruminolog/15366-2011-01-23-02-03-02.html).
13. Крижановський М., Яценко А. Заходи кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб: монографія. Харків, Право. 2020. 264с.
14. Крижановський М. В. Заходи кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб: форми, окремі аспекти застосування та перспективи запровадження нових видів. Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. 2019. № 4. С. 217-224. [URL : http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/handle/123456789/9759](http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/handle/123456789/9759)
15. Литвинов О., Яценко А., Харитонов С. Конфіскація майна та спеціальна конфіскація як заходи кримінально-правового впливу на суспільно небезпечні посягання з боку фізичних осіб. Юридичний вісник України, 2020. т.27 листоп. 3 груд. (№ 47). С.6. [URL : https://yvu.com.ua/konfiskatsiya-majna-ta-spetsialna-konfiskatsiya-yak-zahody-kryminalno-pravovogo-vplyvu-na-suspilno-nebezpechni-posyagannya-z-boku-fizychnyh-osib/](https://yvu.com.ua/konfiskatsiya-majna-ta-spetsialna-konfiskatsiya-yak-zahody-kryminalno-pravovogo-vplyvu-na-suspilno-nebezpechni-posyagannya-z-boku-fizychnyh-osib/)

16. [Ліпіна В.В.](http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2019/11/75.pdf) До проблеми застосування обмежувальних заходів у кримінальному праві України. Молодий вчений. 2019. № 11 (75). С. 340-343. [URL : http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2019/11/75.pdf](http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2019/11/75.pdf)
17. Лосич С.В., Рутвян К.О. Складнощі застосування примусових заходів медичного характеру до обмежено осудних осіб. Форум права. 2019. №2. С. 45-51. [URL : https://forumprava.pp.ua/files/045-051-2019-2-FP-Losych,Rutvian_7.pdf](https://forumprava.pp.ua/files/045-051-2019-2-FP-Losych,Rutvian_7.pdf)
18. [Лукомська А.В.](http://pravoisuspilstvo.org.ua/archive/2020/6-2_2020/part_2/30.pdf) Поняття інституту спеціальної конфіскації майна у кримінальному законодавстві України. право і суспільство. 2020. № 6-2. частина 2. [URL : http://pravoisuspilstvo.org.ua/archive/2020/6-2_2020/part_2/30.pdf](http://pravoisuspilstvo.org.ua/archive/2020/6-2_2020/part_2/30.pdf)
19. [Мірошніченко С.С.](http://www.sulj.oduvs.od.ua/archive/2021/1/4.pdf) Відповідальність юридичних осіб (у контексті реформування національного кримінального законодавства). південноукраїнський правничий часопис. 2021. №1. С. 8-13. [URL : http://www.sulj.oduvs.od.ua/archive/2021/1/4.pdf](http://www.sulj.oduvs.od.ua/archive/2021/1/4.pdf)
20. Мудрецька Г.В. Накладення арешту на майно з метою забезпечення спеціальної конфіскації. Південноукраїнський правничий часопис. 2023. №1. С. 222-227. // [URL: http://www.sulj.oduvs.od.ua/archive/2023/1/39.pdf](http://www.sulj.oduvs.od.ua/archive/2023/1/39.pdf)
21. Новікова К. А. Місце обмежувальних засобів у системі засобів кримінального права. Юридичний вісник. №2 (63). 2022.
22. Огляд судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду щодо застосування спеціальної конфіскації майна як заходу кримінально-правового характеру. Рішення, внесені до ЄДРСР, із січня 2018 року по листопад 2021 року / упоряд. заступник голови Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду, канд. юрид. наук В. В. Щепоткіна, правове управління (ІІІ) департаменту аналітичної та правової роботи апарату Верховного Суду. Київ, 2021. 22 с. [URL: https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/Oglyad_KKS_2022_01_11.pdf](https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/Oglyad_KKS_2022_01_11.pdf)
23. Павлова Т.О. Актуальні проблеми законодавчого визначення спеціальної конфіскації та її предметів у чинному Кримінальному кодексі України. Національний юридичний журнал: Теорія і практика. Квітень 2018. [URL : http://jurnaluljuristic.in.ua/archive/2018/2/part_1/31.pdf](http://jurnaluljuristic.in.ua/archive/2018/2/part_1/31.pdf)
24. Павлова Т.О., Кривошчилова А.С. Обмежувальні заходи, що застосовуються до осіб, які вчинили домашнє насильство: вітчизняний та іноземний досвід. Правова держава. 2020. №37. С. 137-142. [URL : http://pd.onu.edu.ua/article/view/201509](http://pd.onu.edu.ua/article/view/201509)
25. Парасюк Н.М. Спеціальна конфіскація та інші заходи кримінально-правового характеру за вчинення злочинів терористичного характеру. Юридичний науковий електронний журнал. 2020. № 2. С. 336-339. [URL : http://www.lsej.org.ua/2_2020/89.pdf](http://www.lsej.org.ua/2_2020/89.pdf)
26. Пліш Ю. Правова природа обмежувальних заходів у кримінальному праві України. Вісник Львівського університету. Серія юридична. 2020. Випуск 70. С. 229–235. [URL : http://publications.lnu.edu.ua/bulletins/index.php/law/article/viewFile/10971/11201](http://publications.lnu.edu.ua/bulletins/index.php/law/article/viewFile/10971/11201)
27. Про практику застосування судами примусових заходів медичного характеру та примусового лікування: постанова Пленуму Верховного Суду України від 3 червня 2005 року № 7 [URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0007700-05#Text](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0007700-05#Text)
28. Смольська Я.В., Зайцев О.В. До питання можливості визнання юридичної особи суб'єктом кримінального правопорушення та притягнення її до кримінальної відповідальності. Юридичний науковий електронний журнал. 2023. №4. С. 536-538. // [URL: http://www.lsej.org.ua/4_2023/127.pdf](http://www.lsej.org.ua/4_2023/127.pdf)
29. Тадика Є.Д., Хасія М.В. Щодо застосування заходів кримінально-правового характеру до юридичних осіб у разі вчинення їх уповноваженими особами терористичного злочину. «Молодий вчений». 2018. № 4 (56). [URL : http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2018/4/22.pdf](http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2018/4/22.pdf)
30. Тищенко О.І. Щодо питання повернення прокурору клопотання про застосування примусових заходів медичного характеру. 2021. №4. С. 337-342. [URL : http://journal-app.uzhnu.edu.ua/article/view/255541](http://journal-app.uzhnu.edu.ua/article/view/255541)

31. Туренко Д.В. Застосування примусових заходів медичного характеру в кримінальному процесі. Південноукраїнський правничий часопис. 2019. №4. С. 68-72. URL : http://www.sulj.oduvs.od.ua/archive/2019/4/part_3/18.pdf
32. Туренко Д.В. Проблемні питання співвідношення кримінального і кримінального процесуального законодавства при застосуванні примусових заходів медичного характеру. Вісник ХНУВС. 2020. № 2 (89). С. 258-269. URL : <http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/9374/>
33. Ющик О.І. Обмежувальні заходи, що застосовуються до осіб, які вчинили домашнє насильство. Підприємництво, господарство і право. 2020. №2. С. 300-304. URL : <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2020/2/51.pdf>
34. Яценко А. М. Заходи кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб: поняття та мета застосування. URL : <http://univd.edu.ua › science-issue › issue>
35. Яценко, А. М. Обмежувальні заходи, що застосовуються до осіб, які вчинили домашнє насильство: порівняльний аналіз кримінального законодавства України і окремих європейських країн. Вісник Кримінологічної асоціації України. 2018. № 2 (19). С. 35-45. URL : <http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/handle/123456789/4423>

Тема 18. Особливості кримінальної відповідальності та покарання неповнолітніх

1. Бурдін В.М. Особливості кримінальної відповідальності неповнолітніх в Україні: монографія. К.: Атіка, 2004. 240с.
2. Габуда А.С., Ісакова В.Р. Система примусових заходів виховного характеру потребує вдосконалення. Науковий юридичний журнал. Кримінальне право та кримінологія; кримінально-виконавче право. 2019. №9. С. 140-145. URL : <http://elar.naiu.kiev.ua/handle/123456789/17172>
3. Дзюба А.Ю. Система заходів кримінально-правового впливу на неповнолітніх правопорушників за кримінальним законодавством ФРН та України. URL : http://nauka.nlu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/07/22_ObzorR.pdf
4. Дрозд В.Г. Звернення до суду з клопотанням про застосування примусових заходів виховного характеру. Вісник Чернівецького факультету Національного університету «Одеська юридична академія». URL : http://jes.nuoua.od.ua/archive/2_2018/21.pdf
5. Єремій Т. Соціальна обумовленість звільнення від кримінальної відповідальності неповнолітніх. Підприємництво, господарство і право. 2009. № 12.
6. Ковтун Н. Я. Види додаткових покарань для неповнолітніх: монографія. К. : Ін Юре, 2011. 208 с.
7. Кравчук С.Й. Історичний аспект становлення інституту кримінальної відповідальності неповнолітніх. Науковий вісник Ужгородського Національного Університету, 2023. Серія ПРАВО. Випуск 76: частина 2. С. 113-118 // URL: <http://visnyk-pravo.uzhnu.edu.ua/article/view/281493/275727>
8. Мусиченко О.М., Шурдук І.В. Система примусових кримінально-правових заходів щодо неповнолітніх. Науковий вісник ХДУ Серія Юридичні науки. 2019. № 2.Том 1. С. 50-54. URL : <http://lj.journal.kspu.edu/index.php/lj/article/view/116>
9. Назимко Є.С. Інститут покарання неповнолітніх у кримінальному праві України. Монографія. Київ. ВД «Дакор», 2018. 336с. // URL: <https://dnuvs.ukr.education/wp-content/uploads/2023/02/nazymko-2018.pdf>
10. Палюх Л. М. Примусові заходи виховного характеру: теорія і практика застосування: навч. посіб. Л.: Львів. нац. ун-т ім. І.Франка, 2010. 214 с.
11. Про практику застосування судами України законодавства про злочини неповнолітніх: постанова Пленуму Верховного Суду України від 16 квітня 2004 року № 5 URL : <https://zakon.rada.gov.ua/>
12. Про практику розгляду судами справ про застосування примусових заходів

виховного характеру: постанова Пленуму Верховного суду України № 2 від 15.05.2006р.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/>

13. Саско О. І. Дискусійні аспекти ефективного застосування примусових заходів виховного характеру. Експерт: парадигми юридичних наук і державного управління. 2020. №3(9). 170-179. URL : <http://journals.maup.com.ua/index.php/expert/article/view/1713>

14. Яцун О. Особливості врахування особи неповнолітнього при призначенні покарання. Підприємництво, господарство і право. 2011. № 11.

4. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. <http://www.rada.gov.ua>
2. <http://www.president.gov.ua>
3. <http://www.kmu.gov.ua>
4. <http://www.scourt.gov.ua>
5. <http://www.court.gov.ua>
6. <http://www.gp.gov.ua>
7. <http://www.nbu.gov.ua>
8. <http://www.reyestr.court.gov.ua>

ОНОВЛЕНО:

Доцентка кафедри кримінального права та процесу, кандидатка юридичних наук,
доцентка

Тетяна НІКІФОРОВА

---

25 серпня 2023 року

СХВАЛЕНО

Рішення кафедри кримінального права та процесу

28 серпня 2023 року, протокол № 1

Завідувач кафедри, кандидат юридичних наук, доцент

Сергій КРУШИНСЬКИЙ

---

28 серпня 2023 року